ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ

ଜୁଲାଇ - ୧୯୯୮

Regd. No. C—BN—...
Licence No. C.R.N.P. 5—Licensed to post ...
Pre-payment

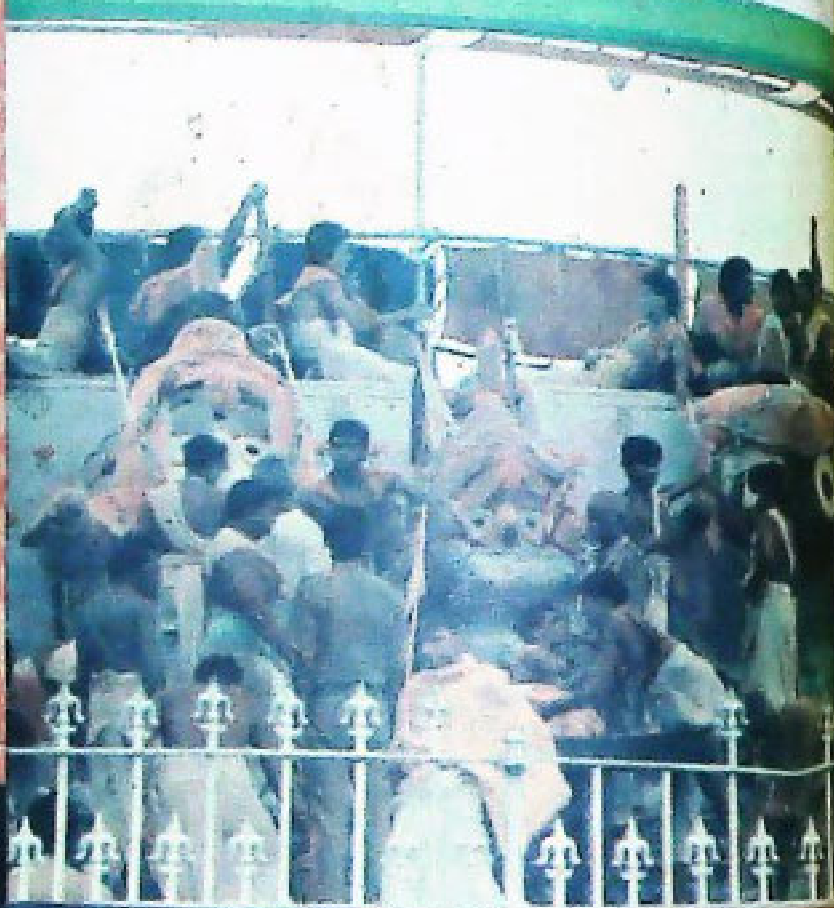

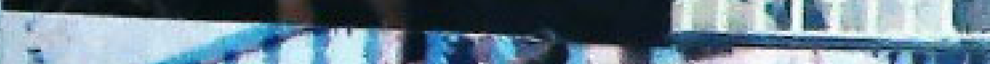

PRINTED AT ORISSA GOVERNMENT PRESS, CUTTACK-753010

ସଚିବାଳୟ ସମ୍ମିଳନୀ କକ୍ଷରେ ଆୟୋଜିତ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ କମିଟି ବୈଠକରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରୁଛନ୍ତି (୨୭/୬/୧୯୯୮) ।

ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ

୫୪ ଭାଗ ୧୨ଶ ସଂଖ୍ୟା ଆଷାଢ଼-ଶ୍ରାବଣ ୧୯୨୦ ଶକାବ୍ଦ ଜୁଲାଇ ୧୯୯୮

ଶ୍ରୀ ସଂଜୀବ ଚନ୍ଦ୍ର ହୋତା
ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବ
ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା

ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମିଶ୍ର
ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

ସମ୍ପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ

ଶ୍ରୀ ମହେଶ୍ୱର ମୂଳିଆ
କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସମ୍ପାଦକ

ଶ୍ରୀ ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ
ସମ୍ପାଦନା ସହଯୋଗୀ

ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ

ଶ୍ରୀ ମାନସ ନାୟକ

ବାର୍ଷିକ ଦେୟ : ଟ ୨୦.୦୦
ପ୍ରତି ଖଣ୍ଡ : ଟ ୨.୦୦

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ, ସରକାରୀ ଘୋଷଣା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରକାରୀ ତଥ୍ୟର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ "ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ"ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଅନେକ ବିଷୟ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆକାରରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥାଏ । ସେହିଭଳି ବିଷୟକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅନୁମୋଦିତ ମୂଳ ପାଠ ବୋଲି ଭାବିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

"ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ" ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ତରଫରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଏହି ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ମତାମତ ଓ ଚିନ୍ତାଧାରା ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ
ଏବଂ
ଓଡ଼ିଶା ସରକାରୀ ମୁଦ୍ରଣାଳୟ, କଟକ-୧୦ ରେ ମୁଦ୍ରିତ ।
(ଫଟୋଟାଇପସେଟିଂ ପଦ୍ଧତିରେ ଅକ୍ଷର ସଂଯୋଜିତ)

ସୂଚୀ

ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରାଣ ଜଗନ୍ନାଥ	ଡକ୍ଟର ବେଣୁଧର ପାଢ଼ୀ	୧
ମାଉଦା : ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର	ଶ୍ରୀ ବିନୋଦ ବିହାରୀ ଦାସ	୩
ଯାତ୍ରାର ପରିଧିରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଓ ବୁଦ୍ଧ	ଶ୍ରୀ ସୁରସିଂହ ପଟ୍ଟନାୟକ	୫
ପୁରୀ ଠାକୁର ରାଜାଙ୍କ ପୁରାତନ ଗଡ଼	ଶ୍ରୀ ଜୟକୃଷ୍ଣ ତ୍ରିପାଠୀ	୭
ତାପଙ୍ଗ କେଶରୀ ମାଧବଚନ୍ଦ୍ର ରାଉତରାୟ	ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ସୁଆର	୯
ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଓଡ଼ିଶାର କୃଷି	ଡକ୍ଟର ଦାମୋଦର ଲେଙ୍କା	୧୩
ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍କୃତିରେ ଶବର ଜାତିର ଭୂମିକା	ଶ୍ରୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ତ୍ରିପାଠୀ	୧୫
ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ ବିଭାଗର ଉନ୍ନୟନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	..	୧୭
ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଶଶୀଭୂଷଣ ସାହୁ	ଶ୍ରୀ ରମେଶ ପତ୍ରୀ	୧୯
ଓଡ଼ିଶାର ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି	ଶ୍ରୀ ନିକୁଞ୍ଜ ବିହାରୀ ସାହୁ	୨୩
ଯାଜପୁରରେ ଅସହଯୋଗ ଓ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନ	ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣ ବାରିକ୍	୨୫
କପା ମଞ୍ଜି ଉପାଡ଼ିବା ଯନ୍ତ୍ର	ଡଃ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ସ୍ୱାଇଁ	୨୮
କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟାବସ୍ଥା	ଡାକ୍ତର ରାମଶଙ୍କର ପଟ୍ଟନାୟକ	୨୯
ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗଦେବ : ଏକ ସିଂହାବଲୋକନ	ଶର୍ମିଳା ଦାସ	୩୧
ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଗାନ୍ଧୀ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମର ଭୂମିକା	ଡଃ ବିଜୟାନନ୍ଦ ସିଂହ	୩୩
ମାଁ ରମାଦେବୀ – ଜାଗ୍ରତିର ଏକ ଶିଖା	ରଙ୍ଗଲତା ପତି	୩୭
ସମ୍ବାଦ ପରିକ୍ରମା	..	୪୦

ଓଡ଼ିଆ-ପ୍ରାଣ ଜଗନ୍ନାଥ

ଡକ୍ଟର ବେଣୁଧର ପାଢ଼ୀ

ଜଗତନାଥ-ଜଗନ୍ନାଥ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦେବତା ଭାବରେ ସର୍ବତ୍ର ପୂଜିତ। ସେ ଏକାଧାରରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ, ଦୀନବନ୍ଧୁ ଓ ପତିତପାବନ। ସେ ପୁଣି ଦର୍ପଦଳନକାରୀ, ଗର୍ବଗଞ୍ଜନକାରୀ ଚକୀଆଲେଭୁଜ। ତାଙ୍କର ମହିମା ସର୍ବଜନାଦୃତ। ତାଙ୍କ ବିହାରସ୍ଥଳୀ-ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ପୁରୀ କାହିଁ କେଉଁ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ପୃଥିବୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ। ତାଙ୍କ ଦେଉଳ-ବଡ଼ଦେଉଳ, ତାଙ୍କର ଯାଗଦାଣ୍ଡ-ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ, ତାଙ୍କର ବେଶ-ବଡ଼ସିଂହାର, ତାଙ୍କର ଆଖି-ବଡ଼ଆଖି, ତାଙ୍କ ଭୋଗ-ମହାପ୍ରସାଦ, ତାଙ୍କ ପୂଜାପଣ୍ଡା-ବଡ଼ପଣ୍ଡା, ତାଙ୍କ ସନ୍ନିକଟ ସମୁଦ୍ର- ମହୋଦଧି ଏପରିକି ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରସ୍ଥିତ ଶ୍ମଶାନ ସ୍ୱର୍ଗଦ୍ୱାର ଭାବରେ ସୁପରିଚିତ। ସେ ନୀଳାଦ୍ରି-ବିହାରୀ, ତାଙ୍କ ଧ୍ୱଜା-ପତିତପାବନ। ସେ ସର୍ବପାପହାରୀ, ଗତି ମୁକ୍ତିର ଆରାଧ୍ୟ ଦେବତା। ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଭାରତୀୟ ଧର୍ମଧାରାର ଏକ ସଂଯୋଗସ୍ଥଳୀ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ସର୍ବଧର୍ମର ଏକ ସମନ୍ୱିତ ପ୍ରତୀକ। ସେ କାହାପାଇଁ ନିରାକାରତ କାହାପାଇଁ ସାକାର। ସର୍ବଧର୍ମର ଏକ ଅପୂର୍ବ ସମନ୍ୱୟ ତାଙ୍କଠାରେ ପରିଲକ୍ଷିତ। ସେ ବୌଦ୍ଧମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୁଦ୍ଧ, ଜୈନମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜୀନ, ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭଗବାନ ବିଷ୍ଣୁ। ଜଗନ୍ନାଥ ସର୍ବୋପରି ଜଗତର ତ୍ରାଣକର୍ତ୍ତା ଭାବରେ ପୂଜିତ। ରାମାନୁଜ, ଚୈତନ୍ୟ, ସାଲବେଗ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜର ସତ୍ତା ହରେଇ ଦେଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଦର୍ଶନରେ। ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ପୀଠସ୍ଥଳୀ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶା ଧନ୍ୟ। ତାଙ୍କ ଧାମ-ପୁରୀ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାଣକେନ୍ଦ୍ର ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ପ୍ରାଣ। ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନୀତି, ଧର୍ମ, ସମାଜ, ଅର୍ଥନୀତି, ସଂସ୍କୃତି, ଶିଳ୍ପ, କଳା, ଖାଦ୍ୟ, ପାନୀୟ, ଆଚାର ବ୍ୟବହାର ସବୁରି ସହିତ ସେ ଓତଃପ୍ରୋତ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ। ତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ମହାନ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ପରିଚାଳିତ। ତାଙ୍କର ଭୋଗ, ନୀତି, ଉପଚାର, ବେଶ, ନିଯୋଗ, ଯାତ୍ରା ଇତ୍ୟାଦି ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତି ଓ ଜୀବନଧାରାରେ ପ୍ରତିଫଳିତ। ଓଡ଼ିଶା ଜଗନ୍ନାଥ ଭୂମିଭାବରେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ପରିଚିତ।

ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ଏକାନ୍ତ ପ୍ରିୟ। ସେ କେବଳ ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସରେ ଏକ ଅସାଧାରଣସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିନାହାନ୍ତି, ଓଡ଼ିଆ ଲୋକଙ୍କର ଜୀବନ-ଧାରାରେ ମଧ୍ୟ। ଜଗନ୍ନାଥ ରାଷ୍ଟ୍ର ଦେବତା। ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ସେ ଇଷ୍ଟ ଦେବତା। ଯୁଗେ ଯୁଗେ ସେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନୈତିକ କ୍ଷମତାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରି ଆସିଛନ୍ତି। ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ କରୁଣା ଲାଭ କଲାପରେ ରାଜାମାନେ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ କରିଥାନ୍ତି। ଜଗନ୍ନାଥ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରକୃତ ଶାସକ ଓ ରାଜା ତାଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି-ରାଉତର ବର୍ଣ୍ଣନା ଶାସନମାନଙ୍କରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ। ସମ୍ରାଟ ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗ ଦେବଙ୍କ ପୁତ୍ର ତୃତୀୟ ଅନଙ୍ଗଭୀମ ଦେବ ନିଜକୁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପୁତ୍ରଭାବରେ ନାମିତ କରିଛନ୍ତି, ସେ ତାଙ୍କର ପୁରୀ ଶିଳାଲେଖରେ (୧୨୩୭) ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି। ଜଗନ୍ନାଥ ହେଉଛନ୍ତି ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ରାଟ ଓ ସେ କେବଳ ତାଙ୍କର ରାଉତ ବା ପ୍ରତିନିଧି। ଅତୀତରେ କେତେକ ନରପତି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତ ରାଜାଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ନିଜର ଅଭିଷେକ ଉତ୍ସବ କରିବାପାଇଁ ମନା କରି ଦେଇଛନ୍ତି। ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶୋଦ୍ଭବ ଗଜପତି ବଂଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ସମ୍ରାଟ କପିଳେନ୍ଦ୍ର ଦେବ ନିଜର ରାଜଅନୁଶାସନ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମନ୍ଦିରରୁହିଁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ। ଗଜପତି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବ ଜଗନ୍ନାଥ ଓ ବଳଭଦ୍ରଙ୍କ ସହାୟତାରେ କାଞ୍ଚିରାଜାଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ପରାସ୍ତକରି ତାଙ୍କ କନ୍ୟା ପଦ୍ମାବତୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ। ପୁରୀ ଗଜପତି ମହାରାଜାମାନେ ରଥଯାତ୍ରା ଉତ୍ସବ ସମୟରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଝାଡୁଦାର ଭାବେ ଛେରାପହଁରା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ପରମ ଆନନ୍ଦ, ଗର୍ବ ଓ ସୌଭାଗ୍ୟ ମନେ କରିଥାନ୍ତି।

ସମ୍ରାଟ ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗ ଦେବଙ୍କ ସମୟରେ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍କଳ, କଙ୍ଗୋଦ, କଳିଙ୍ଗ, ଓଡ୍ର ଓ କୋଶଳ ନାମରେ ବିଭକ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନୈତିକ ଏକତ୍ରୀକରଣ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଥିଲା।

ଜଗନ୍ନାଥ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ ସହିତ ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୀଭାବେ ଜଡ଼ିତ। ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ମହିମା ଓ ପ୍ରଭାବ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆ ନିଜ ନିଜର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ହିଁ ଅନୁଭବ କରିଥାନ୍ତି। ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ପରିକଳ୍ପନା ଅସମ୍ଭବ। ବିବର୍ତ୍ତିତ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ ପାଇଁ ସେ ପ୍ରେରଣାର ଉତ୍ସ। ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ନୀତି, ବେଶ, ଆହାର ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁସୃତ। ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନର ଖାଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ ସହିତ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଭୋଗର ବେଶ୍ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରହିଛି। ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରାଯାଉଥିବା କାକରା, ଖୁରୁମା, କଦଳା, ସାକର, ରସାବଳୀ, ଖିରି, ବୁନ୍ଦି, ପଖାଳ ଭାତ, ଶାଗ, କାଞ୍ଜି ଇତ୍ୟାଦି ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ସୁପରିଚିତ ଖାଦ୍ୟ। ବୈଶାଖ ଓ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ମାସରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ପଖାଳ ଭାତ ନୈବେଦ୍ୟ ରୂପେ ବଢ଼ାଯାଇଥାଏ। ଓଡ଼ିଆମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଖାଇସାରିବା ପରେ ଯେପରି ପାନ ଖାଇଥାନ୍ତି, ସେହିପରି ପ୍ରତି ଭୋଗ ପରେ ଜୀଉମାନଙ୍କୁ ପାନଗୁଆ ଦିଆଯିବାର ବିଧି ରହିଛି।

ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ମହାପ୍ରସାଦ ଉଚ୍ଚନୀଚ ଭେଦଭାବ, ଘୃଣ୍ୟ ଜାତିପ୍ରଥା ଇତ୍ୟାଦିର ବିଲୋପକରି ସାମ୍ୟବାଦର ଜୟଗାନ କରିଥାଏ । ମହାପ୍ରସାଦ ବିଶ୍ୱଭ୍ରାତୃତ୍ୱର ପ୍ରତୀକ । ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସମସ୍ତେ ସମାନ । ଉଚ୍ଚନୀଚ, ଛୁଆଁ-ଅଛୁଆଁ, ବ୍ରାହ୍ମଣ-ଚଣ୍ଡାଳ ଭେଦଭାବ ସେଠାରେ ନାହିଁ । ସବୁ ବିଭେଦତା ଓ ବିସମତା ଭୁଲି ମିଳିତ ଭାବରେ ମହାପ୍ରସାଦ ସମସ୍ତେ ସାଦରେ ଭକ୍ଷଣ କରିଥାନ୍ତି । ଏ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭାରତର ଅନ୍ୟ କେଉଁଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେନାହିଁ । ସାଧାରଣତଃ ଠାକୁରଙ୍କୁ ସମର୍ପିତ ନୈବେଦ୍ୟକୁ ପ୍ରସାଦ କୁହାଯାଏ କିନ୍ତୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଭୋଗ ମହାପ୍ରସାଦ । ଓଡ଼ିଆ ଜୀବନଧାରାରେ ମହାପ୍ରସାଦର ଭୂମିକା ବେଶ୍ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ । ଜଗନ୍ନାଥ ଆମର ପିତା, ମାତା, ଭାଇ, ବନ୍ଧୁ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରକ । ଓଡ଼ିଆମାନେ ବିବାହ ଆଦି ପୁଣ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଫଳ ଓ ଗୁଆ ନେଇ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାନ୍ତି ଦମ୍ପତିଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ । ନିର୍ବନ୍ଧ ଓ ବିବାହ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମହାପ୍ରସାଦକୁ ସାକ୍ଷୀରଖି ଉଭୟ ପକ୍ଷ ପବିତ୍ର ସମ୍ପର୍କକୁ ଦୃଢ଼ ଓ ଚିରସ୍ଥାୟୀ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଥାନ୍ତି । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନାମରେ ନେଇଥିବା ପବିତ୍ର ଶପଥକୁ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ କେହି ଚେଷ୍ଟା ବି କରନ୍ତି ନାହିଁ । ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଆସନ୍ନ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୁଖରେ ନିର୍ମାଲ୍ୟ ବା ମହାପ୍ରସାଦ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ, ମହାପ୍ରସାଦ ସମସ୍ତ ପାପକୁ କ୍ଷୟ କରିଥାଏ ଓ ମୃତ୍ୟୁପରେ ପ୍ରାଣୀ ସ୍ୱର୍ଗଲୋକ ଯାଏ ଓ ପୁନର୍ଜନ୍ମରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଥାଏ । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଅସ୍ଥାହେଲେ, ଜ୍ୱରହେଲେ ତାହା ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଉପଲବ୍ଧ କରିଥାନ୍ତି । ଯଥା-ସ୍ନାନଯାତ୍ରା ପରେ ଜଗନ୍ନାଥ ଅସ୍ଥାଯୋଗୁ ଦୀର୍ଘ ପନ୍ଦରଦିନ (ଦେବସ୍ନାନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଠାରୁ ନେତ୍ରୋତ୍ସବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଅଣସର ଘରେ ରୁହନ୍ତି ଓ ସେହି ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରବଳ ଗରମ ଓ ଗୁଳୁଗୁଳି ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥାଏ । ସ୍ନାନଯାତ୍ରା ପରେ ଦୀର୍ଘ ଚିନିମାସ ଚତୁର୍ମାସ୍ୟା ସମୟରେ ଯେତେବେଳେ ଜଗନ୍ନାଥ ଶୟନପାଇଁ ଯାଇଥାନ୍ତି ସେହି ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିବାହ, ବ୍ରତ, ନବବଧୂଯାତ୍ରା ଇତ୍ୟାଦି କାର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୋଇଥାଏ ।

ଜଗନ୍ନାଥ ସର୍ବଧର୍ମର ପ୍ରତୀକ । ଓଡ଼ିଆମାନେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ସବୁଧର୍ମକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇ ଆସିଚନ୍ତି ଓ ସହିଷ୍ଣୁତା ଅବଲମ୍ବନ କରି ଆସିଛନ୍ତି । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରେ ମଣିଷ ପୁରୁଷାର୍ଥ-ପୁରୁଷାର୍ଥ ଲାଭ କରିଥାଏ । ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଯଥାର୍ଥରେ କହିଛନ୍ତି, ଜୀବ ମୁକ୍ତିପାଇଁ ଜଗନ୍ନାଥହିଁ କେବଳ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ବିଭିନ୍ନ କାମନାକରି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଲୋକେ ଅନେକ ଉପହାର ମଧ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏପରିକି ଓଡ଼ିଶାର ଗ୍ରାମର ନାମ, ବ୍ୟକ୍ତିର ନାମ, ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନର ନାମ ମଧ୍ୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ସମସ୍ତ ନୀତିନିୟମ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ଦ୍ୱାରାହିଁ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାଏ । ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ପୁରୀ ପ୍ରଧାନ ତୀର୍ଥକ୍ଷେତ୍ର । ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ସ୍ଥାପିତ ଚାରିଧାମ ମଧ୍ୟରୁ ପୁରୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠଧାମ । ଜଗନ୍ନାଥ ଦର୍ଶନ ଓ ତାଙ୍କ ମହାପ୍ରସାଦ ସେବନ ବିନା ତୀର୍ଥ କାର୍ଯ୍ୟ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଭକ୍ତମାନେ ତିନିଧାମ ପରିଦର୍ଶନ ପରେ ଜଗନ୍ନାଥଧାମ ପୁରୀକୁ ଆସିଥାନ୍ତି ଓ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦର୍ଶନରେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରା ସମାପନ କରିଥାନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରସ୍ଥିତ ମୁକ୍ତିମଣ୍ଡପ ହେଉଛି ଧର୍ମଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ । ବିଶିଷ୍ଟ ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ମୁକ୍ତିମଣ୍ଡପ ଅଳଙ୍କୃତ ହୋଇଥାଏ । ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଲୋକେ ବିନାଦ୍ୱିଧାରେ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଷ ପଞ୍ଜିକାରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କେତେକ ପବିତ୍ର ତିଥି ଯଥା-ଦେବସ୍ନାନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ଚିତାଲାଗି ଅମାବାସ୍ୟା, ଚନ୍ଦନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ହେରାପଞ୍ଚମୀ ଇତ୍ୟାଦି ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପାଳିତ ଉତ୍ସବ ଅନୁସାରେହିଁ ହୋଇଛି । ବର୍ଷ ପଞ୍ଜିକାଟି ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ମୁକ୍ତିମଣ୍ଡପ ପଣ୍ଡିତ ସଭାରେ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଲା ପରେହିଁ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ । ସହିଷ୍ଣୁତା ଓ ଉଦାରତା ଏଦୁଇଟି ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମଧାରାର ବିଶେଷତ୍ୱ । ଏହି ଉଭୟ ଚିନ୍ତାଧାରାରେହିଁ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ ଓ ସଂସ୍କୃତି ଆପ୍ଲୁତ ।

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ, ସଙ୍ଗୀତ, ନୃତ୍ୟ, କଳା ଇତ୍ୟାଦି ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ । ମଧ୍ୟଯୁଗୀୟ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମହିମାକୁ ନେଇ ପରିପୁଷ୍ଟ । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଅମର କବି ଜୟଦେବ ରଚନା କଲେ "ଗୀତ ଗୋବିନ୍ଦ" ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ଓଡ଼ିଆ ଭାଗବତ । ପ୍ରଥମ ଉନ୍ନତ ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶୀ ରାଜା କପିଳେନ୍ଦ୍ରଦେବଙ୍କ ସମୟରେ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା । ସାଲବେଗ ଆଦି ଅଣହିନ୍ଦୁମାନେ ମଧ୍ୟ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଗୁଣକୀର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଦ୍ୱିଧାବୋଧ କରିନାହାନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ପାରମ୍ପରିକ ନୀତିରେ ପୂର୍ବେ ରାତିର ବଡସିଂହାର ଭୋଗ ପରେ ଯେତେବେଳେ ଠାକୁରମାନେ ଶୟନକୁ ଯାଉଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ମାହାରୀ ନୃତ୍ୟ ବା ଦେବଦାସୀ ନୃତ୍ୟର ପରମ୍ପରା ଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ବିଭିନ୍ନ ଯାତ୍ରା, ଉତ୍ସବ ସମୟରେ ସେମାନେ ନୃତ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ସ୍ୱାମୀ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲେ ଓ ପ୍ରିୟସ୍ୱାମୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଆଗରେ ନୃତ୍ୟକରି ତାଙ୍କର ପ୍ରସାଦ ସେବନକରି ସାରା ଜୀବନ ବିତାଇ ଦେଉଥିଲେ । ଏହି ଦେବଦାସୀ ନୃତ୍ୟରୁ ବିଶ୍ୱପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟର ଜନ୍ମ । ଉତ୍କଳର (ଓଡ଼ିଶା) ଚିତ୍ରକଳା, ପାଟବୁଣା କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏହି ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରୁହିଁ ଜନ୍ମନେଇଛି । ଜୀଉମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ବେଶ ଲାଗି 'ଚିତ୍ରକର' ନାମକ ନିଯୋଗୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ଚିତ୍ରଅଙ୍କା ପାଟସବୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ପଦ୍ଧତିରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ପାଟ ଲୁଗାର ବହୁଳ ପ୍ରସାର ଘଟିଥିଲା । ଅଣସରନୀତି ସମୟରେ 'ଚିତ୍ରକର'ମାନେ ଅଣସରପଟୀର ବାହାର କାନ୍ଥରେ ଦଶାବତାର ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ କରିଥାନ୍ତି । ରଥଯାତ୍ରା ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ରଥଗୁଡ଼ିକୁ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଚିତ୍ରିତ କରିଥାନ୍ତି ।

ଜଗନ୍ନାଥ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ପ୍ରାଣ । ଓଡ଼ିଶାର ସବୁକିଛି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତରେ ପରିଚାଳିତ । ଓଡ଼ିଶା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ରାଜ୍ୟ । ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନୈତିକ, ସାମାଜିକ, ଧର୍ମନୈତିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଜୀବନଧାରାର ଜଗନ୍ନାଥ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରାଣକେନ୍ଦ୍ର । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ବିନା ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ପରିକଳ୍ପନା ଅସମ୍ଭବ ।

ଇତିହାସ ବିଭାଗ, ଗୋପାଳପୁର ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ,
ଗୋପାଳପୁର, ସମୁଦ୍ରବେଳା, ଗଞ୍ଜାମ

ମାରଦା : ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର

ଶ୍ରୀ ବିନୋଦ ବିହାରୀ ଦାସ

ଗଜପତି ଦିବ୍ୟସିଂହ ଦେବଙ୍କ ରାଜତ୍ୱ କାଳ ପରଠାରୁ ଖ୍ରୀ: ଅ: ୧୭୩୩ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ସର୍ବସ୍ୱ- ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ପୁରୀ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରର ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ନିରୁପଦ୍ରବ ଭାବରେ ଅବସ୍ଥାନ କଲେ । ଅତୀତରେ ବାରମ୍ବାର ମୋଗଲ ଆକ୍ରମଣରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଚରମ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର କାଳିମା ଏହି ଦୀର୍ଘ ଓ ଶାନ୍ତ ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ପୋଛି ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

ଗଜପତି ଦ୍ୱିତୀୟ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ ଖୋର୍ଦ୍ଧାର ଶାସନଭାର ଗ୍ରହଣ କଲାବେଳେ, ବଙ୍ଗ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ତତ୍‌କାଳୀନ ସୁବେଦାର ସୁଜାଉଦ୍ଦିନ ମହମ୍ମଦ ଖାଁଙ୍କର ଉପପତ୍ନୀ ସୀର ପୁତ୍ର ମହମ୍ମଦ ତକୀଖାଁ କଟକର ନାଜିମ୍ ପଦରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଲା । ସେ ଗଜପତି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରି ତାଙ୍କୁ ବାରବାଟୀ ଦୁର୍ଗରେ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖିଲା ।

କେବଳ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଆକ୍ରମଣ କରି ତକୀ ଖାଁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଦୁର୍ଦ୍ଦମନୀୟ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିକୁ ତଥା ଓଡ଼ିଶାକୁ ଶାସନ କରିବାକୁ ହେଲେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ କବଳିତ କରାଇବାକୁହିଁ ପଡ଼ିବ- ଏକଥା ଧୂର୍ତ୍ତ ତକୀ ଖାଁ ବୁଝିଥିଲା । ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରତି ତକୀ ଖାଁର ଏହି ଅଭିସନ୍ଧି ବନ୍ଦୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ ଜାଣି ପାରିଲେ । ସେ ତକୀ ଖାଁର ଭଉଣୀ ରିଜିଆ ବେଗମଙ୍କୁ ପ୍ରେମ ପାଶରେ ଆବଦ୍ଧ କରି ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କଲେ ଓ "ହାଫିଜ କାଦର" ନାମରେ ନାମିତ ହେଲେ ।

ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଗୌରବ ଗଜପତି ତଥା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଚଳନ୍ତି ପ୍ରତିମା ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ ମୁସଲମାନ ହେଲେ ସତ ମାତ୍ର ସେ କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଜାତିହରା ଯବନ ହେଲେ, ସେ କଥା ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ବୁଝିନପାରି ତୀବ୍ର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା । ଏପରିକି ରାଜାଙ୍କର ପ୍ରିୟତମା ପାଟରାଣୀ ଲଳିତା ପାଟ ମହାଦେଈ ମଧ୍ୟ ଅବୁଝା ହୋଇ ନିଜକୁ ବିଧବା ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ନିଜ ପୁତ୍ର ଭଗୀରଥି କୁମାରଙ୍କୁ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ସିଂହାସନରେ ବସାଇବା ପାଇଁ ତକୀ ଖାଁର ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଗଜପତି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ଗୋପନ କଥା ବୁଝିଥିଲେ ତତ୍‌କାଳୀନ ରାଜଗୁରୁଙ୍କ ପରମଗୁରୁ ଏବଂ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର କେତେଜଣ ନିକଟତମ ସେବକ ।

ରାଜଗୁରୁ ଓ ସେବକମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ସେମାନେ ତକୀ ଖାଁର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରମୂଳକ ଆକ୍ରମଣରୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ "ଦୋବନ୍ଧା" ଠାକୁ ନେଇଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ସେଠାରୁ ଡଙ୍ଗାରେ ବସାଇ ଚିଲିକା ପାର କରାଇ ବାଣପୁର ନଈର ହରୀଶ୍ୱର ମଣ୍ଡପରେ ବିଜେ କରାଇଥିଲେ । ଏ ବାର୍ତ୍ତା ପାଇ ବିଧର୍ମୀ ତକୀ ଖାଁ ପୁନର୍ବାର ଖ୍ରୀ: ଅ: ୧୭୩୩ରେ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲା । ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ ଖୋର୍ଦ୍ଧାରୁ ପଳାୟନ କରି ବୋଲଗଡ଼ରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ନିରାପଦ ରଖିବା ନିମିତ୍ତ ହରୀଶ୍ୱର ମଣ୍ଡପରୁ ଖଲିକୋଟ ସୀମା ଟିକିଲି (ଚିକାବାଲି)ଠାରେ ଏକ ଖୋଲା ମଣ୍ଡପରେ ରଖାଇଥିଲେ । ଅଦ୍ୟାବଧି ଖଲିକୋଟ ଟିକିଲିର ମୁକ୍ତ ଆକାଶ ତଳେ ଖୋଲାମଣ୍ଡପରେ ତିନି ବିଗ୍ରହଙ୍କର ତିନୋଟି ବିରାଟ ଚକା ଆସନ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି ।

ତକୀ ଖାଁର କଟକ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ପରେ ଖ୍ରୀ: ଅ: ୧୭୩୩ ମସିହାରେ ଦୋ ଆଷାଢ଼ୀ ପଡ଼ିଲା; ତେଣୁ ଦାରୁ ଅଣାଯାଇ ନବକଳେବରର ସମସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତି ବିଧି ବିଧାନ ମତେ ଆୟୋଜନ କରାଗଲା । ମିଥୁନ ୩୦ ଦିନ (ଅର୍ଥାତ୍ ୨୯-୬-୧୭୩୩) ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ ପୁନର୍ବାର ବୋଲଗଡ଼ରୁ ଆସି ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଅଧିକାର କଲେ ଏବଂ ଟିକିଲିଠାରୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ପୁରୀ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅଣାଇ ଶ୍ରୀଗୁଣ୍ଡିଚା ଯାତ୍ରା କରାଇଲେ । ଶ୍ରୀଗୁଣ୍ଡିଚା ଯାତ୍ରା ମହାସମାରୋହରେ ପାଳିତ ହେଲା । ଏ ସମ୍ବାଦରେ ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ କଟକରୁ ନବାବ ଦଶରଥ ଖାଁ ଓ କିଛି ଦିନ ପରେ ନବାବ ରସୁଲ ଖାଁ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଆକ୍ରମଣ କରି ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଅଧିକାର କଲେ ।

ମହମ୍ମଦ ତକୀ ଖାଁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ, ତାଙ୍କର ଶାସକ ମୁର୍ସିଦ କୁଲି ଖାଁ (୨ୟ) କଟକର ନାଏବ ନାଜିମ୍ ହେଲେ । ମୁର୍ସିଦ କୁଲି ଖାଁ ଓ ତାଙ୍କର ସୁଦକ୍ଷ କର୍ମଚାରୀ ମୀର ହାବୀନ୍ ପୁନର୍ବାର ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଆକ୍ରମଣ କରି ଦଖଲ କଲେ । ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ ପଳାୟନ କରି ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଶାର ବର୍ତ୍ତମାନ ଗଞ୍ଜାମଜିଲ୍ଲା "ଆଠଗଡ଼" ରାଜ୍ୟରେ "ରୁମାଗଡ଼" ନାମକ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ଆଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ପୁନଶ୍ଚ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଉପରେ ବିପଦର କରାଳଛାୟା ଘୋଟିଲା । ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବାକୁ ହେବ । ବିଧର୍ମୀ ଯବନମାନଙ୍କ କବଳରୁ ଓଡ଼ିଆଜାତିର ପ୍ରତୀକଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ୨୧ ଅଙ୍କ ଧନୁ ୨୯ ଦିନ (ଅର୍ଥାତ୍-ଖ୍ରୀ: ଅ: ୨୯-୧୨-୧୭୩୩) ପୁରୀରୁ ପାଇକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶଗଡ଼ରେ ବୁହାହୋଇ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର, ସୁଭଦ୍ରା ଓ

ସୁଦର୍ଶନ ବିଗ୍ରହମାନଙ୍କୁ ଆଠଗଡ଼ ସ୍ଥିତ ମାରଦା ମୌଜାରେ ମାରଦା ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରରେ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ବ୍ରହ୍ମପୁର ସଦରରୁ ଅଳ୍ପ କେତେ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ "ମାରଦା ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର" ଅଦ୍ୟାପି ବିଦ୍ୟମାନ । ମାତ୍ର ଅବହେଳିତ । ମନ୍ଦିରଟି ଭାଙ୍ଗିରୁଜି ଗଲାଣି ।

ବ୍ରହ୍ମପୁରରୁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ବୁଢ଼ା ଆସନ୍ଥକ ଦେଇ ପୋଲସରା ଯିବା ବାଟରେ, ପୋଲସରାରୁ ପ୍ରାୟ ୫/୬ କିଲୋମିଟର ଦୂରରୁ ଡାହାଣ ପଟଦେଇ ଗହିଁଲେ–ମାରଦାର ସେଇ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ମନ୍ଦିର ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । ଧନେଇ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନ ଯୋଜନାରୁ ବାହାରିଥିବା କେନାଲ ଆଡ଼ି ଉପରେ କିଛି ବାଟ ଆଗେଇ ଗଲେ କେନାଲ ପାରିହେବାକୁ ପଡ଼େ । ରାସ୍ତାଘାଟର କୌଣସି ସୁବିଧା ନାହିଁ । କେନାଲ ପାରି ହେଲା ପରେ ପ୍ରାୟ ୧୦ ମିନିଟ ଚଲାପଥ । କିଛି ପଦର ଜମିର ହିଡ଼ରେ ଗଲି ଗଲି ମନ୍ଦିରକୁ ଯିବାକୁ ହୁଏ । ମୁଖ୍ୟରାସ୍ତାରୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ, ପ୍ରାୟ ୨/୩ କିଲୋମିଟର ବାଟ ଗଲି ଗଲି ଯିବାକୁ ପଡ଼େ । ମନ୍ଦିରର ପ୍ରତିପଟେ ଗଡ଼ଖାଇର ଭଗ୍ନାବଶେଷ । ଲୋକେ କହନ୍ତି ମନ୍ଦିରକୁ ନିରାପଦ ରଖିବା ପାଇଁ ମା' ସିଂହାସିନୀ ପୀଠ ପାଖରୁ ତତ୍କାଳୀନ ଆଠଗଡ଼ ରାଜା ଜଗଦେବ ଏହି ବିସ୍ତୃତ କେନାଲଟିକୁ ଖୋଳାଇ ଥିଲେ ।

ଦୂରରୁ ମନ୍ଦିରର ଅପରୂପ ଶୋଭା ଦର୍ଶକ ମନରେ ଯୁଗପତ୍ ଆନନ୍ଦ ସୃଷ୍ଟିକରେ, ଅନ୍ତରରେ ପବିତ୍ରତା ଆଣେ ।

ଆଠଗଡର ତତ୍କାଳୀନ ରାଜା ହରିଚନ୍ଦନ ଜଗଦେବ ୨୨ ଘର ବିଶ୍ୱଣୀଙ୍କୁ ପୁରୀ ଓ ଆଖପାଖ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଅଣାଇ ଦୁଇମାସକାଳ ଦିନରାତି ପରିଶ୍ରମ କରାଇ ମନ୍ଦିରଟିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଇ ଥିଲେ । ଏହି ବିଶ୍ୱଣୀମାନେ ଯେଉଁ ଘଞ୍ଚ ବାଉଁଶ ବଣ ଘେରା ସ୍ଥାନରେ ବସି ସ୍ଥାପନ କରି ରହିଥିଲେ, ତାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ "ମଥୁରା" ଗ୍ରାମ ନାମରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଛି ।

ବଉଳ–ମାଳିଆ ଡାଳିମ୍ବ ପଥରର ତିଆରି ଏହି ମନ୍ଦିର । ପ୍ରାୟ ୩୦ ହାତ ଉଚ୍ଚ । କୋଣାର୍କ–ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯୁଗର କାରିଗର ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ବଂଶଧର ସେ ଯୁଗର ଶିଳ୍ପକଳାକୁ ଅନେକାଂଶରେ ଜୀବିତ କରାଇ ରଖିଥିଲେ । କୋଣାର୍କରେ ଯେଉଁ ଉତ୍କଳୀୟ ସ୍ଥାପତ୍ୟ, କଳା, ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ, ସେପରି ସୁଦକ୍ଷ କାରିଗରୀ ମାରଦା ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରକାଶିତ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ, ମନ୍ଦିରଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆକର୍ଷଣୀୟ । ପାରମ୍ପରିକ ପଦ୍ଧତିରେ ପଦ୍ମପୀଢ଼, ଉପରକୁ ଜଙ୍ଘା, ତା' ଉପରକୁ ବାରହାତ ବାଢ଼ ଓ ବାଢ଼ ଉପରେ ପୀଢ଼ ତିନୋଟି ରହିଛି । ମାତ୍ର ସମୟର ସ୍ୱଳ୍ପତା ପାଇଁ କାନ୍ଥିସବୁ ଖୋଳା ଯାଇ ପାରିନାହିଁ ।

ରାଜା ଜଗଦେବଙ୍କର ବଡ଼ ଆଶା ଥିଲା ଏହି ମାରଦା ମନ୍ଦିର ସବୁଦିନ ପାଇଁ ହେବ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଆଶ୍ରୟ ସ୍ଥଳ, ଯେଉଁଠି ଯବନ ଆକ୍ରମଣର ଭୟ ନଥିବ ଏବଂ ଜଗନ୍ନାଥ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଏଇଠି ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇ ରହିବେ । ତାଙ୍କର ଏହି କଳ୍ପନାକୁ ସାକାର କରିବା ପାଇଁ ମାରଦାଠାରେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଗଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ଲୋକନାଥ ମନ୍ଦିର, ମା' ବିମଳାଙ୍କ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟ ତୋଳାଇ ଥିଲେ । ଗଜପତି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ରାଜଗୁରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପରମଗୁରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣାହୁତି ଦେଇ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ଏହି ମନ୍ଦିରକୁ ।

ଗଜପତି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ ଓ ରାଜା ଜଗଦେବ ଉଭୟଙ୍କ ମନରେ ସେତେବେଳେ ଉଙ୍କି ମାରିଥିଲା ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନ :–ଶ୍ରୀବିଗ୍ରହମାନେ କ'ଣ ପୁରୀଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟତ୍ର ରହିପାରିବେ ? ତେବେ କାହାପାଇଁ ଓ କ'ଣ ପାଇଁ ଏ ମନ୍ଦିର ? କ'ଣ ହେବ ଏ ତିନୋଟି ରତ୍ନବେଦୀ ? ତଥାପି ରାଜା ଜଗଦେବଙ୍କ ମନରେ ସେଦିନ ଥିଲା ଅସୀମ ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ । ଜଗନ୍ନାଥ ପଛେ ପୁରୀ ଫେରି ଯାଆନ୍ତୁ, ମାତ୍ର ଏହି କାରୁକାର୍ଯ୍ୟହୀନ ମନ୍ଦିରଟି କାଳ କାଳପାଇଁ ତିଷ୍ଠି ରହିବ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ହିସାବରେ ।

ସେହି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିନରେ ଗଜପତି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ ରାଜା ଜଗଦେବଙ୍କୁ ନିଜର ପରମ ମିତ୍ର ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରି ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ–ଆଠଗଡ଼ ରାଜା ଜଗଦେବ ପରିଚିତ ହେବେ–"ମାନ ଉଦ୍ଧାରଣ ଶରଣ ପଞ୍ଜର ଭାଇ ଜଗଦେବ" । ବର୍ଷକେ ଥରେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ବିନରାମାନେ ତାଙ୍କ ନାମରେ ଡାକ ଦେବେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଚୂଡ଼ାରୁ–"ମାନ ଉଦ୍ଧାରଣ ଶରଣ ପଞ୍ଜର ଭାଇ ଜଗନ୍ନାଥ ଜଗଦେବ ହରିଚନ୍ଦନ କି ଜୟ ।"

ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ମତରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଗୋଟିଏ ରଥଯାତ୍ରା ମାରଦାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ମାରଦାକୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଆଗମନ ୨୯–୦୭–୧୭୩୩ ତାରିଖରୁ ଅଢ଼େଇ ବର୍ଷ ରହଣି ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତତଃ ପକ୍ଷେ ଗୋଟିଏ ରଥଯାତ୍ରା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବା ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନୁହେଁ । ମାତ୍ର ଐତିହାସିକ କେଦାରନାଥ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ମତାନୁଯାୟୀ ମାରଦାରେ ରଥଯାତ୍ରା ହେବାର କୌଣସି ସୂଚନା ମିଳେ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ କେତେକଙ୍କ ମତରେ ଶ୍ରୀବିଗ୍ରହମାନେ ପୁରୀର ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ସମୟରେ ମାରଦା ମନ୍ଦିରରେ ରହି ତା'ପରେ ଫେରି ଯାଇଥିଲେ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରକୁ । ଏକଥା ମଧ୍ୟ କେତେ ଦୂର ସତ୍ୟ ତାହା ବିଚାର୍ଯ୍ୟ । କାରଣ ବିଧର୍ମୀ ଯବନ ଶାସକମାନେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ବଡ଼ଦାଣ୍ଡରେ ମୁକ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ କେବେ ହେଲେ ଛାଡ଼ି ନଥାନ୍ତେ । ତେଣୁ ଗଞ୍ଜାମଜିଲ୍ଲାର ମାରଦାଠାରେ ଗୋଟିଏ ରଥଯାତ୍ରା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରମାଣସିଦ୍ଧ । ସେ ଯାହାହେଉ, ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ଆଠଗଡ଼ ସ୍ଥିତ ମାରଦା ମୌଜାରେ ପ୍ରାୟ ୨ ବର୍ଷ ୬ମାସ କାଳ ଅତିବାହିତ କରିଥିଲେ । ଏହି ତଥ୍ୟ ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ Anncharlort Eschmann ଓ Hermann Kulke ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଗ୍ରନ୍ଥ "The Cult of Jagannath and the regional tradition of Orissa"ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ।

ଆଡ଼ଭୋକେଟ୍,
ପଲୁଆସାହି,ପ୍ରୁଫ୍ ରୋଡ଼,
ପୋଷ୍ଟ–ବାଲେଶ୍ୱର–୭୫୬୦୦୧

ଯାତ୍ରାର ପରିଧିରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଓ ବୁଦ୍ଧ

ଶ୍ରୀ ସୁରସିଂହ ପଟ୍ଟନାୟକ

ବିହୁ ଆଖ୍ୟାନ ଓ ଆଖ୍ୟାୟିକାରେ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧ ଓ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଏକ ଆଉ ଅଭିନ୍ନ ରୂପେ ଚିତ୍ରିତ । ସାରଳା ମହାଭାରତରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ସାରଳା ମହାଭାରତର ପଦ୍ୟାବଳୀରେ ତାହାର ଝଲକ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ଯେପରିକି–

> "ଜୟ ନୀଳାଦ୍ରି ବିହାରୀ ଆହେ ଜଗନ୍ନାଥ
> ବୌଦ୍ଧ ରୂପେ କଳିଯୁଗେ ମହିମା ବିଖ୍ୟାତ ।"

ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସହିତ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ବହୁଦିଗରୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିବାର ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଛି । ପଞ୍ଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତିର ବ୍ୟାଖ୍ୟାକାର ସାରଳାଦାସଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପଞ୍ଚସଖାଙ୍କ ରଚନାବଳୀରେ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ କବିମାନଙ୍କର ପଦ୍ୟାବଳୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି । ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଜୀବନକାଳରୁ, ଷୋଡ଼ଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଓଡ଼ିଶାର ଶେଷ ସ୍ୱାଧୀନତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମ ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଧର୍ମ ସହିତ ସହାବସ୍ଥାନ ରକ୍ଷା କରି ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ଓ ବିକଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଲାମା ତାରାନାଥଙ୍କର ବିବରଣୀ ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶାର ଶେଷ ସ୍ୱାଧୀନ ନରପତି ମୁକୁନ୍ଦଦେବ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମର ଜଣେ ପ୍ରଧାନ ପୃଷ୍ଠପୋଷକ ଥିଲେ ।

ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମର ମୂଳ ଉତ୍ସ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ମୂର୍ତ୍ତିକଳା, ସାଧନାର ପଦ୍ଧତି, ବିଧିବିଧାନକୁ ଆଧାର କରି ଏହି ତଥ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନା କରିବା ପାଇଁ ଗବେଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ସଫଳତା ହାସଲ କରାଯାଇଛି । ସେହି ଭଳି ଗୋଟିଏ ଅନାଲୋଚିତ ଦିଗ ହେଉଛି ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ମୂଳ ଯାନିଯାତ୍ରା, ଯହିଁରେ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମର ଝଲକ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ ।

ସ୍ନାନ, ଅଣସର ଓ ରଥ ଯାତ୍ରା ହେଉଛି ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ପ୍ରାଚୀନ ଯାତ୍ରା । ଏହି ଯାତ୍ରାମାନଙ୍କରେ କେବଳ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଗ୍ରହ ଏକ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଅତି ପ୍ରାଚୀନକାଳରେ , ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ବିଗ୍ରହ କ୍ଷୁଦ୍ରାକାର ଥିଲା, ସେହି ସମୟରେ ଏହି ଯାତ୍ରାଗୁଡ଼ିକ ସଂଯୋଜିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ସଙ୍କେତ ରୂପୀ ବିଗ୍ରହ ପରି, ସ୍ନାନ, ଅଣସର ଓ ରଥଯାତ୍ରାର ଇତିବୃତ୍ତ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହସ୍ୟାବୃତ । ମାତ୍ର ଏହି ରହସ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଭାବେ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇଯାଏ . ଯେତେବେଳେ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଜୀବନ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ସହିତ ଏହି ଯାତ୍ରାଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ କରି ଦିଆଯାଏ । ସ୍ନାନ, ଅଣସର, ରଥଯାତ୍ରା ହେଉଛି ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଜୀବନ ଚରିତର ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ବୃତ୍ତାନ୍ତ । ପାଲି ତ୍ରିପିଟକରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ଜାତକ ନିଦାନ, ମଜ୍ଝିମ ନିକାୟର ଆଦି ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଜୀବନର ଏହି ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ସନ୍ନିବେଶିତ ହୋଇଛି । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ କିଛି ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଆତ୍ମ କଥନରେ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ମାଧ୍ୟମରେ ସନ୍ନିବିଷ୍ଟ ହୋଇଛି ।

ଜାତକ ନିଦାନରେ ଘଟଣାବଳୀ ଏହି କ୍ରମରେ ଅଛି । ସେ ଦିନ ଥିଲା ବୈଶାଖପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପ୍ରଭାତର ସମୟ । ବୃକ୍ଷ ମୂଳରେ ଧ୍ୟାନସ୍ଥ ଅବସ୍ଥାରେ ଆସୀନ ରହିଛନ୍ତି ଗୌତମ । ଅବତରିତ ବୃକ୍ଷ ଦେବତା ରୂପେ ଆରାଧନା କରି ସୁଜାତା ପ୍ରଦାନ କରିଛି ପାୟସାନ୍ନ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପାତ୍ରରେ । ବହୁକାଳ ସାଧନାରେ ଜୀବନ ବିତାଇ ଅଛନ୍ତି ଗୌତମ । ସେଦିନ ସୁଜାତା–ପ୍ରଦତ୍ତ ପାୟସାନ୍ନକୁ ନେଇ ନିରଞ୍ଜନା ନଦୀ ତଟରେ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଗୌତମ । ପୂର୍ବରୁ ସେ ସାଧନାରେ ନିମଗ୍ନ ରହି କିଛି ଦିନ ଧରି ସ୍ନାନ କର୍ମରୁ ବିରତ ରହିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତିଥିରେ ପବିତ୍ର ନିରଞ୍ଜନା ନଦୀରେ ଅବଗାହନ କରି ସୁଜାତା ପ୍ରଦତ୍ତ ପାୟସାନ୍ନକୁ ଅଣଚାଶ ଗୋଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରି ଅଣଚାଶଟି ଗ୍ରାସରେ ଭୋଜନ ସମାପ୍ତ କରିଥିଲେ । ଏହା ହିଁ ଥିଲା ଆଗାମୀ ଅଣଚାଶ ଦିନ ଲାଗି ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଆହାର । ସେହି ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରାତିରେ, ସେ ପରମଜ୍ଞାନତତ୍ତ୍ୱ ନିର୍ବାଣକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ସମ୍ବୋଧି ଲାଭ ପରେ ସେ ଦୀର୍ଘ ସାତ ସପ୍ତାହ ଲାଗି ସ୍ନାନ ଭୋଜନ କର୍ମରୁ ବିରତ ରହି ତଟସ୍ଥ ଅବସ୍ଥାରେ ସେହି ବୋଧି ବୃକ୍ଷ ମୂଳେ ସମୟ ବିତାଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପୁଣ୍ୟତୋୟା ନିରଞ୍ଜନା ନଦୀରେ ପବିତ୍ର ସ୍ନାନ କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ଘଟଣାଟି ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଛି ସ୍ନାନ ମଣ୍ଡପରେ, ସ୍ନାନ ଯାତ୍ରାର ମାଧ୍ୟମରେ ।

ଆଗରୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ରାତିରେ ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧ ବୋଧି ବୃକ୍ଷ ମୂଳେ ଆସୀନ ରହି ପରମ ଜ୍ଞାନଦାୟିନୀ ସମ୍ବୋଧି ଅବସ୍ଥା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସାତ ସପ୍ତାହ ବିମୁକ୍ତି ସୁଖର ରସ ଆସ୍ୱାଦନ କରି ସମ୍ମୋହିତ ଅବସ୍ଥାରେ ବୋଧି ବୃକ୍ଷର ସନ୍ନିକଟରେ କାଳଯାପନ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହି ସମୟରେ ସେ ସ୍ନାନ ଭୋଜନ ଆଦି କର୍ମରୁ ନିବୃତ୍ତ ରହିଥିଲେ । ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଠାରୁ ସାତ ସପ୍ତାହର ଉଦ୍‌ଯାପନ ସମୟରେ ଉତ୍କଳରୁ ଆଗତ ଦୁଇଜଣ ବଣିକ ତପସ୍ସୁ ଓ ଭଲ୍ଲୀକଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରଥମ ଆହାର 'ମଧୁପିଣ୍ଡ' ରୂପେ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ଦୁଇଜଣ ବଣିକ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଶରଣରେ

ଯାଇ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମର ସର୍ବପ୍ରଥମ ଦୁଇଜଣ ଗୃହୀ ଶିଷ୍ୟ ରୂପେ ବୌଦ୍ଧ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ବିପୁଳ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଅଛନ୍ତି ।

ଏହି ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହିଁ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଅଣସର ବାସରେ । ସ୍ନାନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ରାତ୍ରିରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ସ୍ନାନ ବେଦୀରୁ ପହଣ୍ଡି ବିଜେ କରି ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ଜଗମୋହନ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଟାଟିବାଡ଼ରେ ନିର୍ମିତ ଅଣସର ଘରେ ପନ୍ଦର ଦିନ ଓ ନବକଳେବରର ଅବସରରେ ସାତ ସପ୍ତାହ ଅବସ୍ଥାନ କରନ୍ତି । ଏହି ଅଣସର ଘରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ସ୍ନାନାଦି **କର୍ମରୁ** ବିରତ ରହି ପ୍ରାୟ ଅଭୁକ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ହିଁ ସମସ୍ତ ବିତାଇ **ଥାଆନ୍ତି** । ଏହା ହିଁ ହେଉଛି ସମ୍ବୋଧି ଲାଭ ପରେ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ବୋଧି ବୃକ୍ଷ ସମୀପରେ ଅଭୁକ୍ତ ତଥା ସମ୍ମୋହିତ ଅବସ୍ଥାରେ କାଳଯାପନ ।

ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଆତ୍ମକଥନରେ ଏହିଭଳି ସଙ୍କଳିତ ହୋଇଛି—

"ବୋଧିପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ଉରୁବେଳାରୁ-(ବୋଧି ବୃକ୍ଷ ସମୀପସ୍ଥ ନଗର) ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ବିହାର କରି ମୁଁ ବାରାଣସୀ ଆଡ଼କୁ ବୁଲିଲି । କ୍ରମଶଃ ଯାତ୍ରୀ ପଥରେ ବାରାଣସୀର ଆଡ଼କୁ ଯାଇ ଋଷିପତ୍ତନ (ସାରନାଥ)ଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ସେଠାରେ ପଞ୍ଚବର୍ଗୀୟ ଭିକ୍ଷୁ ରହୁଥିଲେ ।

ଏହି ସାରନାଥ ବା ଋଷିପତ୍ତନଠାରେ ଆଷାଢ଼ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତିଥିରେ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧ ତାଙ୍କ ଦର୍ଶନ ସାରତତ୍ତ୍ୱ 'ଧର୍ମଚକ୍ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସୂତ୍ର'ର ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ପଞ୍ଚବର୍ଗୀୟ ଭିକ୍ଷୁଙ୍କର ସମ୍ମୁଖରେ । ଏହିଠାରୁ ହିଁ ପ୍ରଥମେ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଧର୍ମର ଚକ୍ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ସାରା ଏସିଆ ଭୂଖଣ୍ଡରେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ଭାରତୀୟ ସ୍ଥାପତ୍ୟରେ ସାରନାଥରେ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତିକୁ ଧର୍ମଚକ୍ରର ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଧର୍ମଚକ୍ରର ପ୍ରତୀକ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ ପତାକାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି ।

ଏହି ଧର୍ମଚକ୍ରର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପରେ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧ କିଛିକାଳ ସାରନାଥରେ ଯାପନ କରି ପୁନର୍ବାର ଆପଣାର ସମ୍ବୋଧି ପ୍ରାପ୍ତିର ପୁଣ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ବୁଦ୍ଧଗୟା (ଉରୁବେଲା)ର ବୋଧିବୃକ୍ଷ ମୂଳକୁ ଫେରି ଆସିଥିଲେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଘଟଣା ପ୍ରବାହ ରୂପାୟିତ ହୋଇଛି ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ରଥଯାତ୍ରାରେ । ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଠାରୁ ସାତ ସପ୍ତାହର ଅନ୍ତକାଳରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଆଷାଢ଼ ମାସର ଶୁକ୍ଳ ଦ୍ୱିତୀୟା ବେଳକୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଅଣସରରେ ଅଭୁକ୍ତ ଅବସ୍ଥାର ସମାପ୍ତି କରି ମହାପ୍ରସାଦ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଦୀର୍ଘଦିନର ଅନ୍ତକାଳରେ, ଏହି ପହିଲି ମହାପ୍ରସାଦ ଗ୍ରହଣରେ ଉତ୍କଳର ବଣିକ ତ୍ରପୁସ ତପସୁ ଓ ଭଲ୍ଲିକଙ୍କର ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ ଆହାର ଅର୍ପଣର ପୁଣ୍ୟ ସ୍ମୃତି ବିଜଡ଼ିତ । ଏହାପରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଚକ୍ରଯୁକ୍ତ ରଥରେ ଆସୀନ ରହି ଗୁଣ୍ଡିଚା ଘର ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ହିଁ ହେଉଛି ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ସାରନାଥ (ଋଷିପତ୍ତନ) ଅଭିମୁଖେ ଧର୍ମଚକ୍ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଲାଗି ଯାତ୍ରା ।

ମାଦଳା ପାଞ୍ଜିରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ରହିଛି ଯେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଓ ଗୁଣ୍ଡିଚା ମଣ୍ଡପ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନଦୀ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିଲା । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ରଥରେ ନଦୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇ, ସେଠାରୁ ନୌକାରେ ନଦୀ ପାର ହେଉଥିଲେ । ଏହାପରେ ପୁଣି ନଦୀର ଅପର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଅନ୍ୟ ରଥରେ ଆସୀନ ହୋଇ ଗୁଣ୍ଡିଚା ମଣ୍ଡପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହି ଯାତ୍ରା ସମସ୍ତ ସାପେକ୍ଷ ଥିଲା ଓ ମାସାଧିକ କାଳ ବ୍ୟାପୀ ଲାଗି ରହୁଥିଲା । ଏଥିରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ପୂର୍ବେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଆଷାଢ଼ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ଗୁଣ୍ଡିଚା ମଣ୍ଡପଠାରେ ଧର୍ମଚକ୍ର ଉତ୍ସବ ସମାପନ କରି ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରକୁ ଫେରି ଆସୁଥିଲେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଘର ହେଉଛି ସାରନାଥର ଧର୍ମଚକ୍ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ମଣ୍ଡପ ଓ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ରତ୍ନବେଦୀ ହେଉଛି ବୁଦ୍ଧଗୟାର ବୋଧି ମଣ୍ଡପ ।

କେବଳ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରରେ କାହିଁକି, ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ବହୁ ବୌଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ର ଆଷାଢ଼ମାସର ଏହି ଧର୍ମଚକ୍ର ଯାତ୍ରା ଉତ୍ସବ ରଥଯାତ୍ରା ବା କୌଣସି ଧର୍ମୀୟ ସମାରୋହ ରୂପରେ ପାଳିତ ହେଉଥିଲା ।

ପଞ୍ଚମ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଚୀନ ପରିବ୍ରାଜକ ଫାହିୟାନ ତାଙ୍କର ଯାତ୍ରା ବିବରଣୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଖୋଟାନଠାରେ ଆଷାଢ଼ ମାସରେ ରଥଯାତ୍ରା ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହେଉଥିଲା । ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧ ତଥା ବୋଧି ସତ୍ତ୍ୱମାନଙ୍କର ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ରଥରେ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଉଥିଲା । ଖୋଟାନର ରାଜା ଏହି ଯାତ୍ରାରେ ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରି ରଥରେ ମାର୍ଜନା ଓ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା କରୁଥିଲେ । ଏହି ବର୍ଣ୍ଣନା ପୁରୀର ଗଜପତି ମହାରାଜାଙ୍କର ରଥରେ ଛେରାପହଁରାର ସ୍ମୃତିକୁ ଉଜ୍ଜୀବିତ କରିଥାଏ ।

ଚୀନ୍ ପରିବ୍ରାଜକ ଫାହିୟାନ ସିଂହଳରେ ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥାନ କାଳରେ ଆଷାଢ଼ ମାସରେ ଏହି ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହେବା ବିଷୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପବିତ୍ର ଦନ୍ତକୁ ପାଞ୍ଚଶତ ବୋଧି ସତ୍ତ୍ୱଙ୍କର ପ୍ରତିକୃତି ସହ ବିଶାଳ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଅଭୟଗିରି ବିହାରକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ମାସାଧିକ କାଳ ଅବସ୍ଥାନ ପରେ ପୁଣି ପବିତ୍ର ଦାନ୍ତକୁ ବାହୁଡ଼ା ଯାତ୍ରାରେ ମୁଖ୍ୟ ବିହାରକୁ ଫେରାଇ ଅଣାଯାଇଥିଲା ।

ଏ ସମସ୍ତ ବିବରଣୀରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ରଥଯାତ୍ରା ତଥା ଅଣସର ଓ ସ୍ନାନଯାତ୍ରା ହେଉଛି ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପୁଣ୍ୟ ଜୀବନୀ ଆଧାରିତ ଉତ୍ସବ ଓ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରରେ ଆରାଧିତ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ନବମ ଶତାବ୍ଦୀଠାରୁ ବୈଷ୍ଣବ ଧର୍ମର ଉଦବେଳନ ଯୋଗୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ବିଷ୍ଣୁ ଅଥବା କୃଷ୍ଣଙ୍କର ବିଗ୍ରହ ରୂପରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେଲେ । ଫଳରେ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଜୀବନୀ ସମ୍ପର୍କିତ ଉତ୍ସବମାନଙ୍କର ସଙ୍କୋଚନ ଓ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହ ବୈଷ୍ଣବ ଧର୍ମ ଆଧାରିତ ଉତ୍ସବମାନ ସଂଯୋଜିତ ହେଲା ।

ଏହିସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ସଂକୋଚନ ସତ୍ତ୍ୱେ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଜୀବନ ଗାଥାର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଆଉ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ସ୍ନାନ, ଅଣସର ଓ ରଥଯାତ୍ରା ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଅପୂର୍ବ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ମୟକର । ଏହା ହିଁ ସୂଚନା ଦିଏ ଯେ, ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ବିଶ୍ୱ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ରଥଯାତ୍ରା ହେଉଛି ବୁଦ୍ଧଗୟାର ବୋଧିବୃକ୍ଷଠାରୁ ସାରନାଥ (ଋଷିପତ୍ତନ) ଅଭିମୁଖେ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଧର୍ମଚକ୍ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଲାଗି ମହାନ ଅଭିଯାନ ଯାତ୍ରା ।

ବଢ଼ୀପର ଛକ, ଗୋପାଳପୁର

ପୁରୀ ଠାକୁରରାଜାଙ୍କ ପୁରାତନ ଗଡ଼

ଶ୍ରୀ ଜୟକୃଷ୍ଣ ତ୍ରିପାଠୀ

ପୁରୀ ଠାକୁର ରାଜାଙ୍କର ଅତି ପୁରାତନ ଗଡ଼ଗୁଡ଼ିକର ସୁରକ୍ଷା ନହେବା ଫଳରେ ସମ୍ପ୍ରତି ତାହା ଧ୍ୱଂସ ସ୍ତୁପରେ ପରିଣତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ୱ ବିଭାଗ ଏଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ଧ୍ୱଂସ ପାଇ ଯାଉଥିବା ବହୁ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ବହୁଳ ପୁରୀ ଠାକୁର ରାଜାଙ୍କର ବିଶ୍ରାମ ସ୍ଥଳୀ ଗଡ଼ଗୁଡ଼ିକର ସୁରକ୍ଷା ସହ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ର ରୂପେ ମାନ୍ୟତା ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଖୋର୍ଦ୍ଧାଠାରୁ ୨୦ କି: ମି: ଦୂର ବେଗୁନିଆଁ ବ୍ଲକରେ ପାଙ୍ଗର ସିଂ ଗଡ଼ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଗଡ଼ର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୩ ହଜାରରୁ ଅଧିକ । ଅତୀତରେ ପୁରୀର ଠାକୁରରାଜା ରାଣୀଙ୍କ ସହ ପାରିଧିକୁ ଆସି ଏହି ଗଡ଼ରେ ରହୁଥିଲେ । ରାଜା ରାଣୀଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଗଡ଼ରେ ରାଜ ଉଆସ ରହିଥିଲା । ଗଡ଼ ଚାରିପଟେ ରାଜା ରାଣୀଙ୍କ ନିରାପଦ ପାଇଁ ଗଡ଼ଖାଇ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ରାଜାଙ୍କ ସହ ଶିକାରରେ ଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଚରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଘର ଦ୍ୱାର ଆଦି ରହିଥିଲା । ପୁରୀର ଠାକୁର ରାଜା ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ପରମ ଭକ୍ତ ହୋଇ ଥିବାରୁ ଏହି ଗଡ଼ରେ କେବଳ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର କାଠ ନିର୍ମିତ ମୂର୍ତ୍ତି ରଖାଯାଇ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଏଠାରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଦଧିବାମନ କୁହାଯାଉଥିଲା । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ରାଜା ଏକ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ମନ୍ଦିରଟି ଏବେ ଭଗ୍ନ ପ୍ରାୟ । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ମନ୍ଦିର ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଗଠନ କରି ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ସାହାଯ୍ୟ ଆଣି ଦଧିବାମନ ଜିଉ ମନ୍ଦିରର ସ୍ଥାୟୀ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଦାୟିତ୍ୱ ହାତକୁ ନେଇଛନ୍ତି ।

ଏହି ଗ୍ରାମର ୮୯ ବର୍ଷର ବୃଦ୍ଧ ଶ୍ରୀ ହଟନାଥ ପାତ୍ର କୁହନ୍ତି ଯେ, ପୁରୀର ଠାକୁର ରାଜା ମହା ପରାକ୍ରମୀ ଥିଲେ । ରାଜା ଓ ରାଣୀ ଉଭୟେ ପାରିଧିକୁ ଖୁବ୍ ପସନ୍ଦ କରୁଥିଲେ । ଘୋଡ଼ାରେ ଆସି ଏହି ଗଡ଼ରେ ମାସାଧିକ କାଳ ରହୁଥିଲେ । ରାଜା ରାଣୀ ରହୁଥିବା ଉଆସ ଚାରିପଟେ ଉଚ୍ଚ ପାଚେରୀ ରହିଥିଲା । ରାଜାଙ୍କ ଉଆସକୁ ଲାଗି ରହିଥିବା ଦଧିବାମନ ଜିଉ ମନ୍ଦିରରେ କେବଳ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ପୂଜା ପାଉଥିଲେ ।

ଏହି ଗ୍ରାମର ୭୬ ବର୍ଷର ଜଣେ ପୋଲିଓ ଗ୍ରସ୍ତ ବୃଦ୍ଧ ଶ୍ରୀ ଗୋଲକ୍ଷ ବିହାରୀ ଦାସ କହିଥିଲେ ଯେ, ପୁରୀର ଠାକୁର ରାଜା ଦଧିବାମନ ଜିଉ ମନ୍ଦିରର ଯାବତୀୟ ନୀତି ପାଇଁ ୩ ବାଟି ୧୦ ମାଣ ଜମି ଠାକୁରଙ୍କ ନାମରେ ଖଣ୍ଡାପଡ଼ା କରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଥିରୁ ମାତ୍ର ୧୦ ମାଣ ଜମି ରହିଛି । ଏହି ଜମିକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ପୂଜକ ଦେଖାଶୁଣା କରି ସାମାନ୍ୟ କେତେକ ନୀତି ଠାକୁରଙ୍କର କରିଥାନ୍ତି । ଦି ପହରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଅନ୍ନ, ଡାଲମା ଭୋଗ ଲଗାଯାଏ ଓ ରାତିରେ ଦହି ପଖାଳ ସାଙ୍ଗକୁ ସକାଳର ଡାଲମା ଭୋଗ କରା ଯାଇଥାଏ ।

ଏହି ଗ୍ରାମର କେତେକ ବୃଦ୍ଧ କହିଥିଲେ ଯେ, ପଙ୍ଗର ସିଂ ଗଡ଼ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଓ ବାଙ୍କୀର ସୀମାରେ ଅବସ୍ଥିତ । କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅନୁଯାୟୀ ଥରେ ପୁରୀ ରାଜା ବାଙ୍କୀ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ଯୁଦ୍ଧରେ ବାଙ୍କୀର ରାଜା ନିହତ ହେଲେ । ବଡ଼ମ୍ବା ରାଜାଙ୍କର ଝିଅ ରାଣୀ ସୁକଦେଇ ଅସୀମ ଧୈର୍ଯ୍ୟଧରି ବୀରତ୍ୱର ସହ ପୁରୀ ରାଜାଙ୍କ ସହ ଯୁଦ୍ଧ କଲେ । ଏହି ଯୁଦ୍ଧରେ ଠାକୁର ରାଜା ପରାସ୍ତ ହେଲେ ଓ ରାଣୀ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରି ବାଙ୍କୀ ନେଇଗଲେ । ପୁରୀ ଠାକୁର ରାଜାଙ୍କୁ କି ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବ ସେଥିପାଇଁ ବାଙ୍କୀ ରାଜପ୍ରାସାଦରେ ରାଣୀ ସୁକଦେଇ ଏକ ସଭାର ଆୟୋଜନ କଲେ । ପୁରୀର ତତ୍କାଳୀନ ରାଜା ଜାଣି ସାରିଥିଲେ ଯେ, ରାଣୀ ସୁକଦେଇ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣନାଶ କରିବେ । ମାତ୍ର ଦୟାଳୁ ରାଣୀ ସୁକଦେଇ ରାଜାଙ୍କୁ କ୍ଷମା ଦେଇ ବନ୍ଧନମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଏଥିପାଇଁ ପୁରୀରାଜାଙ୍କୁ ବାଙ୍କୀ ସୀମାକୁ ଲାଗି ରହିଥିବା କେତେକ ଗଡ଼ ବାଙ୍କୀ ରାଣୀଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲେ ।

ଖୋର୍ଦ୍ଧାର ଆଖ ପାଖରେ ସେହିଭଳି ଅଟ୍ରି ଗଡ଼, କୁଶପଲ୍ଲା ଗଡ଼, କଡ଼ବା ଗଡ଼ ଆଦି ଅତି ପୁରାତନ ଗଡ଼ ରହିଥିଲେ ହେଁ ସେଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଭାବରୁ ପ୍ରାୟ ଭଗ୍ନ ସ୍ତୁପରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ସବୁ ଗଡ଼ରେ କେବଳ ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ରଖାଯାଇଛି । ମାତ୍ର ଉପଯୁକ୍ତ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା ହେଉ ନାହିଁ । ପଙ୍ଗର ସିଂ ଗଡ଼ରେ ଏକ ପୁରାତନ ୨୫ ହାତର ପଥର କୂପ ରହିଛି । ପୁରୀର ଠାକୁର ରାଜା ଏହି କୂପ ଖନନ କରିଥିଲେ । ଏହି କୂପର କେତେକ ପଥର ଧସେଇ ପଡ଼ିଲାଣି । କିଛି ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ମିଳିଲେ ତାହା ପୁଣି ବ୍ୟବହାର ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପାରନ୍ତା । ମାଟିରେ ଲୀନ ହୋଇ ଯାଇଥିବା ରାଜ ଉଆସ ମଧ୍ୟରୁ ଶିଳ, ଶିଳପୁଆ, ଲୁହାକଣ୍ଟା, କଡ଼େଇ ଆଦି ଗୃହ ଉପକରଣ ଜିନିଷ ମାଟିତଳୁ ଲୋକମାନେ ଉଦ୍ଧାର କରୁଥିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ଏହି ଗଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ହାଇସ୍କୁଲ,

ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟ୍ରୁ. ନି: ଏମ୍. ଇ: ସ୍କୁଲ, ପଞ୍ଚାୟତ ଅଫିସ୍, ଫରେଷ୍ଟ ବିଟ୍ ଅଫିସ୍ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ଜନମଙ୍ଗଳକର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ହୋଇ ପାରିଛି । ଗଡ଼କୁ ଲାଗି ରହିଥିବା ୯ କି: ମି: ଦୈର୍ଘ୍ୟର ଗିଜରି ଜଙ୍ଗଲଟି ଆଜି ଉଜୁଡ଼ି ଯାଉଛି । ସ୍ଥାନୀୟ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଗତ ୭ ବର୍ଷ ତଳେ ଗଢ଼ି ଉଠିଥିବା ଗିଜରି ଫରେଷ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅତି ମୂଲ୍ୟବାନ ସାଗୁଆନ, ଆସ, ଗମ୍ଭାରି, ପଣସ, ଆକାଶିଆ ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ୧୯୯୭ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଭଙ୍ଗୀର ସିଂହ, ଦଳଗଡ଼, କୁରାଡିହ, ଗୋଡ଼ି ପୋଖରୀ, ବିରାମାଲୁ, ଭୋଗଡ଼ା ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରାୟ ହଜାର ହଜାର ଆଦିବାସୀ କଟୁରୀ, ଟାଙ୍ଗିଆ ଧରି ଏହି ଜଙ୍ଗଲକୁ ହାନି ସଫା କରି ନେଇ ଯାଇଥିଲେ । ସ୍ଥାନୀୟ ସନ୍ତୋଷକ ଆଞ୍ଚଳିକ ବନସୁରକ୍ଷା ସମିତିର ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସଙ୍କ ସମେତ କେତେକ ଯୁବକ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଏହି ଅବୈଧ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ ମୁଖ୍ୟ କୌଣସି ସୁଫଳ ମିଳି ନଥିଲା ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ନିଜ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀରେ ଏହି ଗଡ଼ ଅବସ୍ଥିତ । ଗତ ଉପନିର୍ବାଚନରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଏହି ଗଡ଼କୁ ପରିଦର୍ଶନ କରି ଦଧିବାମନ ଜିଉ ମନ୍ଦିରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ୫୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦେବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ୨୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିଲେ ।

ଆଜି ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କ ଭିତରେ ମନ୍ଦିରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ଆସିଛି । ପ୍ରାୟ ୨୦ ବର୍ଷ ହେବ ଏହି ଗଡ଼ରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ରଥଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଏହି ୯ ଦିନ ବ୍ୟାପୀ ଶ୍ରୀ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଯାତ୍ରାର ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଇଞ୍ଜିନିୟର-ଇନ୍-ଚିଫ୍ (ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ), ଇଂ: ଉମାଶଙ୍କର ରଥ ବହନ କରିବା ସହ ଶ୍ରୀଜିଉଙ୍କ ଗୁଣ୍ଡିଚା ବା ବାହୁଡ଼ା ଯାତ୍ରାରେ ଛେରାପହଁରା କରିଥାନ୍ତି । ଚଳିତ ବର୍ଷ ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦ ଉଲ୍ଲାସ ମଧ୍ୟରେ ହଜାର ହଜାର ଦର୍ଶକ ଗହଣରେ ଇଂ: ରଥ ଛେରାପହଁରା କରିଥିଲେ ।

ଏହି ପ୍ରାଚୀନ ଗଡ଼ର ସୁରକ୍ଷା ତଥା ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଦେବୋତ୍ତର କମିଶନର ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ଦରକାର ।

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିନିଧି, ନବଭାରତ ଓ
ଏସ୍. ପି., ଭକିଲାଲ,
କ୍ୱାର୍ଟସ-ଡିଆର୍-୪/୧, ୟୁନିଟ୍-୩,
ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧

ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ
କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସହାୟତା ଯୋଜନା

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ୧୯୯୮-୯୯ରେ ଦେଶରେ ଆର୍ଥିକ ଦୁର୍ବଳ ଶ୍ରେଣୀ ଓ ନିମ୍ନ ଆୟକାରୀ ବର୍ଗଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ୨୦ ଲକ୍ଷ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନୀତି ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି । ଉକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶାର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଓ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଯଥାକ୍ରମେ-[illegible] ଓ [illegible] ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଛି । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ନିର୍ମିତ ହେବାକୁ ଥିବା [illegible]ଟି ଗୃହ ମଧ୍ୟରୁ [illegible]ଟି ଇନ୍ଦିରା ଆବାସ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଏବଂ [illegible]ଟି ଗ୍ରାମ୍ୟ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ବିକାଶ ନିଗମ ଜରିଆରେ କରାଯିବ । ଏହି ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ [illegible] ହଜାର ଟଙ୍କା ଋଣ ଦିଆଯିବ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ହିତାଧିକାରୀ ୫୦ ପ୍ରତିଶତ ଋଣ ଓ ୫୦ ପ୍ରତିଶତ ରିହାତି ଆକାରରେ ପାଇବେ ।

ସେହିପରି ସହରାଞ୍ଚଳରେ [illegible]ଟି ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବାର ଯୋଜନା ଅଛି । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ [illegible]ଟି ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ ଓ [illegible]ଟି ଗୃହର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯିବ । ନୂତନ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ୧ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଋଣ ମଞ୍ଜୁର କରାଯିବ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର
ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲାକୁ ନୂତନ ବସ୍ ଯୋଗାଣ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ ଗତି ମଧ୍ୟରେ [illegible] ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ [illegible]ଟି ନୂତନ ବସ୍ କ୍ରୟ କରିଛନ୍ତି । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ [illegible]ଟି ବସ୍ ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲାକୁ ଯାତାୟାତ ପାଇଁ ଯୋଗାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । [illegible]ଟି ବସ୍‌ର ବଡ଼ି ନିର୍ମାଣାଧୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛି । ଏଗୁଡ଼ିକ ତିଆରି କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହେବା ପରେ ତାହା ମଧ୍ୟ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲାକୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ନୂତନ ବସ୍ ତାଲିକା ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା :-

ପୁରୀ-[illegible], ଖୋର୍ଦ୍ଧା-୮, କଟକ-[illegible], କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା-୨, କେନ୍ଦୁଝର-[illegible], ଯାଜପୁର-୧, ଢେଙ୍କାନାଳ-୨, ରାୟଗଡ଼ା-୨, ଅନୁଗୁଳ-୨, କଳାହାଣ୍ଡି-୨, ବଲାଙ୍ଗୀର-୨, ନବରଙ୍ଗପୁର-୨, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼-[illegible], ଗଜପତି-[illegible], ଦେବଗଡ଼-୨, ବରଗଡ଼-[illegible], କୋରାପୁଟ-[illegible], ବିଭିନ୍ନ ଗନ୍ତବ୍ୟ ଓ ଅଞ୍ଚଳ-୭ ।

ତାପଙ୍ଗକେଶରୀ ମାଧବଚନ୍ଦ୍ର ରାଉତରାୟ

ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ସୁଆର

ଦେଶମାତୃକାକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବା ଦିଗରେ ଇଂରେଜ ଶକ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମ ଚଳାଇ ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସରେ ଯେଉଁ କେତେଜଣ ମହାନ୍ ବୀର ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ତାପଙ୍ଗ କେଶରୀ ମାଧବଚନ୍ଦ୍ର ରାଉତରାୟ ଅନ୍ୟତମ। ୧୮୨୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ତାପଙ୍ଗ ଗଡ଼ରେ ଯୋରଜବରଦସ୍ତ କର ଆଦାୟ କରି ଛିଅ ବୋହୂମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼େଇ କରି ସେ ଯେପରି ଭାବରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କର ମେରୁଦଣ୍ଡ ଦୋହଲାଇ ଦେଇଥିଲେ, ତାହା ଇତିହାସରେ ଏକ ରୋମାଞ୍ଚକର ଅଧ୍ୟାୟ ହୋଇ ରହିଛି।

ସମଗ୍ର ଭାରତରେ 'ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ' ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଥମେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର ସୂତ୍ରପାତ ହୋଇଥିଲା। ବିଶେଷ କରି ଓଡ଼ିଶା ବ୍ରିଟିଶ ଅଧୀନସ୍ଥ ହେବା ପରେ ପରେ ଇଂରେଜ ଶାସକ ଗୋଷ୍ଠୀର ବର୍ବରୋଚିତ ଶାସନ ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଓଡ଼ିଶା ମାଟିରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଇଂରେଜ ବିରୋଧରେ ବିପ୍ଳବ, ବିଦ୍ରୋହ ଓ ଉଗ୍ରାନ୍ତ ସଂଘର୍ଷ। ଭାରତମାତାକୁ ପରାଧୀନତାର ଶୃଙ୍ଖଳରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଅଗଣନ ଦେଶଭକ୍ତ ଦେଶଲାଗି ପ୍ରାଣବଳି ଦେଇଥିଲେ, ଅକଥନୀୟ ଦୁଃଖଯନ୍ତ୍ରଣା ବରଣ କରିଥିଲେ, କିଏ ଫାଶୀ ଖୁଣ୍ଟରେ ଝୁଲି ଥିଲାତ, କିଏ ଗୁଳିବୃଷ୍ଟିରେ ଟଳି ପଡ଼ିଥିଲା, କିଏ ଲାଠି ମାଡ଼ରେ ଆହତ ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲାତ ନାନା ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଭୋଗି କଳା ପାଣିରେ କାଳ କାଟିଥିଲା। ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ଚାକିରିର ମୋହକୁ ତୁଚ୍ଛ ମନେକରି ଅନେକେ ସମ୍ପତ୍ତିବାଡ଼ି ହରାଇ ସର୍ବସ୍ୱାନ୍ତ ହୋଇଥିଲେ। ସେହିମାନଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ଓଡ଼ିଶା ଆଜି ଓଡ଼ିଶା ହୋଇ ରହିପାରିଛି।

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଅନ୍ୟତମ ଭଗୀରଥ ହେଉଛନ୍ତି ତାପଙ୍ଗ ଦଳବେହେରା।

ଗଜପତି ଦିବ୍ୟସିଂହ ଦେବଙ୍କର ନବମ ଅଙ୍କରେ ଯବନମାନେ ଏ ଦେଶକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ। ଯବନମାନେ ନାନାଦି ଉତ୍ପାତ ଓ ଦମନଲୀଳା ଚଳାଇବା ସହିତ ପରଧନ ଓ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଅପହରଣ କରୁଥିଲେ। ଏହି ଦୁଃସମୟରେ ଗଜପତି ତାପଙ୍ଗ ଗଡ଼ରୁ ନାରାୟଣ ରାଉତରାୟ ଓ ନରସିଂହ ରାଉତରାୟ ନାମକ ଯୁବକଦ୍ୱୟ ଓ ବୀରଙ୍କୁ ଖୋର୍ଦ୍ଧାଗଡ଼କୁ ଡକାଇଥିଲେ। ଗଜପତି ଅନ୍ୟାୟ ଅତ୍ୟାଚାରରେ ଦେଶକୁ ଜଳାଉଥିବା ଯବନମାନଙ୍କୁ ସମୂଳେ ବିନାଶ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ। ଏ ଦୁଇଭାଇ ପ୍ରବଳ ପରାକ୍ରମଶାଳୀ ବୀର ଥିଲେ। ଯବନମାନଙ୍କ ସହ ପ୍ରବଳ ଯୁଦ୍ଧ କରିବା ହେତୁ ଯବନମାନେ ହାରି ଏଣେ ତେଣେ ପଳାଇଲେ। ନାରାୟଣ ରାଉତରାୟଙ୍କ ନାମାନୁସାରେ ତେଣୁ "ନାରାୟଣ ଗଡ଼" ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା। ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ମୁକୁନ୍ଦପୁର ଶାସନରେ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କ ଯଜ୍ଞ ଭଗ୍ନ କରି ଠୁଳ ହୋଇଥିବା ଯବନମାନଙ୍କୁ ସେନାପତି ନରସିଂହ ରାଉତରାୟ ଦମନ କରିଥିଲେ। ତାଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧ କୌଶଳ ଦ୍ୱାରା ଗଜପତି ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ତାପଙ୍ଗଗଡ଼ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ।

ଖୁର୍ଦ୍ଧାଠାରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଏହି ଗଡ଼ ଅବସ୍ଥିତ। ଏହାର ଦଳବେହେରା ଥିଲେ ମାଧବଚନ୍ଦ୍ର ରାଉତରାୟ। ସେ ସାମନ୍ତ ବଂଶରେ ଭୂମିଷ୍ଠ ହୋଇଥିଲେ। ତାଙ୍କର ପିତାଙ୍କ ନାମ ନୃସିଂହ ରାଉତରାୟ ଓ ମାତାଙ୍କ ନାମ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା। ଦେହରେ ଥିଲା ତାଙ୍କର ଶତସିଂହର ବଳ। ଖଣ୍ଡା ତରବାରୀ ଖେଳରେ ସୁଦକ୍ଷ। ସେ ଥିଲେ ଜଣେ ମହାନୁଭବୀ, ଉଦାରଚେତା ଓ ପରକୁ ଆପଣାର କରିବାର ମଣିଷଟିଏ। କାହାରିକୁ କେବେ ଖାଲି ହାତରେ ଫେରାଇ ଦେଉ ନଥିଲେ। ଦାନ ପୁଣ୍ୟ କରିବାରେ ସେ ପାଉଥିଲେ ଅହେତୁକ ଆନନ୍ଦ। ଅନ୍ୟାୟ ଅନୀତିକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେବା ଥିଲା ତାଙ୍କର ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧ। ତେଣୁ ଗଡ଼ର ଦଳବେହେରା ଭାବରେ ଚାରିଆଡ଼େ ତାଙ୍କର ଖ୍ୟାତି ଥିଲା। ପ୍ରାଚୀନ କବି ମଧୁସୂଦନ ବିପ୍ର ତାଙ୍କର ଗୁଣ କୀର୍ତ୍ତନ କରି କହନ୍ତି:—

"ଏହି ସାମନ୍ତ ବଂଶେ ଜନ୍ମ ଶ୍ରୀ ମାଧବଚନ୍ଦ୍ର।
ରୂପ ଗୁଣେ ସୁନ୍ଦର ଯେସନ୍ତେ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର॥
ବିଦ୍ୟାପତି ହୋଇଲେ ସେ ଅତି ଯୋଗ୍ୟବାନ।
ଶାସ୍ତ୍ର ବିଦ୍ୟା ପୁଣି ଅସ୍ତ୍ର ବିଦ୍ୟା ପାରଗମ॥
ଦିବ୍ୟସିଂହ ଦେବ ପରେ ଶ୍ରୀ ମୁକୁନ୍ଦ ଦେବ।
ରାଜା ହୋଇ ପାଳୁ ଥିଲେ ଉତ୍କଳେ ସର୍ବ॥
ଏହି ବେଳେ ସାମନ୍ତ ଶ୍ରୀ ମାଧବଚନ୍ଦ୍ର।
ଦୟାଦାନ ବୀରତ୍ୱରେ ଯେସନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଇନ୍ଦ୍ର॥"

ତତ୍କାଳୀନ ଘଟଣା। ଫିରିଙ୍ଗି ସରକାରର ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦ୍ରଶ ଜଣ ରାଜସ୍ୱ କର୍ମଚାରୀ ତାପଙ୍ଗ ଗଡ଼ର ଚିନ୍ତାମଣି ରଣ ସିଂ ଘରକୁ

ଆସିଥିଲେ କର ଆଦାୟ କରିବା ପାଇଁ ଓ ଗୃହ କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ହାରାମଣିଙ୍କୁ କର ଆଦାୟର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଅପମାନିତ କରିଥିଲେ । ବୀର ରମଣୀ ପାଲଟା ଜବାବ ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଘର ତଲାସ କରି ଧନରତ୍ନ ବୋହି ନେବାକୁ ଭୟଭୀତ କରାଇଥିଲେ । ସେହି ଦିନ ଗଡ଼ର ଦଳବେହେରା ମାଧବ ରାଉତରାୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଦୁର୍ଦ୍ଧର୍ଷ ରାଜସ୍ୱ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେତେ ଜଣଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା । ଦଳାଇ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଓ ବୈରି ଗଞ୍ଜନ ବନ୍ଧୁକ ଦ୍ୱାରା ଏମାନଙ୍କୁ ନିହତ କରିଥିଲେ । ଆମର ବୀର ସୈନ୍ୟମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି ଆକ୍ରମଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଭୟରେ ସେମାନେ ଛିନ୍ନଛତ୍ର ହୋଇ ପଳାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କେତେକ ପଥ ମଧ୍ୟରେ ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଖୋର୍ଦ୍ଧା ସାହେବ ଗୋରା ସୈନ୍ୟଙ୍କ ନିହତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍କ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇ ତାପଙ୍ଗଗଡ଼ ଶାସନ ନ କଲେ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ରାଜନୀତି ସ୍ଖଳନ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଭାବିଲେ । କଟକ ସାହେବଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ଇଂରାଜୀ ଦୂତ ଖବର ଦେଲା । ସେନାପତି କର୍ଣ୍ଣେଲଙ୍କୁ ସାହେବ ପଠାଇଲେ । କର୍ଣ୍ଣେଲ ହାରକଟ କେତେକ ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ନେଇ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ସାହେବଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସମସ୍ତ କଥା ଶୁଣି ସେ ରାଗରେ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ ତାପଙ୍ଗ ଗଡ଼କୁ ଦୂତ ହସ୍ତେ ଗଜପତି ଯୁଦ୍ଧରେ ଯେଉଁ ରାଜ୍ୟକୁ ହରାଇ ଥିଲେ ତାହା ସମର୍ପି ଦେବା ସମେତ କର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ହେବ, ନଚେତ୍ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ପାଇଁ ସମ୍ବାଦ ଦେଲେ । ଶ୍ରୀ ସାମନ୍ତ ରାଉତରାୟ ଏ ସମସ୍ତ ପାଠ କରିବା ପରେ ପରେ କ୍ରୋଧରେ ଚିଠିକୁ ଚିରି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ କର କେବେ ହେଲେ ଦେବୁ ନାହିଁ, ମରିବୁ ପଛେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବୁ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ଏହା ଶୁଣି ଦୂତ ସେଠାରୁ ଫେରି ଆସି ଖୋର୍ଦ୍ଧା ସାହେବଙ୍କ ଆଗରେ ସମସ୍ତ ବୃତ୍ତାନ୍ତ-ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲା ।

ଏଣେ ରାଜସ୍ୱ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଯୋରଜବରଦସ୍ତ କର ଆଦାୟ ଓ ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ନିହତର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ଇଂରେଜ ସରକାର ଦଳବେହେରାଙ୍କ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ କ୍ଷୁଣ୍ଣ କରିବାଲାଗି ଅନେକ ଥର ଅପଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ନିରୀହ ସରଳପ୍ରାଣ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଉପରେ ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାର କରିଥିବା ହେତୁ ଦଳବେହେରା ବିଦ୍ରୋହ ମତଲବରେ ଥିଲେ । ତାପଙ୍ଗ ବିଦ୍ରୋହକୁ ସହଯୋଗ କରିଥିଲେ ତତ୍କାଳୀନ ମଳିପଡ଼ାଗଡ଼, ନାରାୟଣ ଗଡ଼, ରାମଚଣ୍ଡୀ ଗଡ଼, ମୁତାଲ ଗଡ଼, ରଥିପୁର ଗଡ଼ ଓ କାଇପଦର ଗଡ଼ର ଦଳେଇମାନେ ।

ମାଁ ହକ୍ଷେଶ୍ୱରୀ ହେଉଛନ୍ତି ତାପଙ୍ଗ ଗଡ଼ର ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଓ ଇଷ୍ଟଦେବୀ । ମାଧବଚନ୍ଦ୍ର ରାଉତରାୟ ହେଉଛନ୍ତି ଦେବୀ ଭକ୍ତ । ସେ ହକ୍ଷେଶ୍ୱରୀଙ୍କୁ ପୂଜା କରନ୍ତି । ଦେବୀଙ୍କ ଆଶିଷରୁ କାହାରିକୁ ମନରେ ଭୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ମଙ୍ଗଳବାରରେ ବିଶେଷକରି ମାଁଙ୍କର ବାର ହେତୁ ସେ ଅସ୍ତ୍ର ଧରନ୍ତି ନାହିଁ । ପୂଜାରେ ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ରହନ୍ତି । ନାନା ପୂଜା ଉପକରଣମାନ ସଙ୍ଗରେ ନେବା ସମେତ ଏକ କର୍ମକାଣ୍ଡ ନିପୁଣ ବିଦ୍ୱାନ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ନେଇ ଦେବୀଙ୍କୁ ମାର୍ଜଣା କରାଇ ପୁଷ୍ପମାଳା ଗଳାରେ ଦେଇ ସିନ୍ଦୁର ଟୀକାକୁ ମସ୍ତକରେ ଧାରଣ କରିଥିଲେ । ଧୂପ, ଦୀପ ନୈବେଦ୍ୟ ଦେଇ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭକ୍ତି ସହକାରେ ଚଣ୍ଡୀପାଠ କରିବାରୁ ଦେବୀ ସୁପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଥିଲେ ଓ ସ୍ୱପ୍ନାଦେଶ ଦେଇ ଯୁଦ୍ଧରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ । ମାଁଙ୍କ ପାଆ ତଳେ ତେଣୁ ପାଇକ ବାହିନୀର ବଜ୍ର ଶପଥ ଥିଲା – "ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କୁ ଦେଶରୁ ନତଡ଼ିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ଉତ୍ତୋଳିତ ଖଡ୍ଗ ଅବନତ କରିବେ ନାହିଁ ।"

ପୁରୀରେ ସେତେବେଳେ ଗଜପତି ମୁକୁନ୍ଦଦେବ ରାଜା ଥିଲେ । ସାମନ୍ତ ମାଧବଚନ୍ଦ୍ର ଫିରିଙ୍ଗିର ଅନ୍ୟାୟ ଅତ୍ୟାଚାରରେ ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇ ଯୁଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ମନସ୍ଥ କରି ଥିବାରୁ ଗଜପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ଭିକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ଗଜପତି ପ୍ରଥମେ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଶୁଣିବା ପରେ ସମ୍ମତି ପ୍ରକାଶ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେନାପତି ଶାଢ଼ୀ ତାଙ୍କ ମସ୍ତକରେ ବାନ୍ଧିଥିଲେ ।

ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଆ ପାଇକମାନେ ବୀର ବେଶ ହୋଇ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଗମନ କରୁଥିଲା ବେଳେ ଅହିଅ ନାରୀମାନେ ହୁଳହୁଳି ଦେଉଥିଲେ । ବୀରବାଦ୍ୟ ବାଜି ଉଠୁଥିଲା । ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗରେ ନାନା ଅଳଙ୍କାରମାନ ପରିଧାନ କରିବା ସାଙ୍ଗକୁ ଇଷ୍ଟଦେବ ଶ୍ରୀନୃସିଂହଙ୍କ କବଚ ବାହୁରେ ବାନ୍ଧୁ ଥିଲେ । ଗର୍ଭଧାରୀ ଜନନୀ ଓ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦୋଚ୍ଛ୍ୱାସ ହୋଇ ବୀର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରକ୍ଷିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶତ୍ରୁ ଦମନ କରି ମହୀରେ ଯଶ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଶୁଭ ମନାସୁ ଥିଲେ ।

କାଞ୍ଚୀଆ ଗଡ଼ରେ ଗୋରା ସୈନ୍ୟମାନେ ଥିଲେ । ପାଇକ ବାହିନୀର ବାଦ୍ୟନାଦ ଶୁଣି ସଜାଗ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । କାନ୍ତି ଗୋଦାପଦା ଥିଲା ସେତେବେଳକାର ଯୁଦ୍ଧ ସ୍ଥଳୀ । ଉଭୟ ଦଳ ସେଠାରେ ଭେଟ ହୋଇଥିଲେ । ନିରୂପିତ ହୋଇଥିବା ଯୁଦ୍ଧସ୍ଥଳୀ ହେଉଛି–

ଯୁଦ୍ଧସ୍ଥଳୀ ତାପଙ୍ଗ ପୂର୍ବ ଦିଗତାର ।
କାନ୍ତ ଗୋଦାପଦାଠାରେ ସର୍ବେ କଲେ ସ୍ଥିର ॥
ଉତ୍ତରରେ ନୀଳକଣ୍ଠ ପୂର୍ବେ ସାଳେଶ୍ୱର ।
ପୂର୍ବ ଦକ୍ଷିଣ କୋଣେ ନୀଳକଣ୍ଠ ମନ୍ଦିର ॥
ପଶ୍ଚିମେ ଶ୍ରୀ ହକ୍ଷେଶ୍ୱରୀ ଦେବୀଙ୍କ ଆସ୍ଥାନ ।
ଯୁଦ୍ଧସ୍ଥଳୀ ଏହି ହେଲା ବୁଝ ବୁଧ ଜନ ॥

ସପ୍ତାହେ ବ୍ୟାପୀ ଭୀଷଣ ଯୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଥମ ଦିନ ଯୁଦ୍ଧରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କର ୧୨୫ ଜଣ ସୈନ୍ୟ ମୃତାହତ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥଳେ ଆମର ମାତ୍ର ୭ ଜଣ ପାଇକ ମୃତାହତ ହୋଇଥିଲେ । ଯୁଦ୍ଧ ବନ୍ଦ ହେଲାପରେ ଯେ ଯାହା ମିତ୍ର ବା ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇ ଭଲ ମନ୍ଦ ବୁଝା ବୁଝି କରି

ଅସୁଥିଲେ । ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଔଷଧପତ୍ର ଆଣି ଦେଉଥିଲେ । ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ସମସ୍ତେ ଯୁଦ୍ଧ ଖବର ଶୁଣୁଥିଲେ । ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତମ ବୁଝାମଣା ରହିଥିଲା ।

ଯୁଦ୍ଧର ବର୍ଣ୍ଣନା

ଦିନସାତ ଘଡ଼ିଠାରେ ଯୁଦ୍ଧ ଯେ ହୋଇଲା ।
ଦୁଇ ଦଳଙ୍କ ସମରେ ତଉଦ ଘଡ଼ି ହେଲା ॥
ମହା ଘୋର ସମର ଯେ ହେଲା ଗୁରୁତର ।
ଫିରିଙ୍ଗିର ସୈନ୍ୟ ମଲେ ଏକଶ ପନ୍ଦର ॥
ପାଇକଙ୍କ ମଧ୍ୟ ସୈନ୍ୟ ସାତଗୋଟି ହତ ।
ସତର ଜଣ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ଆଘାତ ॥

ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିନ ଯୁଦ୍ଧରେ କର୍ଣ୍ଣେଲହାରକୋର୍ଟ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୋପ ହୋଇ ପାଇକ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନିହତ କରିବାକୁ କହିଥିଲେ । ତୃତୀୟ ଦିବସରେ କର୍ଣ୍ଣେଲଙ୍କ ଗୁଳିରେ ବୀର ଧନୁର୍ଜୟ ଦଳାଇ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ନିହତ ହେଲେ । ଫଳରେ ପାଇକ ଦଳରେ ହାହାକାର ପଡ଼ିଗଲା । ଧନୁର୍ଜୟଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ପରେ ମାଧବ ଅଶ୍ୱଚଢ଼ି ଥାସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେନାପତିଭାବେ ରହି ଯୁଦ୍ଧ କରିଥିଲେ । ସେହି ଦିନର ଘୋର ଯୁଦ୍ଧ ଦେଖି କର୍ଣ୍ଣେଲ ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେଇଥିଲେ । ଫିରିଙ୍ଗି ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବହୁ ସୈନ୍ୟ ମୃତାହତ ହୋଇଥିଲେ । ଫଳରେ ଯୁଦ୍ଧ ବନ୍ଦ ହୋଇଥିଲା । ଯୁଦ୍ଧର ଚତୁର୍ଥ ଦିବସରେ ସେନାପତି ମାଧବ କୋପରେ ଗୋରା ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ସମେତ କର୍ଣ୍ଣେଲ ହାରକୋର୍ଟ ସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧ କରିଥିଲେ । ଗୋରା ସୈନ୍ୟମାନେ ବନ୍ଧୁକ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ । ୫୦ ଜଣ ଆହତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ୮୫ ଜଣ ସୈନ୍ୟ ମୃତାହତ ହୋଇଥିଲେ । ପଞ୍ଚମ ଦିନର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ଜଣେ କର୍ଣ୍ଣେଲ ନିକଟରେ ସାହେବଙ୍କ କାନକୁହା ଗୁର "ଆଜି ମାଧବ ଯୁଦ୍ଧ କରିବ ନାହିଁ, ଆଜି ଯୁଦ୍ଧ କଲେ ଆପଣଙ୍କର ନିଶ୍ଚୟ ବିଜୟ ହେବ" ବୋଲି କହି ଥିଲା । ଫଳରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ଅତିବାହିତ ହୋଇ ସାରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ରାତ୍ର ସମୟରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିଥିଲେ । ଇଷ୍ଟଦେବୀ ହକ୍ତେଶ୍ୱରୀ ଏହି ଅନ୍ୟାୟ ଅନୀତି ଓ କୁଟ ଚକ୍ରାନ୍ତ ଜାଣିପାରି ନିଜେ ବୀର ବେଶରେ ଯୁଦ୍ଧ ଭୂମିରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଥିଲେ । ଗଜପତି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବଙ୍କ ମାନ ରକ୍ଷା କରିବା ସଙ୍ଗେ ଉତ୍କଳର ସ୍ୱାଭିମାନକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଆରାଧ୍ୟ ଦେବତା ସ୍ୱୟଂ ଜଗନ୍ନାଥ ଓ ବଳଭଦ୍ର କଳାଧଳା ଘୋଡ଼ାଚଢ଼ି ଯେପରି କାଞ୍ଚି ଅଭିଯାନ କରିଥିଲେ, ସେହିପରି ମା' ହକ୍ତେଶ୍ୱରୀ ତାପଙ୍ଗ କେଶରୀ, ଭକ୍ତ ଶିରୋମଣି ମାଧବ ରାଉତରାୟଙ୍କ ମାନ ରକ୍ଷା କରିବା ସଙ୍ଗେ ଫିରିଙ୍ଗି ଆକ୍ରମଣରୁ ଓଡ଼ିଆବାସୀଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାରିବା ପାଇଁ ଯୁଦ୍ଧ ଭୂମିକୁ ବୀର ବେଶରେ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ ।

ଯୁଦ୍ଧ ବନ୍ଦ ହେବା ପରେ ପରେ କର୍ଣ୍ଣେଲ ମାଧବଙ୍କ ଦେହରେ ଲାଗିଥିବା ଆଘାତ ଖବର ଜାଣିବା ପାଇଁ ମଉସୁମଙ୍କୁ ପଠାଇବାରେ ତାହା ଦେବୀ ମାୟା ବୋଲି କହିଥିଲା । ସାମନ୍ତ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ନିକଟରୁ ସମସ୍ତ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଶୁଣିବା ପରେ ଦେବୀ ପ୍ରସନ୍ନ ଥିବା ଜାଣିବା ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ବାମ ସ୍କନ୍ଧରେ କ୍ଷତ ଚିହ୍ନ ଥିବା ଦେଖି ପାରିଥିଲେ । ଦେବୀଙ୍କୁ ସୁମରଣା କରି ଷଷ୍ଠ ଦିନ ଯୁଦ୍ଧକୁ ସୈନ୍ୟ ସାମନ୍ତ ନେଇ ବାହାରିଲେ ।

ଷଷ୍ଠ ଦିନ ଯୁଦ୍ଧ ବହୁ ବଡ ଆକାରର ଥିଲା । କେତେ ଫିରିଙ୍ଗି ସୈନ୍ୟ ମୃତାହତ ହେଲେ ତା'ର କୌଣସି ଗଣନା ନାହିଁ । ପାଇକମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଡ଼ାଇ ଗୋଡ଼ାଇ ଆକ୍ରମଣ କରୁଥିଲେ । କର୍ଣ୍ଣେଲ ହାରକୋର୍ଟ ଅସ୍ତ୍ରାଗାର ଦଖଲ ନ ହେଲେ ରାଉତରାୟଙ୍କୁ ଜିଣିବାର ଆଉ ଆଶା ନାହିଁ ବୋଲି କ୍ଷୋର୍ଣ୍ଣ ସାହେବଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ।

ଦୁଇଦଳ ସୈନ୍ୟଙ୍କ ଭୋଜନ ଶୟନ ସମୟ ଦେଖି ପାଇକ ବାହିନୀର କରଣ ମଉସୁମ ଛଦ୍ମରେ ଲୁଚି ପଳାଇ ଯାଇ ସାହେବଙ୍କ ନିକଟରେ କେତେକ ଗୁପ୍ତକଥା କହି ଦେଇଥିଲା । ଫଳରେ ଶତ୍ରୁ ଶିବିରରେ ସମସ୍ତ କଥା ପ୍ରଘଟ ହେବାରେ ରଣ କୌଶଳ କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅତି ସହଜସାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ।

ମାଧବ ମଙ୍ଗଳବାରେ ଅସ୍ତ୍ରଧାରଣ ନକରି ଦେବୀ ପୂଜାରେ ନିମଗ୍ନ ରହିବା ଓ ରାତିରୁ ଉଠି ଯେବେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବେ, ଆପଣଙ୍କର ବିଜୟ ଲାଭ ହେବା ସମ୍ବାଦ ପ୍ରଥମେ ମଉସୁମ କର୍ଣ୍ଣେଲକୁ କହିଥିଲା । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ସୈନ୍ୟ ସାମନ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ମହଜୁଦ ଥିବା ଗୁପ୍ତ ଅସ୍ତ୍ରାଗାରର ସନ୍ଧାନ ମଧ୍ୟ ଦେଇଥିଲା । ଫଳରେ ସାହେବ ତାକୁ ନିଶ୍ଚର ଚୁରି ଓ ଗୁକିରି ଦେବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ ।

ହାତିଆ ପାହାଡ଼ ନିକଟରେ ଦଶହଜାର ସୈନ୍ୟଙ୍କ ପାଇଁ ମହଜୁଦ ଥିବା ତାଙ୍କର ଏକ ବିଶାଳ ଗୁପ୍ତ ଅସ୍ତ୍ରାଗାର ଥିଲା । ତାହା କେହି ଜାଣି ନଥିଲେ । ବୀର ବେଶ ହୋଇ ଯୁଦ୍ଧାଭିମୁଖେ ଗଲାବେଳେ ସେମାନେ ଅସ୍ତ୍ରାଗାରରୁ ଅସ୍ତ୍ର ନେଇ ଯାଉଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଅସ୍ତ୍ରାଗାରରେ ଜଣେ ଭଣ୍ଡାରୀ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଯେଉଁ ସୈନ୍ୟମାନେ ଯେଉଁ ଅସ୍ତ୍ରକୁ ପସନ୍ଦ କରୁଥିଲେ ତାହା ଯୁଦ୍ଧ ଭୂମିକୁ ଧରି ଯାଉଥିଲେ । ଅସ୍ତ୍ରାଗାର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଦଳାଇ ଗୁମାନ ସିଂହ, ସାମନ୍ତରାୟ ପାହାନ୍ତା ସିଂହ ଓ ବଳବନ୍ତ ରାୟ ପ୍ରଭୃତି ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ୫୦ ଜଣ ସୈନ୍ୟ ଓ ଦୁଇ ଗୋଟି ହସ୍ତୀ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ବୈଦେଶିକ ଆକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଅହୋରାତ୍ର 'ଅସ୍ତ୍ରାଗାର'କୁ ଜଗି ରହୁଥିଲେ ।

ମଉସୁମ ଅସ୍ତ୍ରାଗାରର ସନ୍ଧାନ ଦେବା ଫଳରେ ଫିରିଙ୍ଗି ସୈନ୍ୟମାନେ ଅସ୍ତ୍ରାଗାରକୁ ଦଖଲ କରିବା ପାଇଁ ଯୁଦ୍ଧାରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଏହାର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ସୈନ୍ୟମାନେ ଜୀବନ ବିପନ୍ନ କରି ଘୋର ସମର କରିଥିଲେ ହେଁ ଅସ୍ତ୍ରାଗାରରେ ଆକସ୍ମିକ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ ହେତୁ ଦାରୁଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ତାପଙ୍ଗ ଗଡ଼ ଫିରିଙ୍ଗି ଅଧିକୃତ ହୋଇଥିଲା । ପାଇକ କୁଳର କଳଙ୍କ ମଉସୁମ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ହାତବାରିସୀ ସାଜି ନଥିଲେ ସେମାନେ କେବେ ବିଜୟୀ ହୋଇ ନଥାନ୍ତେ ।

ଯୁଦ୍ଧର ଅନ୍ତିମ ଦିବସରେ କର୍ଣ୍ଣେଲହାରକୋର୍ଟ ପ୍ରଚଣ୍ଡ କୋପରେ ଗୋଲନ୍ଦାଜ ଗୋଳାର ଗୁଳି ଫିଙ୍ଗିବାରୁ ମା' ହସ୍ତେଶ୍ୱରୀ ଆଡ଼ ହୋଇ ଗଲେ । ହସ୍ତେଶ୍ୱରୀଙ୍କୁ ଗୋଲନ୍ଦାଜ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଗୁଜବର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ପାଇକମାନଙ୍କର ମନୋବଳ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା ଓ ବିଦ୍ରୋହର ଗତି ଧୀମେଇ ଗଲା ।

ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ପାଇକ ସୈନ୍ୟଙ୍କର ମୃତାହତ ଓ ଅସ୍ତ୍ରାଗାରକୁ ଫିରିଙ୍ଗିର କବ୍ଜାରେ ଫଳରେ ରାଉତରା ଶେଷରେ ମର୍ମାହତ ହୋଇଥିଲେ । ଯୁଦ୍ଧ ନ କରି ବଣ ଜଙ୍ଗଲରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିଲେ । ପରାଜିତ ହୋଇ ନିଜ ଶ୍ୱଶୁରାଳୟ ଗଡ଼ପାଡ଼ିରେ କିଛି ଦିନ କାଳାତିପାତ କରିଥିଲେ ।

ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଫିରିଙ୍ଗି ଅଧିକୃତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମାଧବଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିର ସୁଯୋଗ ନେଇ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ତଲାସ କରି ଇଂରେଜମାନେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କଠାରୁ କର ଆଦାୟ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଚିଲିକା କୂଳର ଲୁଣମରା ଘାଟକୁ ଜବତ କରିଥିଲେ । ଲୋକମାନେ ଘାଟଠାରେ ପ୍ରତିବାଦ କରିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନାନା ଅତ୍ୟାଚାର ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

ଗରିବ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏ ସମସ୍ତ ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାରର ବିବରଣୀ ଦଳବେହେରା ଛଦ୍ମ ବେଶରେ ଥାଇ ବୁଝୁଥାନ୍ତି । ବିଶେଷ କରି ଚିଲିକା କୂଳ ଲୁଣମରା ଘାଟର ନିର୍ମମ ଘଟଣାରେ ସେ କ୍ଷିପ୍ତମାଣ ହୋଇ ବନ୍ଧୁକ ଗୁଳିରେ ତତ୍‌କାଳୀନ ଇଂରେଜ ସରକାରର ସୁବାଦାର ଓ ଜମାଦାରଙ୍କୁ ମାରି ଦେଇଥିଲେ । ସୈନ୍ୟମାନେ ଯାଇ ଏ କଥା ଖୋରଧା ସାହେବଙ୍କୁ କହିଥିଲେ । ସାହେବ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ ୨୦୦ ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ଲୁଣ ଖଣିଠାକୁ ପ୍ରେରଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏକଥା ଯିଏ ଘଟାଇଛି ତାହାର ମୁଣ୍ଡ କାଟି ଆଣିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଏଣେ ପାରିଗଡ଼ରେ ଗୋରା ସୈନ୍ୟମାନେ ପନ୍ଦର ଦିନ ଛାଉଣି ପକାଇ ମଧ୍ୟ ତାହାଙ୍କର ଖୋଜ ଖବର ପାଇ ପାରି ନଥିଲେ । ଇଂରେଜ ସୈନ୍ୟ ଆଖିରେ ଧୂଳି ଦେଇ ସେ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ ।

ଦୀର୍ଘଦିନ ବଣ ଭିତରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିବା ଫଳରେ ନିରାଶ ହୋଇ ଇଂରେଜ ସରକାର ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ "ଯାପଣ ଦଳବେହେରାଙ୍କୁ ସରକାର ନିକଟରେ ଧରାଇ ଦେଲେ ତାହାକୁ ସୁନାଥଳି ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ ।" ଧନଲୋଭରେ କେତେକ ଗୁପ୍ତରେ ତାଙ୍କର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ପଛାଇ ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପୁରସ୍କାର ଘୋଷିତ ହେବା ପରେ ପରେ ବିଦ୍ରୋହୀ ବୀର ମାଧବ ରାଉତରାୟ ସ୍ୱଇଚ୍ଛାରେ ଆସି ଖୋର୍ଦ୍ଧାସ୍ଥିତ କର୍ଣ୍ଣେଲ ହାରକୋର୍ଟ ଅଫିସରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଥିଲେ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନୁହେଁ ଖୋରଣଗଡ଼ର ଜଣେ ଗୃହହୀନ ଦୁଃସ୍ଥ କୈବର୍ତ୍ତଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ।

ତାଙ୍କ ଭଳି ଦେଶପ୍ରେମୀ ଓ ମହାନ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଏ ମାଟିରେ ବିରଳ ।

ଏମ୍.ଆଇ.ଜି. ପ୍ଲାନ, ୪୨/୧,
ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରପୁର ହାଉସିଂ ବୋର୍ଡ଼ କଲୋନୀ,
ଭୁବନେଶ୍ୱର–୧୬

୨୦୨୦ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟରେ ରେଳ ପରିବହନକୁ ବ୍ୟାପକ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ

[illegible] ଲୋକମାନେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଓ ପର୍ଯ୍ୟଟନ [illegible] । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ପୁରୀଠାରୁ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କୁ ରେଳ [illegible] ସୁବିଧା ରହିଛି । [illegible] ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ [illegible] । ରାଜ୍ୟରେ ରେଳ ପରିବହନକୁ ଅଧିକ ବ୍ୟାପକ କରିବା ପାଇଁ ୨୦୨୦ ମସିହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି [illegible] । [illegible] ଖୋର୍ଦ୍ଧା–ବଲାଙ୍ଗୀର ରେଳପଥ ଓ [illegible] ରେଳପଥ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ [illegible] । ଦୈତାରୀ–ବାଂଶପାଣି ରେଳ [illegible] କାର୍ଯ୍ୟ ୨୦୨୦ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାର ଅଛି । ଲାଞ୍ଜିଗଡ଼ ରୋଡ୍–ଜୁନାଗଡ଼ ରେଳପଥ ପାଇଁ [illegible] କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା [illegible] ପାରାଦ୍ୱୀପ–ହରିଦାସପୁର ପାଇଁ [illegible] କାର୍ଯ୍ୟ [illegible] ଏବଂ [illegible]–ସୁକିନ୍ଦା ରେଳପଥ ପାଇଁ [illegible] କାର୍ଯ୍ୟ [illegible] । ପୁରୀ–[illegible] ଏବଂ କଟକ–ପାରାଦ୍ୱୀପ [illegible] ରେଳପଥ କାର୍ଯ୍ୟ [illegible] । [illegible] ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ [illegible] ୨୨ କୋଟି [illegible] । [illegible] କାର୍ଯ୍ୟ [illegible] ।

[illegible]–ଭୁବନେଶ୍ୱର, ପାରାଦ୍ୱୀପ–କଟକ–[illegible] ଏବଂ ଭୁବନେଶ୍ୱର–ବିଶାଖାପାଟଣା ରେଳ ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ [illegible] । ଭୁବନେଶ୍ୱର, କଟକ, ବାଲେଶ୍ୱର, ପୁରୀ ସହିତ [illegible] । ରେଳ ପରିବହନର [illegible] ।

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଓଡ଼ିଶାର କୃଷି

ଡକ୍ଟର ଦାମୋଦର ଲେଙ୍କା

ଓଡ଼ିଶା ଏକ କୃଷି ପ୍ରଧାନ ଓ ଗ୍ରାମବହୁଳ ରାଜ୍ୟ । ଏହାର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ୧୯୯୧ ମସିହା ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ ଥିଲା ୩.୧୬ କୋଟି । ପ୍ରାୟ ହେଲାଣି ପ୍ରାୟ ୩.୪ କୋଟି । ବର୍ତ୍ତମାନର ବୃଦ୍ଧି ହାରରେ ୨୦୦୧ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ହେବ ୩.୭ କୋଟି । ୨୦୩୧ ସୁଦ୍ଧା ୫.୨ କୋଟି, ୨୦୫୧ ସୁଦ୍ଧା ୬.୨ କୋଟି, ୨୦୭୧ ସୁଦ୍ଧା ୭.୨ କୋଟି ଏବଂ ୨୧୦୧ ସୁଦ୍ଧା ହେବ ୮.୫ କୋଟି । ଏହି ଅନୁସାରେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ, ବସ୍ତ୍ର ଓ ବାସ ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରଧାନ ହେଲା ଖାଦ୍ୟ । ଆମକୁ ଏ ସବୁ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଦିନକୁ ମୁଣ୍ଡ ପିଛା ୪୨୫ ଗ୍ରାମ ଚାଉଳ ହିସାବରେ ଖାଇବାକୁ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ୨୦୩୧ ସୁଦ୍ଧା ୯.୬ ନିୟୁତଟନ ଚାଉଳ,୨୦୫୧ ସୁଦ୍ଧା ୧୧.୬ ନିୟୁତଟନ ଚାଉଳ ଏବଂ ୨୧୦୧ ସୁଦ୍ଧା ୧୬ ନିୟୁତଟନ ଚାଉଳ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣକୁ ଆଉ ୫୦ ବର୍ଷ ସୁଦ୍ଧା ଦୁଇଗୁଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋଟ ଧାନ ଚାଷ ଜମି ୪.୫ ନିୟୁତ ହେକ୍ଟର । କ୍ରମେ ହ୍ରାସ ପାଉଛି । ଘର, ବନ୍ଧବାଡ଼, କାରଖାନା, ନୂଆବସ୍ତି ଇତ୍ୟାଦି ତିଆରି ହେତୁ ଧାନ ଜମି ହ୍ରାସ ପାଇଲାଣି । ଏ ହ୍ରାସ ସରକାରଙ୍କ ହିସାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେଉନାହିଁ । ୫୦ ବର୍ଷପରେ ଧାନ ଚାଷଜମି ପ୍ରାୟ ୩.୫ ନିୟୁତ ହେକ୍ଟରକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିବ । ଏଣୁ ଉତ୍ପାଦିକତା ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୩୩୦୦ କି:ଗ୍ରାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶାରେ ଚାଉଳ ଉତ୍ପାଦିକତା ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୧୩୬୫ କି:ଗ୍ରା. ୨୦୮୪ କି:ଗ୍ରା ଧାନ ।

ଅବଶ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ଚାଉଳ ପରିମାଣର ପ୍ରାୟ ୩୦ ଭାଗ ଗହମ ଦ୍ୱାରା ଭରଣା କରାଯାଉଥିବ । କ୍ରମେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗହମ ଖାଇବା ଅଭ୍ୟାସ ବଢୁଛି । ଗାଁ ଗଣ୍ଡାରେ ବି ଟିରୋଟ ସମୟରେ ଚାଉଳ ନପାଇ ଅଟା କିଣି ରୁଟି କରି ଚଳି ଯାଉଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଗହମ ଚାହିଦା ବଢ଼ିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଗହମ ଚାଷ ବଢ଼ିପାରିବ ନାହିଁ । ହ୍ରାସ ପାଇବ । ଆଉ ୫୦ ବର୍ଷ ପରେ ଶତକଡ଼ା ୭୫-୮୦ ଭାଗ ଧାନ ଜମିରେ ଅଧିକ ଅମଳ କ୍ଷମ ଧାନ ଓ ସଙ୍କର ଧାନ କିସମ ଚାଷ ହେଉଥିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋଟ ଧାନ ଚାଷ ଜମିର ୬୨ ଭାଗ ଜମିରେ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ଧାନ ଚାଷ ହେଉଛି ବୋଲି ସରକାରୀ ସୂତ୍ରରୁ ଜଣାପଡୁଛି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ବିଲରେ ଏହାଠାରୁ କମ ବୋଲି ମୋର ହୃଦବୋଧ ହେଉଛି ।

ଓଡ଼ିଶାର କୃଷି ବୃଷ୍ଟିପୁଷ୍ଟ କୃଷି । ହାରାହାରି ବୃଷ୍ଟିପାତ ୧୪୨୦ ମିଲିମିଟର । ଏହି ବୃଷ୍ଟିପାତ ପରିମାଣ ୧୧୨୦-୧୨୦୦ ମିଲିମିଟରକୁ ହ୍ରାସ ପାଇବ ବୋଲି ମୋର କଳନା । ୨୦୪୦-୨୦୫୦ ଭିତରେ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ମରୁଡ଼ି ଆସିବାର ସମ୍ଭାବନା । ଏହି କାରଣରୁ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା କମିଯିବ ଏବଂ ମରୁଡ଼ି ବିହାତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାର ଆଶଙ୍କା । ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ଧାନ ଓ ସଙ୍କର କିସମ ଧାନ ଚାଷ ବିଶେଷ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହେବ । ଏଥିପାଇଁ ବିହନ ଉତ୍ପାଦନ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଦେଶୀଧାନ କିସମ କ୍ରମେ ଲୁଚି ଲୁଚି ଆସିଲାଣି । ଆହୁରି ଲୁଚିଯାଇଥିବ । ମାତ୍ର ୨୦-୨୫ ଭାଗ ଜମିରେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବ କେବଳ ଉପକୂଳ ଖାଲୁଆ ଏବଂ ବନ୍ୟା ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଅଞ୍ଚଳରେ । ସବୁ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଦେଶୀ ଧାନ କିସମ ଆଉ ଖୋଜିଲେ ମିଳିବ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶା ଧାନ ଫସଲର ଉତ୍ପତ୍ତିସ୍ଥଳ । ଏଠାରେ ଯେତେ କିସମର ଓ ଯେତେ ଗୁଣର ଧାନ ଅଛି ଆଉ କେଉଁଠି ନାହିଁ । ଏହାର ବର୍ତ୍ତମାନର ସଂରକ୍ଷଣ ଚେଷ୍ଟା ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ସବୁ ପ୍ରକାର ଧାନ କିସମ ସାଇତି ରଖିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ରରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଏଥିପାଇଁ ଚାଲିଛି ତା' ଆହୁରି ବ୍ୟାପକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏଥିପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଜିନ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖୋଲି ସବୁ କିସମ ସାଇତି ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଡାଲି :-

ଜଣକୁ ଦୈନିକ ୮୫ ଗ୍ରାମ ଡାଲି ଆବଶ୍ୟକ ହିସାବରେ ୨୦୦୧, ୨୦୩୧, ୨୦୫୧, ୨୧୦୧ ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶାରେ ମୋଟ ୧.୫, ୨.୧, ୨.୫ ଓ ୩.୬ ନିୟୁତଟନ ଡାଲି ଦରକାର ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଡାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲର ଉତ୍ପାଦନ ୧.୧୯ ନିୟୁତଟନ । ଡାଲି ହିସାବରେ ଶତକଡ଼ା ୨୦-୨୫ ଭାଗ କମ । ୫୦ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଏହାର ଉତ୍ପାଦନ ୩ ଗୁଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଡାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲର ମୋଟ ଚାଷ ଜମି ବର୍ତ୍ତମାନ ୨.୧୮ ନିୟୁତ ହେକ୍ଟର । ଏହା ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ୨.୫ ନିୟୁତ ହେକ୍ଟର ହେବ । ଜଳସେଚିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଡାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲ ଚାଷ ହ୍ରାସ ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି ଓ ଆହୁରି ହ୍ରାସ ପାଇବ । କେବଳ ବୃଷ୍ଟି ପୁଷ୍ଟ ଜମିରେ ଯାହା କିଛି

ହେବ । ଏଣୁ ଡାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲର ଉତ୍ପାଦିକତା ୧୩୩୫ କି.ଗ୍ରା କୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହା ସହଜ କଥା ନୁହେଁ । ଆମର ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣ ଗବେଷଣା ଓ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ଶିକ୍ଷାନାହିଁ । ଡାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲରେ ଉନ୍ନତି ବେଶୀ ମୋ ଆଖିକୁ ଦିଶୁନି । ଏଣୁ ଆମର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ପାଇଁ ବାହାରୁ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ଡାଲି ଆମଦାନି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ତୈଳ ଜାତୀୟ ଫସଲ :–

ଜଣକୁ ଦୈନିକ ୪୦ ଗ୍ରାମ ତେଲ ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ହାରରେ ତେଲ, ସେଥିଲାଗି ମଞ୍ଜି ଓ ଆବଶ୍ୟକ ବିହନ ପରିମାଣ ମିଶାଇ ୨୦୦୨, ୨୦୩୧, ୨୦୫୧, ୨୧୦୧ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶାରେ ଆବଶ୍ୟକ ତୈଳବୀଜ ପରିମାଣ ହେବ ଯଥାକ୍ରମେ ୧·୩୨, ୩·୪୧, ୪·୧୪ ଓ ୫·୯୬ ନିୟୁତଟନ । ବର୍ତ୍ତମାନ (୧୯୯୫–୯୬) ଉତ୍ପାଦନ ୦·୮୫୫ ନିୟୁତଟନ । ଏହାର ଉତ୍ପାଦନ ୫୦ ବର୍ଷରେ ୫ ଗୁଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଓଡ଼ିଶାରେ ତୈଳବୀଜ ଉତ୍ପାଦନ ସହଜରେ ବଢ଼ି ପାରିବ । ଏଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ବୈଷୟିକତା ଆଶାନୁରୂପ ଭାବେ ଆମ ପାଖରେ ଅଛି । ଏଣୁ ଅନ୍ୟଉପରେ ବେଶୀ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବନି । ସୋରିଷ, ଫେସି, ଜଡ଼ା (କାଲୋ) ଅଳସି ଚାଷ ପରିମାଣ ବଢ଼ିପାରିବ ।

ଜଣକୁ ଦୈନିକ ୫୭ ଗ୍ରାମ ଚିନି ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଅନୁସାରେ ୨୦୦୧, ୨୦୩୧, ୨୦୫୧ ଓ ୨୧୦୧ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ଚିନିଲାଗି ଆବଶ୍ୟକ ଆଖୁ ଏବଂ ବିହନ ଲାଗି ଆବଶ୍ୟକ ମୋଟ ଆଖୁଉତ୍ପାଦନ ପରିମାଣ ହେବ ୧୦·୫, ୧୪·୧, ୧୭·୨ ୨୪·୩ ନିୟୁତଟନ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଢିପା ଓ ମଝୁଡ଼ି ପ୍ରବଣ ଧାନ ଜମିରୁ ଅନ୍ୟୁନ ୫ ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଆଉ ଅଧିକ ଆଖୁ ଚାଷ କରାଯାଇ ପାରିବ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ହେକ୍ଟରପ୍ରତି ୬୨ ଟନ ଉତ୍ପାଦିକତାକୁ ସହଜରେ ୧୦୦ ଟନକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରିବ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଚିନି ଓ ଗୁଡ଼ ଉତ୍ପାଦନ ବିଭିନ୍ନ ବାଧାବିଘ୍ନ ସତ୍ତ୍ୱେ ବହୁତ ଆଗେଇବ ।

ବର୍ଷକୁ ମୁଣ୍ଡପିଛା ୬ କି.ଗ୍ରା: ଲୁଣ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ୨୦୦୧, ୨୦୩୧, ୨୦୫୧ ଓ ୨୧୦୧ ମସିହାସୁଦ୍ଧା ଆମକୁ ଦରକାର ହେବ ଯଥାକ୍ରମେ ୨·୮୮, ୩·୧, ୩·୭୭ ଏବଂ ୫·୨୮ ଲକ୍ଷ ଟନ । ଆମର ଉତ୍ପାଦନ ମାତ୍ର ୦·୫ ଲକ୍ଷ ଟନ । ଏହାର ବୃଦ୍ଧି ୫୦ ବର୍ଷରେ ୨ ଗୁଣ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ଆମକୁ ବାହାରୁ ଲୁଣ ଆଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଳୁଚାଷ ହ୍ରାସ ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାତ୍ର ୯ ହଜାର ହେକ୍ଟରକୁ ଆଳୁ ଚାଷ ହ୍ରାସ ପାଇଲାଣି । ଯେତେଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ୩୦ ହଜାର ହେକ୍ଟରରୁ ବେଶୀ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଫସଲ ଚାଷ ଓଡ଼ିଶାରୁ ବୁଡ଼ି ନଗଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଆଳୁରେ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହୋଇପାରିବା ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଭାରତରେ ମୁଣ୍ଡପିଛା ବର୍ଷକୁ ୧୮ କି.ଗ୍ରା ଆଳୁ ଦରକାର । ଏଇ ଅନୁସାରେ ଆମକୁ ଦରକାର ଯଥାକ୍ରମେ ୦·୫୮, ୦·୭୮, ୦·୯୬, ଓ ୧·୩୬ ନିୟୁତଟନ ୨୦୦୧, ୨୦୩୧, ୨୦୫୧ ଓ ୨୧୦୧ ମସିହାବେଳକୁ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଉତ୍ପାଦିତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଆଉ ୫୦ ବର୍ଷ ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚାଷ ହେଉଥିବା ୨୦–୨୨ ପ୍ରକାର ବିଲ ଫସଲ ଚାଷ ନହୋଇ କେବଳ ୧୦–୧୨ଟି ଫସଲ ଚାଷ ହେବ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଧାନ, ମକା, ମାଣ୍ଡିଆ, ବିରି, ହରଡ଼, ସୋରିଷ, ଅଳସୀ, ଜଡ଼ା ପ୍ରଧାନ ହୋଇ ରହିବେ । ରାଗି,' ଆଖୁ ଓ ପନିପରିବାର ସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚକୁ ଯିବ । ଚିନାବାଦାମ, ଗହମ, ଝୋଟ, ମେସ୍ତା, କପା, ଆଳୁ ଗୌଣ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିବେ । ମୁଗ ଚାଷ ବହୁତ ପରିମାଣରେ କମିଯିବ । ୨୦୨୦ ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଚିନାବାଦାମ ଚାଷ ହ୍ରାସ ପାଇ ତା'ର ସ୍ଥାନ ହରଡ଼ ଓ ସୋରିଷ ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଯୁଆର, ବାଜରା, ଆଙ୍କୁ, କାଙ୍ଗିଣି, ଗୁରୁଜି, କୋଳଥ, ଧନିଆ, ଧୂଆପତ୍ର, ସୂର୍ଯ୍ୟମୁଖୀ ଏବଂ ଯଥ ଲୋପ ପାଇଥିବେ ବା ସେହି ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବେ ।

ମକା ଓଡ଼ିଶାରେ ବର୍ଷସାରା ଚାଷ କରାଯାଇ ପାରିବ । ଜଳସେଚିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ବର୍ଷକୁ ଡିପଜମିରେ ୩ଟି ଫସଲ ମକା ହେଉଥିବ । ଚାଷ ପଦ୍ଧତି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଥିବ । ଯାନ୍ତ୍ରୀକରଣ ବୃଦ୍ଧିପାଇବ ।

୧୬୩, ନୂଆସାହି, ଶିଶୁପୁର,
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ନିମ୍ନ ଆୟକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଗୃହ ଯୋଗାଣ

ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ସରକାର ସଂସ୍ଥା ଓ ମିଳିତ ଉଦ୍ୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ପ୍ରକଳ୍ପ କରି କଟକଠାରେ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ସୁବିଧା ମୁତାବକ ସୁବିଧାଜନକ ମୂଲ୍ୟରେ ଘର ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି । ଘର ଯୋଗାଣ ଶାରୀରିକ ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଘର ପାଇଁ ଜମି ବର୍ଗଫୁଟକୁ ୪୫୦ ଟଙ୍କାରେ ମଧ୍ୟ ବିକ୍ରି କରାଯାଉଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସି.ଡି.ଏ/ ବି.ଡି.ଏ. ଦ୍ୱାରା ଭୁବନେଶ୍ୱରର ପୋଖରୀପୁଟ, ଶହୀଦ ନଗର, ୟୁନିଟ୍–୪ ଠାରେ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ସହିତ ନିମ୍ନ ଆୟକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ପାଇଁ ଦୋକାନ ଘର ତିଆରି କରି ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ବିକ୍ରି କରାଯିବାକୁ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି । ଏହିସବୁ ଗୃହ ଓ ଦୋକାନ ଗ୍ରହଣ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ରୋଚର୍ ପାଇଁକୁ ଦିଆଯାଉଛି ଏବଂ ଚଳିତ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଉଛି ।

ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍କୃତିରେ ଶବର ଜାତିର ଭୂମିକା

ଶ୍ରୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ତ୍ରିପାଠୀ

ଓଡ଼ିଶା ଏକ ଆଦିବାସୀ ବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳ । ଗତ ୧୯୯୧ ପରିସଂଖ୍ୟାନରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ଓଡ଼ିଶାର ଜନସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୩୧୭ ଲକ୍ଷ ଓ ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୭୦ ଲକ୍ଷ । ଓଡ଼ିଶାର ସମୁଦାୟ ଜନସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରାୟ ୨୨% ହେଉଛନ୍ତି ବିଭିନ୍ନ ଆଦିବାସୀ ଗୋଷ୍ଠୀ । ରାଜ୍ୟର ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଜିଲ୍ଲାରେ ଆଦିବାସୀମାନେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ଅବିଭକ୍ତ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା (କୋରାପୁଟ, ରାୟଗଡ଼ା, ମାଲକାନଗିରି ଓ ନବରଙ୍ଗପୁର), ଅବିଭକ୍ତ ଫୁଲବାଣୀ ଜିଲ୍ଲା (ବୌଦ୍ଧ ଓ କନ୍ଧମାଳ ଜିଲ୍ଲା), ଅବିଭକ୍ତ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲା (ବରଗଡ଼, ସମ୍ବଲପୁର, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ଓ ଦେବଗଡ଼), ଅବିଭକ୍ତ କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲା (ନୂଆପଡ଼ା ଓ କଳାହାଣ୍ଡି), ଅବିଭକ୍ତ ବଲାଙ୍ଗୀର ଜିଲ୍ଲା (ବଲାଙ୍ଗୀର ଓ ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁର), ଅବିଭକ୍ତ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲା (ଗଞ୍ଜାମ ଓ ଗଜପତି), ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, କେନ୍ଦୁଝର ଓ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଅଞ୍ଚଳ । ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶାର ଆୟତନ ହେଉଛି ୧-୫୫ ବର୍ଗକିଲୋମିଟର ଓ ତା ମଧ୍ୟରୁ ୭୦ ବର୍ଗକିଲୋମିଟର ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଭିନ୍ନ ଗୋଷ୍ଠୀର ଆଦିବାସୀ ବସବାସ କରନ୍ତି । ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ "ଆଦିବାସୀ ଚିହ୍ନିତ ଅଞ୍ଚଳ" (Scheduled Area) ରୂପେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି । ମୟୂରଭଞ୍ଜ, କୋରାପୁଟ, ମାଲକାନଗିରି, ରାୟଗଡ଼ା, ନବରଙ୍ଗପୁର ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ "ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳ" (Complete Scheduled Area) ଓ ସମ୍ବଲପୁର, କୁଚିଣ୍ଡା, କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାର କେନ୍ଦୁଝର, ତେଲକୋଇ, ଚମ୍ପୁଆ, ବଡ଼ବିଲ, କନ୍ଧମାଳ ଜିଲ୍ଲାର ବାଲିଗୁଡ଼ା, ଜି: ଉଦୟଗିରି, ଗଜପତି ଜିଲ୍ଲାର ଆର: ଉଦୟଗିରି ଗୁମ୍ମା, ସେରଙ୍ଗ କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲାର ଥୁଆମୂଳ ରାମପୁର ଓ ଲାଞ୍ଜିଗଡ଼କୁ "ଆଂଶିକ ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳ" (Incomplete Scheduled Area) ରୂପେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଅଛି ।

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ସମୁଦାୟ ୬୨ ଶ୍ରେଣୀର ଆଦିବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବଣ୍ଡା, କୋୟା, କନ୍ଧ, ସଉରା, (ଶବର), ପରଜା, ଗାଦବା, ଗଣ୍ଡ, କୋନ୍ଧ, ସାନ୍ତାଳ, ଜୁଆଙ୍ଗ, ମାଙ୍କିଡ଼ିଆ, ଓରାମ, ହୋ, ଭୂୟାଁ, କିଷାଲ, ବାଥୁଡ଼ି, ଲୋଧା, ପାହାଡ଼ ଖରିଆ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଧାନ । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ସଂସ୍କୃତି, ପରମ୍ପରା ପରମ୍ପରାଠାରୁ ପୃଥକ ଭାବେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ସମଗ୍ର ଶ୍ରେଣୀର ଆଦିବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୩ ଗୋଟି ଶ୍ରେଣୀ ହେଉଛନ୍ତି ଆଦିମ ଅଧିବାସୀ ଯଥା–ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ର "ପାଉଡ଼ି ଭୂୟାଁ" କେନ୍ଦୁଝରର "ଜୁଆଙ୍ଗ", ମୟୂରଭଞ୍ଜର "ମାଙ୍କଡ଼ିଆ", "ଲୋଧା", "ପାହାଡ଼ ଖରିଆ" କନ୍ଧମାଳର "କୁଟିଆକନ୍ଧ", ଗଜପତିର "ଲାଞ୍ଜିଆସଉରା" କଳାହାଣ୍ଡିର "ଗଣ୍ଡା" ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାର "ବଣ୍ଡା", "କୋୟା" । ରାୟଗଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର "ଡଙ୍ଗରିଆକନ୍ଧ" ... କାଳରୁ ନାଚି କୁଦି ବଢ଼ି ଆସିଛନ୍ତି ଜଙ୍ଗଲ ପାହାଡ଼ ଭରା ପ୍ରକୃତି ...ରେ ଓ ଗିରିଝରର କୁଳୁକୁଳୁ ନାଦ ସହ ପାଦକୁ ପାଦ ମିଶାଇ ନୃତ୍ୟଗୀତରେ ଆସହରା ହୋଇ ହଜାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ସବୁଜ ଅରଣ୍ୟର ବକ୍ଷରେ ।

ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଭିତରେ "ଶବର" (ସଉରା) ସଂସ୍କୃତିର ଭୂମିକା ଅତି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ତ୍ରେତୟାଯୁଗରେ ଚଉଦ ବର୍ଷ ବନବାସ ସମୟରେ ପର୍ଣ୍ଣକୁଟୀରରେ ଶବରୀର ଅଇଁଠା କୋଳିକୁ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଅତି ଆଗ୍ରହରେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ କାଳକୁଣ୍ଡ ଶବରର ପୁତ୍ର ଜରାଶବର ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶରାଘାତରେ ଇହଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କରିଥିଲେ । ଅଷ୍ଟବକ୍ର ଋଷିଙ୍କ ଅଭିଶାପ ଯୋଗୁଁ ଯଦୁବଂଶ ନାଶକାରୀ ଲୌହମୂଷଳକୁ ନଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ପଥରରେ ଘସି ଘସି ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ନଷ୍ଟ ନ ହେବାରୁ ତା'ର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶକୁ ଜଳରେ ନିକ୍ଷେପ କରାଗଲା । ତାକୁ ଗୋଟିଏ ମାଛ ଗିଳି ଗର୍ଭସ୍ଥ କରିଥିଲା । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ କୁଞ୍ଜରା ନାମକ କୈବର୍ତ୍ତର ଜାଲରେ ସେହି ମାଛଟି ଧରା ପଡ଼ିଲା । କୁଞ୍ଜରା କୈବର୍ତ୍ତ ତାକୁ ନେଇ ତା ପ୍ରିୟ ସଖା ଜରା ଶବରକୁ ଦେଲା । ଜରାଶବରର ସ୍ତ୍ରୀ ମାଛଟିକୁ କାଟିଲା ବେଳେ ତା ଗର୍ଭରୁ ଲୌହଖଣ୍ଡଟି ପାଇ ଜରାଶବରକୁ ଦେବାରୁ ସେ ତାହା କମାରଶାଳକୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଶର ତିଆରି କରି ଆଣିଲା । ତ୍ରେତୟାଯୁଗରେ ଜରାଶବର ବାଳିଙ୍କ ପୁତ୍ର ଅଙ୍ଗଦ ରୂପେ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲା । ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ କପଟାଚରଣ ଯୋଗୁଁ ବାଳିର ମୃତ୍ୟୁ ହେବାରୁ ପିତୃଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ ଶବର କୁଳରେ ଜନ୍ମ ନେଲା । କୌଶିକ ବ୍ରହ୍ମା ଯମରାଜଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଶାପ ପାଇ ଶବର କୁଳରେ ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶିଆଳି ଲତା ଦୋଳିରେ ଗୋଡ଼ ଝୁଲାଉଥିବା ସମୟରେ ଜରାଶବର ଶିକାର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜଙ୍ଗଲରେ ବୁଲୁଥିବା ସମୟରେ ଦୂରରୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପଦଯୁଗଳକୁ ଦେଖି ମୃଗର କାନ ଭାବି ଶର ନିକ୍ଷେପ କଲା । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶରାଘାତରେ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗର ଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶରୀରକୁ ପାଣ୍ଡବମାନେ ଦାହ କରିବାରୁ ପିଣ୍ଡଟି ଅର୍ଦ୍ଧଦଗ୍ଧ ହୋଇ ନ ପୋଡ଼ିବାରୁ ତାହା ନେଇ

ସମୁଦ୍ରରେ ନିକ୍ଷେପ କଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମାଳବନରେଶ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଶବର ରାଜା ବିଶ୍ୱାବସୁଙ୍କ ଆରାଧ୍ୟ ଦେବତା ନୀଳମାଧବଙ୍କ ସନ୍ଧାନ ନେବାପାଇଁ ବିଦ୍ୟାପତିଙ୍କୁ ପଠାଇଲେ । ବିଦ୍ୟାପତି ବିଶ୍ୱାବସୁଙ୍କ ଦୁହିତା ଲଳିତାକୁ ବିବାହ କରି ନୀଳମାଧବଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଲାଭ କଲେ । ରାଜା ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ବିଦ୍ୟାପତିଙ୍କଠାରୁ ସନ୍ଧାନ ପାଇ ଶବରପଲ୍ଲୀକୁ ଆକ୍ରମଣ କରି, ବିଶ୍ୱାବସୁଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରି ନୀଳମାଧବଙ୍କୁ ନେଇଗଲେ । ପରେ ନୀଳମାଧବ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇ ଯିବାରୁ ରାଜା ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ୨୧ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୀଳମାଧବଙ୍କୁ ଖୁଜିଖୁଜି ଅଧିଆ ପଡ଼ିଲେ । ରାଜାଙ୍କ ଭକ୍ତିରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ନୀଳମାଧବ ସ୍ୱପ୍ନାଦେଶ ହୋଇ କହିଲେ, ପୁରୀ ମହୋଦଧିରେ ତାଙ୍କ ଅର୍ଦ୍ଧଦଗ୍ଧ ପିଣ୍ଡ ଦାରୁବ୍ରହ୍ମ ରୂପେ ଭାସୁଛି । ତାଙ୍କୁ ଆଣି ବିଗ୍ରହ ନିର୍ମାଣ କରି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କର । ରାଜା ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ସୈନ୍ୟବଳ ନେଇ ଦାରୁଙ୍କୁ ମହୋଦଧି କୂଳରୁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ କୂଳକୁ ଟାଣି ଆଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ରାଜାଙ୍କୁ ସ୍ୱପ୍ନାଦେଶ ହୋଇ କହିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ପରମଭକ୍ତ ବିଶ୍ୱାବସୁଙ୍କ ହାତ ନ ଲାଗିଲେ ଦାରୁ କୂଳକୁ ଆସିବା ଅସମ୍ଭବ । ସ୍ୱପ୍ନାଦେଶ ପାଇ ରାଜା ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ବିଶ୍ୱାବସୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାରୁଙ୍କୁ ଟାଣିବାରୁ କୂଳକୁ ଆସି ଲାଗିଲେ । ତା'ପରେ ସ୍ୱୟଂ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଛଦ୍ମବେଶରେ ବୃଦ୍ଧ ବଢ଼େଇ ରୂପେ ଆସି ବିଗ୍ରହ ନିର୍ମାଣ କରି ପନ୍ଦର ଦିନରେ ଗର୍ଭଦ୍ୱାର ଖୋଲିଦେବାରୁ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲେ । ତାପରେ ଅଧାଗଢ଼ା ଦିଅଁ ଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର, ସୁଭଦ୍ରା ଓ ସୁଦର୍ଶନ ବିଗ୍ରହଙ୍କୁ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ । ବିଶ୍ୱାବସୁ ନୀଳମାଧବଙ୍କର ପରମ ଭକ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ବଂଶଧରମାନେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପରମ ସେବକ ରୂପେ ଦେବସ୍ନାନ ପୂର୍ଣ୍ଣମୀଠାରୁ ରଥଯାତ୍ରା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେବାର୍ଚ୍ଚନା କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ଜଗନ୍ନାଥ ହେଉଛନ୍ତି ଶବର ଦେବତା ଓ ଶବର ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରାଣବିନ୍ଦୁ । ନବକଳେବର ସମୟରେ ଦଇତାପତିମାନେ ବନଯାଗ ଯାତ୍ରା କରି ଦାରୁ ଚିହ୍ନଟ କରିଥାନ୍ତି । ଶବର ସଂସ୍କୃତିରେ ବୃକ୍ଷପୂଜା, ଦାରୁପୂଜା ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି । ଶବରମାନଙ୍କ ଆରାଧ୍ୟ ଦେବତା ହେଉଛନ୍ତି "ଜଗନ୍ତ" । ତାହା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପ୍ରତୀକ । ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି ସହ ଶବର ସଂସ୍କୃତି ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୀଭାବେ ଜଡ଼ିତ । ଶବର ସଂସ୍କୃତିର ଦଶଗୋଟି ଦେବତାଙ୍କୁ ଯଥା-(୧) ଜଗନ୍ତ (୨) ତେଢ଼ୁ (୩) ଦୁମନ (୪) ଭୀମା (୫) ଜଂଗ (୬) ଗସିଦ (୭) ରାମନ (୮) ଯୋହେପଳ (୯) ମର୍ଗ ଓ (୧୦) ଉଡିଙ୍କୁ ନେଇ ଦଶ ଅବତାରର ଅବତାରଣା କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବହୁ ଗବେଷକ ମତ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଗଞ୍ଜାମ, ଗଜପତି, ରାୟଗଡ଼ା, କଳାହାଣ୍ଡି ଓ ନୂଆପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଶବରଗୋଷ୍ଠୀ ବହୁଳଭାବେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ଶବରମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଛଅଗୋଟି ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭକ୍ତ ଯଥା-(୧) ବସୁ ଶବର (୨) ଜାରା ଶବର (୩) କିରାତ ଶବର (କୋଡ଼ାପିଟିଆ ଶବର, ଦଇତାପତି) (୪) ବିରାଟ ଶବର (ପତର ସଉରା) । ପରେ ସେମାନେ ... ୟ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭକ୍ତ ହେଲେ ଯଥା-(୧) ଜଟା ଶବର (୨) ଝୁଲା ଶବର (୩) ଶୁଦ୍ଧ ଶବର ବା ସଉରା (୪) କାମ୍ପ ସଉରା (୫) କୁହୁପ ସଉରା (୬) ଲମ୍ବାଲାଞ୍ଜିଆ ସଉରା ଇତ୍ୟାଦି । ସମସ୍ତ ଶବରଗୋଷ୍ଠୀ ବିଶ୍ୱାବସୁ ଓ ପର୍ଶୁରାମ ଗୋତ୍ର ଓ ବିଶ୍ୱାବସୁ ଜରାଶବର ଗୋଷ୍ଠୀ । ଜରାଶବରମାନେ ପାହାଡ଼ ଜଙ୍ଗଲରେ ପୋଡୁଚାଷ ଓ ଶିକାର କରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି । ପୋଡୁଚାଷ ପାଇଁ ପାହାଡ଼ ଜଙ୍ଗଲରେ ସେମାନେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ବସବାସ କରନ୍ତି । ବସୁ ଶବରମାନେ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳରେ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ଓ ପଶୁପାଳନ କରି ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦାଭାବେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ଶବରମାନଙ୍କର ଅଣୀଗୋଟି ବର୍ଗ ଅଛି ଯଥା-ହାତ ଫରିଆ, ବିଶାଲ, ନାଗ, ବାଘ, ଲିଟି; ଖମାରି, ବରୁମିଆ, ମଝିର, ନାୟକ, ବରଲିହା, ବାରାଇ ବଡ଼ିଆ, ଡୋଇ, ସୁରୁଜ, ବନଗୋଲା, କଣ୍ଡାପଲିଆ । ଶବର ସମାଜର ମୁଖିଆଙ୍କୁ "ମହାମାଲକ" କହନ୍ତି ଓ ଗ୍ରାମର ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କୁ ମାନନ୍ତି ଓ ତାଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ନକରି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ସମାଜ ଭିତରେ ଯେଉଁମାନେ ଜ୍ୟୋତିଷ ଗଣନା କରି ବିବାହ ଲଗ୍ନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରନ୍ତି ତାଙ୍କୁ "ଖଡ଼ିକାର" ଯେଉଁମାନେ ଦେବତା ପୂଜା କରନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ "ଝାଙ୍କର" ଏବଂ ଯାହାକୁ ଦେବତା ଲାଗେ ତାକୁ "ଦିହାରି" କହନ୍ତି । ଶବର ପରିବାରରେ କିଏ ମରିଗଲେ ସେ ଗୃହରେ ରହୁଥିବା ପରିବାରର ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ସେ ଗୃହଟିକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇ ଅନ୍ୟଏକ ଗୃହ ତିଆରି କରି ରହନ୍ତି । ନଚେତ୍ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆତ୍ମା ପରିବାରର ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ବହୁ ଅନିଷ୍ଟ କରେ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ । ଚଇତ ପର୍ବ, ପୁଷ ପର୍ବ ମେକରସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦଶହରା, ଦିବାଲି, ବିବାହ ଉତ୍ସବ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ବ ପର୍ବାଣୀ ଓ ପିତୃପୁରୁଷଙ୍କ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ସମୟରେ ଓ ଅବସର ବିନୋଦନ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ମିଶି ନୃତ୍ୟଗୀତ କରି ଆସହରା ହୁଅନ୍ତି । ନୃତ୍ୟଗୀତ ସମୟରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ରଙ୍ଗ ବେରଙ୍ଗର ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ କରନ୍ତି । ପୁରୁଷମାନେ ଘୁଡୁକି ବାଜାବଜାଇ ଗୀତ ଗାଇ ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ବେଳେ (୧) ଘୁଡୁକି (ଗୋଲାକାର ବାଦ୍ୟକୁ ଦୁଇଟି ମଟରଗାଡ଼ିରେ ଟାୟାରର ରବର ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧାନ୍ତି) (୨) ତାମ୍ପ ବାଜା ବା କାଡ଼ିଂ (୩) ଢୋଲ (୪) ମାଦଳ (୫) କେନ୍ଦରା (୬) ମହୁରୀ ଇତ୍ୟାଦି ବଜାଇ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ କରି ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦ କରନ୍ତି

ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍କୃତିରେ ଶବର ଜାତିର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭୂମିକା ରହିଛି । ଶବର ସଂସ୍କୃତିରୁ ହିଁ ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି ଗଢ଼ି ଉଠିଛି ।

ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ଉପ ଆରକ୍ଷୀ ଅଧିକ୍ଷକ,
ଭଗବତୀ ସାହି, ନବରଙ୍ଗପୁର

ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ ବିଭାଗର ଉନ୍ନୟନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ଓଡ଼ିଶାର ପରିବହନ, ରେଳ, ସଡ଼କ ଓ ବେସାମରିକ ବିମାନ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ବୁଝାଏ । ରେଳ ପରିବହନ ଓ ବେସାମରିକ ବିମାନ ପରିବହନ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଥିବାବେଳେ ସଡ଼କ ପରିବହନ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ । ମୋଟରଯାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଚଳିତ ସମସ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଓ ନିୟମାବଳୀକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ସାଙ୍ଗକୁ ରାଜ୍ୟର ସଡ଼କ, ରେଳ ଓ ବେସାମରିକ ବିମାନ ଚଳାଚଳ ସମ୍ପର୍କୀୟ ସମସ୍ତ ଉନ୍ନୟନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ତଥା ଅଗ୍ରଗତି ପରିବହନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ ହୁଏ ।

(କ) ରେଳ ପରିବହନ

ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ବେଳକୁ ରାଜ୍ୟରେ ମାତ୍ର ୧୦୦୦ କି.ମି. ରେଳପଥ ଥିଲା । ଏହି ରେଳପଥ କଲିକତା-ବମ୍ବେ ଓ କଲିକତା-ମାଡ୍ରାଜ ନାମରେ ପରିଚିତ । ୧୯୭୨ ମସିହାଠାରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ରେଳ ଲାଇନ୍‌ର କ୍ରମଶଃ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟି ୧୯୮୮-୮୯ ବେଳକୁ ଏହି ରେଳମାର୍ଗ ଓ ଧାରଣା ଯଥାକ୍ରମେ ୧୯୮୨ କି.ମି. ଓ ୩୬୨୪ କି.ମି.ରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ମାର୍ଗ ଓ ଧାରଣା ଯଥାକ୍ରମେ ୨୦୦୨ କି.ମି. ଓ ୩୯୯୪ କି.ମି.ରେ ପହଞ୍ଚିଛି ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦୀର୍ଘ ଦିନର ଅବିରତ ଚେଷ୍ଟା ଫଳରେ ୧୬୪ କି.ମି. ଦୀର୍ଘ କୋରାପୁଟ-ରାୟଗଡ଼ା ନୂତନ ରେଳପଥ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସରି ଏହାକୁ ଉଭୟ ଯାତ୍ରୀ ଓ ମାଲ ପରିବହନ ସେବା ନିମିତ୍ତ ଗତ ୩୦-୧୨-୧୯୯୫ ତାରିଖଠାରୁ ଜାତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ହୋଇ ସାରିଛି । ୮-୮-୧୯୯୬ ତାରିଖ ଦିନ ଭୁବନେଶ୍ୱରସ୍ଥିତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରପୁରଠାରେ ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବ ରେଳବାଇର ଏକ ନୂତନ ଜୋନ୍ ଯାହାର ନାମ ଇଷ୍ଟକୋଷ୍ଟ ଜୋନ୍‌ର ଗଠନ/ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନିମନ୍ତେ ମାନ୍ୟବର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ଭିତ୍ତିପ୍ରସ୍ତର ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ରାଜ୍ୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାଳଚେର- ସମ୍ବଲପୁର(୧୭୪ କି.ମି.), ଦୈତାରୀ- ବାଂଶପାଣି (୧୫୫ କି.ମି.), ଲାଞ୍ଜିଗଡ଼ରୋଡ-ଜୁନାଗଡ଼ (୫୬ କି.ମି.) ଓ ଖୋର୍ଦ୍ଧାରୋଡ଼-ବଲାଙ୍ଗୀର (୨୮୯ କି.ମି.) ପ୍ରଭୃତି ନୂତନ ତଥା ପ୍ରଧାନ ରେଳ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି । ଲାଞ୍ଜିଗଡ଼ରୋଡ଼-ଜୁନାଗଡ଼ ଓ ଖୋର୍ଦ୍ଧାରୋଡ଼-ବଲାଙ୍ଗୀର ରେଳ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ ଫଳରେ ଅନୁନ୍ନତ ଓ ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ଗମନାଗମନର ସୁବିଧା ଉନ୍ନତି ଘଟିବ ।

ରେଳ ଯୋଗେ ଯାତ୍ରୀ ପରିବହନ ତଥା ମାଲ ପରିବହନ ସେବାର ଉନ୍ନତି ଘଟାଇବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସ୍ୱଳ୍ପ ତଥା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦୂରତା ମଧ୍ୟରେ ଦୈନିକ ଯାତ୍ରୀ ପରିବହନ ସୁବିଧା ନିମିତ୍ତ ୧୯୯୩-୯୪ ବର୍ଷରେ ଡି. ଏମ୍. ୟୁ. ଟ୍ରେନ୍ ଦୈନିକ ବ୍ରହ୍ମପୁରରୁ- କଟକ ଓ ଭଦ୍ରକରୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଏବଂ ଭୁବନେଶ୍ୱର- ପଲାସା ମଧ୍ୟରେ ଚଳାଚଳ କରୁଛି । ୧୯୯୩ ମସିହାଠାରୁ ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବ ରେଳବାଇର କଲିକତାସ୍ଥିତ ରେଳବାଇ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ (ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ) ଓଡ଼ିଶାକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇ ଆସିଛି । ପୁରୀ ଭଳି ଏକ ଇତିହାସ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନଠାରୁ ଦ୍ୱାରକା, ତିରୁପତି ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନକୁ ମଧ୍ୟ ରେଳଯୋଗେ ଯାତ୍ରୀ ପରିବହନ ସେବାର ସୁବିଧା କରାଯାଇଛି ।

(ଖ) ବେସାମରିକ ବିମାନ ପରିବହନ

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ୧୯୬୪ ମସିହାଠାରୁ ରାଜ୍ୟରେ ଟୁଇନବିଚ୍ 'ଏୟାରକ୍ରାଫ୍ଟ ନାମରେ ଏକ ବେସାମରିକ ବିମାନ ପରିବହନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । ଯାହାଦ୍ୱାରା ବିଶିଷ୍ଟ ତଥା ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ବିମାନ ଯୋଗେ ଯାତ୍ରା କରିବା ସୁଗମ ହୋଇଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲାରେ ଉନ୍ନୟନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ତଦାରଖ କରିବା ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ରିଲିଫ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିମାନ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି । ପ୍ରାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା କାଳରେ ରାଜ୍ୟରେ ମାତ୍ର ୫ ଗୋଟି ଏୟାର ଷ୍ଟ୍ରିପ୍ ଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜ୍ୟରେ ୧୭ଟି ଏୟାର ଷ୍ଟ୍ରିପ୍ ଓ ୧୬ ଗୋଟି ହେଲିପ୍ୟାଡ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦୁଇଟି ଭି. ଆଇ. ପି. ଏୟାରକ୍ରାଫ୍ଟ ଯଥା- ସୁପରକିଙ୍ଗ ଏୟାର ବି- ୨୦୦ ଓ ବିଚ୍ ବ୍ୟାରନ୍ ବି- ୫୮ ବ୍ୟବହାର କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ବେସାରିକ ବିମାନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଏକ ବିମାନ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ଏହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ମାଧ୍ୟମରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି ।

୧୯୯୪ ମସିହାରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଭୁବନେଶ୍ୱର ବିମାନ ବନ୍ଦରକୁ ଏକ ବହିଃଶୁଳ୍କ ବିମାନ ବନ୍ଦର

(Custom Airport) ରୂପେ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଫଳତଃ ବିମାନ ଦ୍ୱାରା କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଦ୍ରବ୍ୟର ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନୀ ହୋଇପାରିବାର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଗତ ୨-୮-୧୯୯୫ ତାରିଖରୁ ଓଡ଼ିଶା ବିମାନ ଚଳାଚଳ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବହିଃଶୁଳ୍କ (କଷ୍ଟମସ୍) ଓ କାରଗୋ ଅଫିସ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଆସୁଅଛି । ଭୁବନେଶ୍ୱର ବିମାନ ବନ୍ଦରକୁ ଭାରତରେ ଏକ ଆଦର୍ଶ ବିମାନ ବନ୍ଦର ରୂପେ ଗଢ଼ି ତୋଳିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଉନ୍ନତିମୂଳକ/ଉନ୍ନତିକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଯଥା-ଆପ୍ରନ୍ ଟର୍ମିନାଲ ଭବନ, ଟ୍ୟାକ୍ସି ଗଠନ ସାଙ୍ଗକୁ ରନ୍‌ୱେର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ପ୍ରଭୃତି କାର୍ଯ୍ୟଭାର ନେବା ଜରିଆରେ ସର୍ବତୋମୁଖୀ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଜାରି ରହିଛି ।

(ଗ) ସଡ଼କ ପରିବହନ

ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କୁ ସଡ଼କ ପଥରେ ଗମନାଗମନର ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ୫୩ ଖଣ୍ଡ ବସ୍‌କୁ ନେଇ ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ପରିବହନ ସେବା (State Transport Service) ନାମକ ଏକ ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଗଠନ କରିଥିଲେ । ଏହି ସଂସ୍ଥା ଜରିଆରେ କଟକ, ବାଲେଶ୍ୱର, କେନ୍ଦୁଝର, ଢେଙ୍କାନାଳ, ସମ୍ବଲପୁର, ବଲାଙ୍ଗୀର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, କଳାହାଣ୍ଡି, ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓ କୋରାପୁଟ ଆଦି ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ ବସ୍ ଚଳାଚଳ କାର୍ଯ୍ୟ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ । ପରେ ୧୯୫୧ ମସିହାରେ ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ସଡ଼କ ପରିବହନ କମ୍ପାନୀ (O. R.T. Co.) ନାମକ ଏକ ଯୌଥ କାରବାରୀ କମ୍ପାନୀ (Joint Stock Company) ଗଠନ କରି କେତେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଡ଼କ ପଥରେ ଯଥା-ଗଞ୍ଜାମ ଓ ଢେଙ୍କାନାଳ ଜୋନ୍‌ରେ ପରିଭ୍ରମ ଗାଡ଼ି (Stage Carriages) ଚଳାଚଳ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ । ଅପରପକ୍ଷରେ ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ସେବା (S. T. S.) ୧-୫-୧୯୭୪ ଠାରୁ ଓଡ଼ିଶା ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମକୁ ରୂପାନ୍ତରିତ କରାଗଲା । ୨୭-୮-୧୯୯୦ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ସଡ଼କ ପରିବହନ କମ୍ପାନୀ ଓ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମକୁ ଏକତ୍ରିତ କରି ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ (O. S. R. T. C.) ନାମରେ ଏକ ନୂତନ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରି ଏହାର ପରିଚାଳନା ଦାୟିତ୍ୱ ନିଜ ଅଧୀନକୁ ଆଣିଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଭିନ୍ନ କାରଣରୁ ଏହାର ଆଶାନୁରୂପ ଫଳ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଇବାକୁ ଅଛି । ଅପରନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଶିକ୍ଷିତ ବେକାର ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ସ୍ୱରୂପ ବସ୍ ଚଳାଚଳ କରିବା ପାଇଁ ୧୯୭୮ ମସିହାରେ ଯାତ୍ରୀ ପରିବହନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ମିଶ୍ରିତ ନୀତି ଅବଲମ୍ବନ କଲେ । ଅଦ୍ୟାବଧି ସେହି ମିଶ୍ରିତ ନୀତି ମୁତାବକ ରାଜ୍ୟର ଯାତ୍ରୀ ପରିବହନ ସେବା ଉଭୟ ପରିବହନ ନିଗମ ଓ ଘରୋଇ ବସ୍ ମାଲିକଙ୍କ ମିଳିତ ଉଦ୍ୟମରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି ।

ସର୍ଭେ ଜରିଆରେ ଜଣା ପଡ଼ିଲା ଯେ, ୧୯୯୦ ମସିହାର ଜନସଂଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ ପ୍ରତି ୧ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ପାଇଁ ୨୦ଟି ବସ୍ ହାରରେ ମୋଟ ୭,୫୫୯ଟି ବସ୍‌ର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଉଭୟ ଘରୋଇ ଓ ନିଗମର ମୋଟ ବସ୍ ୩,୪୮୭ଟି ଚାଲୁଅଛି । ଏଣୁ ଯାତାୟତକାରୀ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଚାହିଦାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ୪,୦୭୨ଟି ବସ୍‌ର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମକୁ ପୁନଃ ସଂଜୀବିତ/ପୁନଃର୍ବିନ୍ୟାସ କରିବା ସାଙ୍ଗକୁ ନୂତନ ପରିବହନ ନୀତି ପ୍ରଚଳନ ପାଇଁ ସରକାର ନୀତିଗତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି । ନିଗମର ଅଚଳ ହୋଇପଡ଼ିଥିବା ୧୦୦ ଖଣ୍ଡ ବସ୍‌ର ମରାମତି କରିବା ସାଙ୍ଗକୁ ଆଉ ୧୦୦ ଖଣ୍ଡ ନୂତନ ବସ୍ କ୍ରୟ କରିବା ସମ୍ପର୍କରେ ସରକାର ଗୁରୁତ୍ୱର ସହ ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ, ପୂର୍ବରୁ ହୋଇଥିବା ଜାତୀୟକରଣ ମାର୍ଗଗୁଡ଼ିକରେ ଘରୋଇ ତଥା ନିଗମ ଜରିଆରେ ଆଉ ୪,୦୦୦ ବସ୍ ଚଳାଇ ଯାତାୟତକାରୀ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ ପରିବହନ ସେବା ଯୋଗାଇ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର କଟକ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ବ୍ରହ୍ମପୁର, ରାଉରକେଲା ଓ ସମ୍ବଲପୁର ପ୍ରଭୃତି ସହରମାନଙ୍କରେ ଟାଉନ୍ ବସ୍ ସେବାକୁ ଅଧିକ ଉନ୍ନତ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିଛନ୍ତି । ଯାତାୟତକାରୀ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଭିତରେ ଥିବା ଶାରୀରିକ ଅକ୍ଷମ, ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଶେଷ ରିହାତି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

ମୋଟର ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ଅଫିସ୍ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ କଟକ, ସମ୍ବଲପୁର ଓ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ମୋଟର ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଜରିଆରେ ଫଇସଲା କରାଯାଉଅଛି ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଶଶୀଭୂଷଣ ସାହୁ

ଶ୍ରୀ ରମେଶ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶଶୀଭୂଷଣ ସାହୁ ଏକଦା ତରଭାରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ନେତୃତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିପ୍ଳବୀନେତା ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଲେଖିଛନ୍ତି, "ଶଶୀଭୂଷଣ ସାହୁ ସାକ୍ଷାତ୍ ଏକ ଅଗ୍ନିଶିଖା । ତାଙ୍କ ତ୍ୟାଗ ଓ ସାହସର ତୁଳନା ନାହିଁ । କଷ୍ଟ ସହିବା ଥିଲା ତାଙ୍କର ଭୂଷଣ । ସେ ଗୋଆ ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଗୋଆ ଯାଇଥିଲେ । ଶିଶୁ ସାହିତ୍ୟିକ ଶ୍ରୀ ରମେଶ ପଣ୍ଡାଙ୍କୁ ଏକ ସାକ୍ଷାତକାରରେ ସଂଗ୍ରାମୀ ଶ୍ରୀ ସାହୁ ସ୍ମୃତିଚାରଣ କରିଛନ୍ତି, ନିଜ ସଂଗ୍ରାମମୟ ଅତୀତକୁ ।

ଯୁବାବସ୍ଥାରେ ମୁଁ ଛୋଟିଆ ସର୍କସଦଳଟିଏ ଗଢ଼ିଥିଲି । ନିଜ ଛାତି ଉପରେ ଓଜନିଆ ପଥର ରଖି ଗାଡ଼ି ଚଳାଉ ଥିଲି, ମୁଦ୍‌ଗର ବୁଲାଇ ଲୋକଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରି ଦେଉଥିଲି; କିନ୍ତୁ କ୍ରମଶଃ ଆମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ବାହୁଚ୍ଛାୟା ତଳେ ରହି ଶାସନ କରୁଥିବା ରାଜାଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାର ମୋ ଯୁବ ମାନସକୁ ଉତ୍ତେଜିତ କଲା । ସେତେବେଳେ 'ସମାଜ' ଇତ୍ୟାଦି କେତେକ ପତ୍ରିକା ମୋର ଗତିପଥକୁ ନୂଆ ମୋଡ଼ଦେଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ବାଣୀର ପ୍ରଭାବରେ ମୁଁ ସଂଗ୍ରାମ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇ ଉଠିଲି । ୧୯୩୯ର କଥା । ସେତେବେଳେ 'ଡୁଙ୍ଗୁମ୍'ଠାରେ କଂଗ୍ରେସ ଅଫିସ୍ ଖୋଲାଯାଇଥାଏ । ଏଥିର ସଭ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ ମୁଁ ବନ୍ଧୁ ଶ୍ରୀ କରୁଣାକର ସାହୁ ଓ ଶ୍ରୀ ଭୀମସେନ ସାହୁଙ୍କ ସହିତ ଡୁଙ୍ଗୁମ୍ ବାହାରିଲି । ତେବେ ଏକଥା ପୋଲିସ ଜାଣିଲେ ଆମରି ଯୋଜନା ପଣ୍ଡ ହୋଇଯିବ । ତେଣୁ ରାତିରେ ଶଗଡ଼ରେ ଆମ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ବାଟରେ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଆମେ ବାଟବଣା ହୋଇ କେତେବେଳେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିଲୁ ତ କେତେବେଳେ ପୁଣି ପଛକୁ ଫେରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଯେତେବେଳେ ପାହାନ୍ତା ପହର ହେଲା ଆମେ ବାଟ ପାଇଲୁ ଓ ଡୁଙ୍ଗୁମ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଡୁଙ୍ଗୁମ୍‌ରେ ଥାନ୍ତି ଦୋଳାମଣି ଗଉନ୍ତିଆ । ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳର ସଭ୍ୟହେବା ପାଇଁ ଆମେ ତରଭାରୁ ଆସିଛୁ ଜାଣି ସେ ଓ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳର ସଭାପତି ଚତୁର୍ଭୁଜ ମିଶ୍ର ଖୁବ୍ ଆଗ୍ରହ ସହକାରେ ଆମକୁ ସଦସ୍ୟ କଲେ । ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ଏଦିଗରେ ଆମକୁ ବହୁତ ପ୍ରେରଣା ଦେଲା ଓ ତରଭାରେ ଆସି ଆମେ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ଗଢ଼ିଲୁ ।

ସେତେବେଳେ ଲୋକେ ଯଦିଓ ରାଜଶାସନକୁ ଘୃଣା କରୁଥିଲେ ତଥାପି ରାଜାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ସଙ୍ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଭୟ କରୁଥିଲେ । ମୋର ମନେ ଅଛି, ପୋଲିସର ନାମ ଧରିଲେ ଲୋକଙ୍କ ପିଳେହୀ ପାଣି ହୋଇ ଯାଉଥିଲା । ସାମାନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସିପାହୀ ରାସ୍ତାରେ ଯାଉଥିଲେ ଲୋକଙ୍କୁ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ପୋଲିସ ଆସୁଛି ବୋଲି ଜାଣିଲେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଘର ଭିତରକୁ ନେଇ କବାଟ କିଳିଦେଉଥିଲେ । ଏଭଳି ସ୍ଥିତିରେ ଆମକୁ ସଙ୍ଗଠନ କରିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ସମ୍ଭବତଃ ୧୯୪୦ ମସିହାରେ ତରଭା ନୂଆପଡ଼ାରେ ଏକ ନାମ ଯଜ୍ଞ ହେବାର ସ୍ଥିର ହେଲା । ଏହାରି ମାଧ୍ୟମରେ ଲୋକଙ୍କୁ ଏକଜୁଟ କରାଯାଇ ଆନ୍ଦୋଳନର ବାର୍ତ୍ତା ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚାଇବା ଆମ ପକ୍ଷେ ସହଜ ହେବ ବୋଲି ଆମେ ଅନୁଭବ କଲୁ; ତେଣୁ ନାମ ଯଜ୍ଞର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଯଥା–ପାଣିଛତ୍ର, ଶାନ୍ତିଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷା ଇତ୍ୟାଦି ନିମିତ୍ତ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନଙ୍କୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଗଲା । ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଖଦଡ଼ ଟୋପି ପିନ୍ଧି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତୁଲାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଲୁ । ନାମ ଯଜ୍ଞ ସୁରୁଖୁରୁରେ ସରିଲା । ଏହାପରେ ନାମଯଜ୍ଞ ପାଇଁ ସଙ୍ଗଠିତ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ତରଭା ପୌର୍ଣ୍ଣମାସୀ ହାଟରେ ବସାଇ ଦେଶର ସ୍ଥିତି ଓ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆହ୍ୱାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମେ ସଚେତନ କଲୁ । କ୍ରମଶଃ ଲୋକଙ୍କ ମନରେବି ଏକ ମହାଭାରତୀୟ ଚିନ୍ତା ଉଦ୍‌ଜୀବିତ ହେଲା । ସେମାନେ ଖୋଲାଖୋଲି ଭାବରେ ଆମକୁ ସହଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ସାହସ କଲେ ।

ସେତେବେଳେ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ଭାବନା ସର୍ବତ୍ର ବ୍ୟାପିଥିଲା । ତେବେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଏହି ଭାବନାକୁ ଲୋପ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କଲୁ କେତେକ ଆମକୁ ବିରୋଧ କଲେ । ତା' ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମର କର୍ମୀମାନେ ହରିଜନ ତଥା ମେହେନ୍ତରମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ

ସେମାନଙ୍କ ପଢ଼ା ସଫେଇ କରୁଥିଲେ; ଗୋମାଂସ ଭକ୍ଷଣ ଓ ମଦ୍ୟପାନ ନ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଉଥିଲେ। ଏପରିକି ତଥାକଥିତ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ ମନରୁ ହୀନମନ୍ୟତା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଆମ୍ଭେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ପାଣି ପିଉଥିଲୁ; ଭୋଜନ କରୁଥିଲୁ ଏବଂ ଆମର ସଭା ସମିତି ହେଲେ ଏହି ମେହେନ୍ତର ଭାଇମାନଙ୍କ ହାତରେ ପିଇବା ନିମିତ୍ତ ପାଣି ଯୋଗାଇ ଦିଆ ଯାଉଥିଲା। ଏହାରି ପ୍ରଭାବ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ସେମାନଙ୍କ ମନରୁ ହୀନମନ୍ୟତା ଭାବନାକୁ ପୁରାପୁରି ପୋଛିଦେଲା। ଥରେ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତରେ ହରିଜନ ଭାଇଭଉଣୀମାନଙ୍କୁ ତରଭାର ଶିବ ମନ୍ଦିରକୁ ପ୍ରବେଶ କରାଇବା ପାଇଁ ଯୋଜନା ହେଲା। ରକ୍ଷଣଶୀଳମାନେ ଏହାର ତୀବ୍ର ବିରୋଧ କରିଥିଲେ। ତଥାପି ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଆଗକୁ ବଢ଼ିଲା। ସୀତମ୍ବା ତାନ୍ତୀ ଓ ତୁଳସୀ ଦୁଲଦର ହରିଜନ ବୃଦ୍ଧା ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ଆଗରେ ରହି ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଶିବଲିଙ୍ଗ ଉପରେ ଫୁଲ ଓ ବେଲପତ୍ର ଦେଇ ପୂଜା କରିବାର ଅଧିକାର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ।

ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ, ବ୍ୟବହାରରେ ସବୁଥିରେ ପୁରି ରହିଥିଲା ସ୍ୱଦେଶୀ ଭାବନା। ଆମେ ପ୍ରତିଦିନ ସୂତା କାଟୁଥିଲୁ ଓ ଖଦଡ଼ ଲୁଗା ପିନ୍ଧୁଥିଲୁ। ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କ ମନରେ ଉତ୍ସାହ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ କରିବା ପାଇଁ ମଝିମଝିରେ ସୂତା କାଟିବା ପାଇଁ ଘଣ୍ଟାଘଣ୍ଟା ଧରି ପ୍ରତିଯୋଗିତା ହେଉଥିଲା।

ସେତେବେଳେ ଜାତୀୟ ପତାକାପ୍ରତି ଲୋକଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅତୁଟଥିଲା। କର୍ମୀମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ବେଳେବେଳେ ଏପରି ଦୟନୀୟ ଥିଲାଯେ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଜାତୀୟ ପତାକା ତିଆରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ସାମର୍ଥ୍ୟ ନଥିଲା। ସେତେବେଳେ ତରଭାର ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ସାହୁ (ଟେଲର୍) ପୁରୁଣା ଲୁଗାଗୁଡ଼ିକ ଚିରି ତାକୁ ଭଲଭାବେ ସିଲାଇ ତଙ୍ଗାବୋଲି ତିରଙ୍ଗା ପତାକାର ରୂପ ଦେଉଥିଲେ। ତାକୁ ନେଇ ଆମ୍ଭେମାନେ ଗାଁଗହଳରେ ବୁଲିବୁଲି ଯେଉଁଭଳି ଭାବରେ ସ୍ୱାଧୀନତାର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରସ୍ତୁର କରୁଥିଲୁ, ଆଜି ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ସେ ଭାବନା କାହିଁ ?

କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆମକୁ ସିଧାସଳଖ ଲଢ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିନଥିଲା ତଥାପି ଆମର କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପରେ ରାଜ୍ୟ ଓ ଡାକ୍ତରି ପୋଲିସମାନେ ପ୍ରମାଦ ଗଣିଥିଲେ। ଆମକୁ ଦବାଇବା ପାଇଁ ମୁଁ ତଥା ମୋର ସାଥୀ ଶ୍ରୀ ରୁକମଣି ମେହେର, ସ୍ୱର୍ଗତ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ (ରାମ ଗୁଡ଼ିଆ) ଓ ସ୍ୱର୍ଗତ ବାସୁ ସାହୁଙ୍କୁ ୧୯୪୨ରେ ତରଭା ପୋଲିସ ଗିରଫ୍‌କଲା। ହାତକଡ଼ି ପିନ୍ଧାଇ ଆମକୁ ମଝି ରାସ୍ତାରେ ନିଆଗଲା। ସେତେବେଳେ ଆମେ ମୁଣ୍ଡରେ ଖଦଡ଼ ଟୋପି ପିନ୍ଧି 'ଭାରତ ମାତାକୀ ଜୟ', 'ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିକୀ ଜୟ' ଇତ୍ୟାଦି ନାରା ଦେଉଥାଉ। ପୋଲିସ ମଧ୍ୟ ରାସ୍ତାସାରା ଆମକୁ ଛାଟରେ ପିଟିପିଟି ଆଣୁଥାଏ। ଥାନାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ପରେ ତତ୍‌କାଳୀନ ପୋଲିସ ସାହେବ ବୋଲାଉଥିବା ଡିପୁଟାରୀ ବହିଦାର ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରୁ ଗାନ୍ଧିଟୋପି ଟାଣିଆଣି ପାଦରେ ଦଳିଦେଲେ ଓ ମାଡ଼ମାରି ହାଜତ୍ ଭିତରେ ଭରିଦେଲେ। ପ୍ରାୟ ୫/୬ ଦିନ ହାଜତ୍ ଭିତରେ ରଖିବା ପରେ ଆମକୁ ସୋନପୁର ଜେଲକୁ ନେବା ବାଟରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଯିବାରୁ ବୈଦ୍ୟନାଥ ଗ୍ରାମର ପୁରୁଣା ଫାଣ୍ଡିରେ ଭୋକ ଉପାସରେ ରଖାଗଲା। ସେହିଭିତରେ ସୋନପୁର ଦରବାରରୁ କ'ଣ ଖବର ଆସିଲା ଯେ, ପୁଣି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ତରଭା ଥାନାକୁ ଫେରାଇ ନିଆଗଲା ଓ ୪/୫ ଦିନ ଭିତରେ ପୁଣି ଛାଡ଼ି ଦିଆଗଲା।

୧୯୪୫ର କଥା। ପ୍ରାଦେଶିକ ସ୍ତରରେ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ସଭା ସମିତିମାନ କରି ଅଗଷ୍ଟ ୯ର କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ସୂଚନା ମିଳିଲା। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ କମିଟିମାନ ଗଢ଼ି କୋର୍ଟ କଚେରୀକୁ ନଯାଇ ଗାଁର ମକଦ୍ଦମା ଗ୍ରାମ୍ୟ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ମୀମାଂସା କରିବା ପାଇଁ କୁହାଗଲା। ଏସବୁ ଆମେବି କଲୁ। ଏ ସମସ୍ତର ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର ଆଦି ସବୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂଗ୍ରାମୀ ବନ୍ଧୁ ଶ୍ରୀ ରୁକମଣି ମେହେରଙ୍କ ଅବଦାନ ଅତୁଳନୀୟ। ଫଳରେ ରାଜା ଓ ପୋଲିସ ଦରବାରକୁ କୌଣସି ମକଦ୍ଦମା ଗଲାନାହିଁ କି ଲୋକେବି ସେମାନଙ୍କୁ ଖାତିର କଲେ ନାହିଁ। ଏହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ନିଷ୍କ୍ରିୟ କରିଦେବା ପାଇଁ ସୋନପୁର ରାଜାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ୍ରମେ ସୋନପୁର ରାଜ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ପ୍ରଜାସଙ୍ଘ ଗଢ଼ାଗଲା। ଏ ସଂସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ତରଭା ମେହେର ପଡ଼ାସ୍ଥିତ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ମନ୍ଦିର ସାମ୍ନାରେ ହୋଇଥିଲା। ଏହାର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ନଟବର ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ। ସଂସ୍ଥାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଥିଲା କେବଳ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳକୁ ବିରୋଧ କରିବା ଓ ଏହାର କର୍ମୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନାନାଦି ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରିବା; କିନ୍ତୁ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ତରଭାର ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ। ସେତେବେଳେ ତରଭାର ଲୋକଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଥିଲା ରୂପାକାମ। ସେହିକାମ କରି ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳର କର୍ମୀମାନେ ମଧ୍ୟ ପେଟ ପୋଷୁଥିଲେ। ତେବେ ରାଜାଙ୍କ ସମର୍ଥିତ କେତେକ ଧନୀଲୋକ, ଯେଉଁମାନେକି କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ରୂପା ଦେଇ ଅଳଙ୍କାର ଗଢ଼ାଉଥିଲେ, ଏବେ ସେମାନେ ନାସ୍ତିବାଣୀ ଶୁଣାଇଲେ। ରୂପା ମାଗିବାକୁ ଗଲେ ସେମାନେ କହିଲେ, "ଏଣିକି ତୁମ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳର ନେତା ଶଶୀବାବୁଙ୍କୁ ରୂପା ମାଗିବ।" କାର୍ଯ୍ୟରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ କେତେକ ଭୋକ ଉପାସରେ କଷ୍ଟ ପାଇଲେ। ତଥାପି ସେମାନେ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ଛାଡ଼ିଲେ ନାହିଁ। ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ଆମସହିତ କାମ କରିଥିଲେ।

ରାଜ୍ୟ ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ତରରେ କାମକରୁଥିବା ବହୁ ନେତୃସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ସହିତ ଆମେ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲୁ। ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ସ୍ୱର୍ଗତ ପବିତ୍ର ମୋହନ ପ୍ରଧାନ, ବିଶ୍ୱନାଥ ପଣ୍ଡିତ, ଡକ୍ଟର ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ, ନିଶାମଣି ଖୁଣ୍ଟିଆ, ବାଙ୍କ ବିହାରୀ ଦାସ, ଶ୍ରଦ୍ଧାକର ସୁପକାର, ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶତପଥି, ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଶତପଥି, ସ୍ୱର୍ଗତ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ମିଶ୍ର ପ୍ରମୁଖ

ନେତାଗଣ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ତରଭା ଆସି ଆସ୍ମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରୁଥିଲେ । ତେବେ ବିପ୍ଳବୀ ସାରଙ୍ଗଧର ଯେତେବେଳେ ତରଭାକୁ ଆସିଲେ, ଆମେ ତାଙ୍କଠାରୁ ବହୁ ପ୍ରେରଣା ଲାଭକଲୁ । ସେ ଯେଉଁଦିନ ତରଭାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ସେଦିନର କଥା ଯଦି ଇତିହାସରେ ଲେଖାଯିବ ତାହା ହେବ ତରଭା ଇତିହାସର ଏକ କଳଙ୍କମୟ ଅଧ୍ୟାୟ । ସେଦିନ ସାରଙ୍ଗଧରଙ୍କୁ ବିରୋଧ କରି କେତେକ କଳାପତାକା ଦେଖାଇ ଥିଲେ ଏବଂ ଏହାର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ଶ୍ରୀ ନଟବର ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ । ଆମେ କିନ୍ତୁ ସାରଙ୍ଗଧରଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଲାଗି ପଡ଼ିଲୁ । ତରଭାର ମାହାରପଡ଼ା ସାମ୍ନାରେ ସଭା ହେଲା । ତାଙ୍କ ଓଜସ୍ୱିନୀ ଭାଷଣ ତରଭାବାସୀଙ୍କ ମନରେ ଦେଶପ୍ରୀତିର ଭାବନା ଭରିଦେଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଆମେ ଦେଶପ୍ରେମରେ ଆହୁରି ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧହୋଇ ଏକ ସାଧାରଣ ସଭାରେ ଗୋଟିଏ କାଗଜ ଉପରେ ଶପଥ ପତ୍ର ଲେଖିଲୁ, "ଆମେ ଆମର ଦେଶ ମାଟିକୁ ଜୀବନଠୁବି ବଳି ଭଲ ପାଉଁ । ଦେହରେ ଟୋପାଏ ରକ୍ତ ଥିବା ଯାଏଁ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଆମେ ଲଢ଼ିବୁ ।" ତିରଙ୍ଗା ପତାକା ଆଗରେ ପ୍ରଥମେ ଏହି ଶପଥ ପତ୍ର ପାଠକରି ମୁଁ ମୋ ବୁଢ଼ାଆଙ୍ଗୁଳିକୁ କାଟିପକାଇ ରକ୍ତରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲି । ତା'ପରେ ମୋର ସାଥୀମାନେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ ।

ନୀଳକୁଣ୍ଡା ବାହିନୀ ଗଠନ ନିମିତ୍ତ ମୁଁ ପୁରୀ ଯାଇ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଲାଭ କରିଥିଲି । ତରଭାରେ ଏହା ଗଠନ କରାଗଲା । ସେବା ଓ ଦେଶପ୍ରେମର ଭାବନା ନେଇ ବହୁ ଉତ୍ସାହୀ ଯୁବକ ଏଥିରେ ଯୋଗ ଦେଲେ । ନିତିଦିନ ପେରେଡ଼ କରିବା, ରାସ୍ତା ଘାଟ ସଫେଇଠୁ ଆରମ୍ଭକରି ଘରପୋଡ଼ି, ନଇବଢ଼ି ଆଦି ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଅସହାୟ ଲୋକଙ୍କ ସେବା କରିବା ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାମଥିଲା । ସେ ସମୟରେ ୧୯୪୫ରେ ସୁଖାରେ ଏକ ରଚନାତ୍ମକ କର୍ମୀସମ୍ମିଳନୀ ତଥା ୧୯୪୭ ଏପ୍ରିଲ ୨,୩,୪ ତିନିଦିନଧରି କଳାପଥର ନିକଟସ୍ଥ ବକ୍‌ଛେଲୋଠାରେ ଏକ କର୍ମୀ ସମ୍ମିଳନୀ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ବିପ୍ଳବୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ମାଳତୀ ଚୌଧୁରୀ, ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶତପଥି ତଥା ସ୍ୱର୍ଗତ କପିଳନନ୍ଦ ପ୍ରମୁଖ । ଏ ଉଭୟ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁସବୁ ଆୟୋଜନ ହୋଇଥିଲା, ସେ ସବୁ ତରଭାର ନୀଳକୁଣ୍ଡା ବାହିନୀର ସଭ୍ୟମାନେ ନିଜର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ସମ୍ପାଦିତ କରିଥିଲେ ।

ଯେଉଁଦିନ ଗଡ଼ଜାତ ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସହିତ ମିଶିଲା ସେଦିନର ଅନୁଭୂତି ମନେ ପଡ଼ିଲେ ଛାତି ଫୁଲିଉଠେ । ମନରେ ଯୁବସୁଲଭ ଶକ୍ତି ଉଜ୍ଜୀବିତ ହୁଏ । ୧୯୪୭ ଡିସେମ୍ବର ୩୧ ତାରିଖରେ ସୋନପୁର ରାଜା ଶାସନ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବେ ବୋଲି ଜାଣି ତରଭାରୁ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆମେ ବାହାରିଲୁ । ସେତେବେଳେ ସୋନପୁରରୁ ଏକ ବସ ନିର୍ବୁଡ଼ି ନଦୀକୂଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସୁଥିଲା । ଏହି ବସରେ 'ମାନ' ନାମକ ଜଣେ ରାଜାଙ୍କ ଅନୁଗତ କଣ୍ଟାକ୍ଟରଥିଲା । ସେ ଆସ୍ମାନଙ୍କୁ ବସରେ ନେଲାନାହିଁ । ଆମେ ସବୁ ଚାଲିଚାଲି ସୋନପୁର ବାହାରିଲୁ । ବାଟରେ ସିଆଳଜୁରୀ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଭାରି ଭୋକ ହେଉଥାଏ । ସେଠାକାର ନିବାସୀ ତ୍ରିପୁରାରୀବାବୁ ଆସ୍ମାନଙ୍କୁ ନଡ଼ିଆ ପାଣୋଟି ଓ ଲିଆ ଟିକିଏ ଦେଇ କହିଲେ, "ଏତେ ଲୋକଙ୍କୁ ମୁଁବା କ'ଣ ଦେଇପାରିବି । ଯାହାଅଛି ସେଥିରେ ଚଳାଇ ନିଅନ୍ତୁ ।" ତାଙ୍କରି ଅଭ୍ୟର୍ଥନାରେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରୀତହେଲୁ ଓ ପୁଣି ଆଗକୁ ବଢ଼ିଲୁ । ଡିସେମ୍ବର ୩୦ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟା ୭ଟାରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସୋନପୁର ଯୋଡ଼ାଘାଟ ପଡ଼ାରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ସେତେବେଳେ ଯୁବରାଜଙ୍କ କାନ୍ଧରେ ଥିଲା ଗୁଳିମାଳା ଓ ହାତରେ ବନ୍ଧୁକଧରି ସେଠାରେ ଜମିଥିବା କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଲାଞ୍ଛିଦେବେ ବୋଲି ଧମକ ଦେଉଥାନ୍ତି । ରାଜା ତାଙ୍କୁ ବହୁ କଷ୍ଟରେ ରାଜବାଟୀ ଭିତରକୁ ଫେରାଇ ନେଲେ । ସେଦିନ ରାତି ୧୨ଟା ବେଳେ ସୋନପୁର ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ପକ୍ଷରୁ ଆସ୍ମାନଙ୍କର ଖାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା । ଡିସେମ୍ବର ୩୧ ତାରିଖ ସକାଳୁ ସୋନପୁରରେ ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟରୁ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳକର୍ମୀ, ଦେଶଶାହାରୀ ଓ ନୀଳକୁଣ୍ଡା ବାହିନୀର ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବକମାନେ ଠୁଳହୋଇ ସାରିଥାଆନ୍ତି । ସେଦିନ ରାତିରେ ଏଡ଼୍‌ମିନିଷ୍ଟ୍ରେଟରଙ୍କୁ ରାଜା ଶାସନ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବା କଥା; କିନ୍ତୁ ରାଜା ଯୋଧର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ଜଣ ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କୁ ମଦ ପିଆଇ ଟେକାପଥର ମାରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ଟ୍ରେଜେରୀ ଲୁଟିକରି କଚେରୀର କାଗଜପତ୍ର ପୋଡ଼ି ଦେବାପାଇଁ ଯୋଜନା କରିଥାନ୍ତି । ଏଥିରେ ଏଡ଼୍‌ମିନିଷ୍ଟ୍ରେଟର୍ ଭୟଭୀତ ହୋଇଗଲେ । ତାଙ୍କରି ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ନୀଳକୁଣ୍ଡା ବାହିନୀର କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଦାୟିତ୍ୱଦେଲି । ଲାଠି ଧରିଥିବା କର୍ମୀମାନେ ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କ ଦାଉରୁ ତାଙ୍କୁ ରକ୍ଷାକଲେ । ଏଡ଼୍‌ମିନିଷ୍ଟ୍ରେଟର୍ ପରିବାର ସେତେବେଳେ ମେମୋରିଆଲ୍ ହଲରେ ଥିଲେ । ତାଙ୍କରି ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ନୀଳକୁଣ୍ଡା ବାହିନୀ ଦ୍ୱାରା କରାଗଲା । ସୁରକ୍ଷା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଡି.ଏସ୍.ପି. ଶ୍ରୀ ବଳରାମ ତ୍ରିପାଠୀ ଏସ୍.ପି.ଙ୍କୁ ଫୋର୍ସ ଯୋଗାଇ ଦେବାପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରୁଥାନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ଏସ୍.ପି. ମୋଟେ ଶୁଣୁ ନଥାନ୍ତି; ତେଣୁ ବଲାଙ୍ଗୀରରୁ ଫୋର୍ସଆଣିବା ଦାୟିତ୍ୱ ମୋତେ ଦିଆଗଲା । ମୁଁ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶତପଥିଙ୍କ ସହିତ ବଲାଙ୍ଗିର ଗଲି । ଏହାପରେ ବଲାଙ୍ଗୀର ଏଡ଼୍‌ମିନିଷ୍ଟ୍ରେଟର୍ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ତ୍ରିପାଠୀ ୫୦ ଜଣ ଫୋର୍ସ ନେଇ ସୋନପୁରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ; ପରିସ୍ଥିତି ଆୟତ୍ତାଧୀନ ହେଲା ଓ ରାଜା ତାଙ୍କ ଶାସନ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କଲେ ।

ପେନ୍‌ସନ୍ ପାଇଁ ବହୁ ସଂଗ୍ରାମୀ ଆବେଦନ କରିବା ପାଇଁ ମୋତେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଏହାର ଘୋର ବିରୋଧୀ । ଯେଉଁ ସମୟରେ ଆମେ ସଂଘର୍ଷ କରିଥିଲୁ, ଏନିମିତ୍ତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାର୍ଥ ହାସଲ କରିବାର ଅଭିଳାଷ ନଥିଲା । ଯେଉଁମାନେ ସଂଘର୍ଷ କରିଛନ୍ତି ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥିତି ଦୟନୀୟ, ସେମାନଙ୍କୁ ଭତ୍ତାଦେବା ରାଷ୍ଟ୍ରର ପରମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ; କିନ୍ତୁ

ଏପାଇଁ ନିଜେ ଜଣେ ସଂଗ୍ରାମୀ ଆବେଦନ କରିବା ଅନୁଚିତ । କାରଣ ଏହା ସଂଗ୍ରାମୀର ସ୍ୱାଭିମାନକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦିଏ । ମୁଁ ଭତ୍ତା ଗ୍ରହଣ କରିବାର ପକ୍ଷପାତୀ ନୁହେଁ । ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ନିସ୍ୱାର୍ଥଭାବେ ଦେଶର ସେବା କରିବା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନଚିହ୍ନ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଅଣ୍ଟାଭିଡ଼ିବା ପାଇଁ ଲୋକଙ୍କର ପ୍ରୟାସ ନାହିଁ । 'ନିଜେ ବଞ୍ଚିଲେ ବାପର ନାମ' ଦର୍ଶନଭିତରେ ସେମାନେ ଏଭଳି ମଜ୍ଜିଯାଇଛନ୍ତି ଯେ, ଦେଶରେ ବ୍ୟାପିଥିବା ଦୁର୍ନୀତି, ଶୋଷଣ ଏବଂ ଅତ୍ୟାଚାର ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଯାଉ ନାହିଁ; ତେଣୁ ଆଜି ନୈତିକ ଚରିତ୍ରର ସ୍ଖଳନ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସର୍ବତ୍ର ହାହାକାର ମଚିଯାଉଛି । ଦିନଥିଲା ଲୋକେ ବିଦେଶୀ ସରକାରଙ୍କ ଶୋଷଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼େଇ କରୁଥିଲେ । ଆଜି କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଲଢ଼େଇ ସରିନାହିଁ । ବିଶେଷତଃ ଯୁବକମାନେ ଏଦେଶରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ଦୁର୍ନୀତି, ଅନ୍ୟାୟ ଏବଂ କୁସଂସ୍କାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼େଇ କରନ୍ତୁ ଏହାହି କାମନା ।

ସରସ୍ୱତୀ ବିହାର,
ତରଭା-୭୬୭୦୧୬, ଜିଲ୍ଲା-ସୋନପୁର

ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଅଧିକ ଟାଉନ୍ ବସ୍ ଚଳାଚଳ ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି

ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଓ ରାସ୍ତାର ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଟାଉନ୍ ବସ୍‌ରେ ଯାତାୟାତ କରୁଥିବା ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ସୁବିଧା ନିମନ୍ତେ ଅଧିକ ଟାଉନ୍ ବସ୍ ଚଳାଚଳ ପାଇଁ ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ୧୦୦ଟି ଟାଉନ୍ ବସ୍‌ର ସୁବିଧା ଥିବା ବେଳେ ମାତ୍ର ୫୫ଟି ବସ୍‌ରେ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଅଛି । ସେଥିପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ଅଧିକ ନୂତନ ଟାଉନ୍ ବସ୍ ଚଳାଚଳ ପାଇଁ ସ୍ଥିର ହେବା ସହ ଘରୋଇ ଓ ଲୋକାଲ୍ ଅପରେଟରଙ୍କଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଦରଖାସ୍ତ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଦରଖାସ୍ତ ପାଇଁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭିତ୍ତିରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଟାଉନ୍ ବସ୍ ଚଳାଚଳ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର ସହ ରାଉରକେଲା, କଟକ, ପୁରୀ ଓ ସମ୍ବଲପୁରରେ ଟାଉନ୍ ବସ୍ ଚଳାଚଳ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଓ ଲୋକାଲ୍ ବଡ଼ିଙ୍କୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦିଆଯିବ ।

ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ସହରୀ ରୋଜଗାର ଯୋଜନା

ଦେଶର ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ସକ୍ରିୟ ତଥା ସଫଳ କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର "ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ସହରୀ ରୋଜଗାର ଯୋଜନା" ନାମକ ଏକ ନୂତନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ସହରଗୁଡ଼ିକରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଗରିବ ଲୋକମାନଙ୍କର ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ହେଉଥିବା ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ନୂତନ ଯୋଜନାରେ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଋଣ ଓ ସରକାରୀ ସବ୍‌ସିଡି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯିବ । ଆତ୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବାବଦ ବ୍ୟୟର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ୫୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ଆକାରରେ ଯୋଗାଇ ଦେବେ । ଏହି ବ୍ୟୟର ୧୫ ପ୍ରତିଶତ ସରକାର ସବ୍‌ସିଡି ଆକାରରେ ଯୋଗାଇ ଦେବେ ଏବଂ ଏହି ସବ୍‌ସିଡିର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ୭,୫୦୦ ଟଙ୍କା ହେବ । ଏହି ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା ଉପକୃତ ହେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚର ଶତକଡ଼ା ୫ ଭାଗ ରାଶି (ମାର୍ଜିନ୍ ମନି) ଆକାରରେ ଜମା ଦେବାକୁ ହେବ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶି ଅର୍ଥଲଗାଣକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନେ ବିନିଯୋଗ କରିବେ । ଏହି ଯୋଜନା ନବମ ଶ୍ରେଣୀ ଏବଂ ତା'ଠାରୁ କମ୍ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ।

୧୯୯୧ ଜନ ଗଣନା ଅନୁଯାୟୀ ଦେଶର ଯେଉଁସବୁ ସହରର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ୫ ଲକ୍ଷରୁ କମ୍, ସେହି ସହରର ଗରିବ ଲୋକଙ୍କୁ ଏହି ଯୋଜନାରେ ମଜୁରିଭିତ୍ତିକ ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଗାଇ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଶ୍ରମଭିତ୍ତିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗରିବ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରୀ ମିଳିବ ।

ସହରରେ ରହୁଥିବା ଗରିବ ମହିଳାମାନଙ୍କ ସାମୂହିକ କଲ୍ୟାଣ ଓ ଅଗ୍ରଗତି ପାଇଁ ସରକାର ଉକ୍ତ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ "ସହରାଞ୍ଚଳ ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ" ନାମକ ଏକ ଉପ-ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବେ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବଳରେ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ମିଳିତ ଉଦ୍ୟୋଗ ସ୍ଥାପନ କରିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ ଖର୍ଚ୍ଚର ଶତକଡ଼ା ୫୦ ଭାଗ ବା ସର୍ବାଧିକ ଏକଲକ୍ଷ ୨୫ ହଜାର ଟଙ୍କା ସବ୍‌ସିଡି ବା ରିହାତି ପାଇବେ । ଏହାଛଡ଼ା ସହରାଞ୍ଚଳର ଦରିଦ୍ର ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ "ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଓ ଋଣଦାନ ସମିତି"ଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ସରକାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି ।

ଏହିସବୁ ଯୋଜନାର ଫଳଭୋଗୀ ହେବା ପାଇଁ ପଡ଼ି ରହିଥିବା ଆବେଦନ ପତ୍ର ଉପରେ ଚଳିତ ବର୍ଷ ନଭେମ୍ବର ୩୦ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଏ ବିଷୟରେ ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଶାଖା ଏବଂ ଅଗ୍ରଣୀ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶାର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଘଡ଼ି

ଶ୍ରୀ ନିକୁଞ୍ଜ ବିହାରୀ ସାହୁ

ସମୟ ନିରୂପଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଆଦିମ ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା ସର୍ବପ୍ରଥମ ମାଧ୍ୟମ । ପ୍ରତି ସକାଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଉଦୟ ହୋଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଉଠେ ଓ ସମୟକ୍ରମେ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ବୁଡ଼ିଗଲେ ରାତ୍ରିର ଅନ୍ଧକାର ମାଡ଼ି ଆସେ । ସମୟାନୁସାରେ ଆକାଶମାର୍ଗରେ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଏହି ଗତି ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଗଛ କିମ୍ବା ବସ୍ତୁର ଛାୟା ଉଭୟ 'ଦୈର୍ଘ୍ୟ' ଓ 'ଦିଗ'ରେ

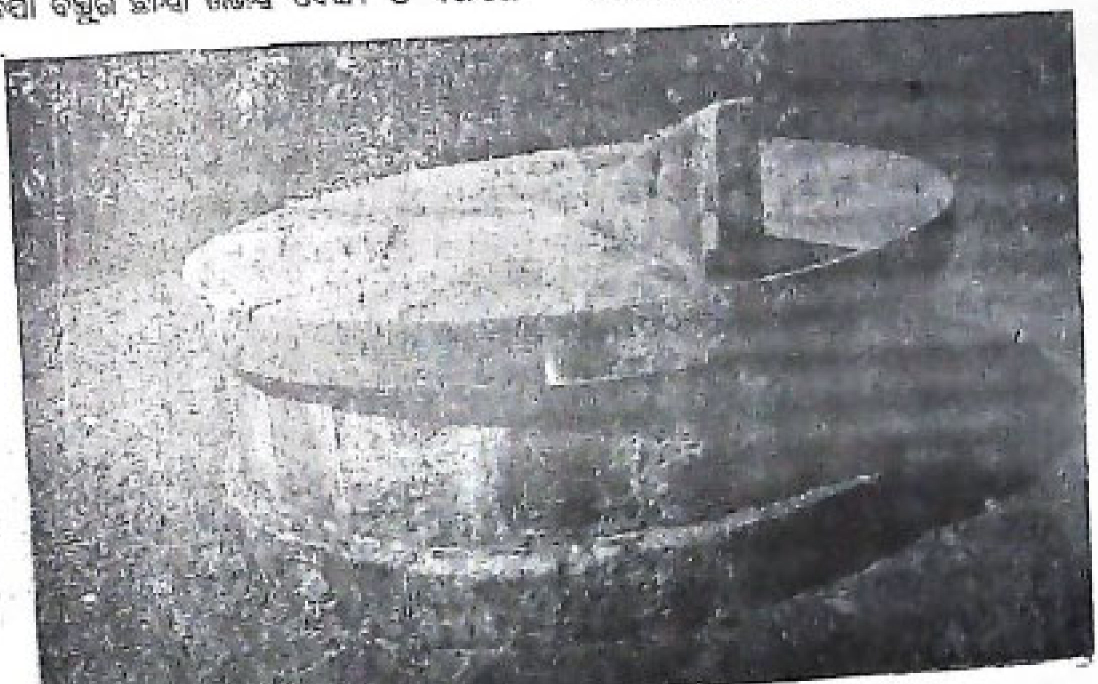

ଭୁବନେଶ୍ୱରର ମୁକ୍ତେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିରର ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି

କ୍ରମାଗତ ବଦଳୁଥାଏ । ତେଣୁ କୌଣସି ବସ୍ତୁର ଛାୟାକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ସମୟ ଗଣନାର ପରିକଳ୍ପନା ହୁଏତ୍ ଆଦିମ ମନୁଷ୍ୟ ମନରେ ଜାଗ୍ରତ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରୁ ଜନ୍ମ ନିଏ ଏକ ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ିର ଭିତ୍ତିଭୂମି । ଇତିହାସର ବିବରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ ସର୍ବପ୍ରାଚୀନ ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ିଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ପଞ୍ଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ମିଶର ଦେଶର ଲୋକମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ।

ଏକ ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଟି ଅଂଶ ଯଥା ଫଳକ (Dial)ଓ ଦଣ୍ଡ (Style)କୁ ନେଇ ଗଠିତ । ଅଂଶାଙ୍କିତ ଫଳକ ଉପରେ ଦଣ୍ଡର ଛାୟା ପଡ଼ି ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରେ । ଫଳକର ଅବସ୍ଥାନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ିଗୁଡ଼ିକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଭୂସମତଳୀୟ, ଭୂଲମ୍ବୀୟ ଓ ବିଷୁବରେଖୀୟ–ଏହି ତିନି ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଏ । ଏକ ଭୂସମତଳୀୟ ଘଡ଼ିରେ ଫଳକଟି ଭୂସମାନ୍ତର ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବାବେଳେ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜାତୀୟ ଘଡ଼ିରେ କିନ୍ତୁ ଏହା ଯଥାକ୍ରମେ ଭୂଲମ୍ବ ଓ ଆକାଶ ବିଷୁବର ସମତଳରେ ଥାଏ ।

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଅବସ୍ଥାରେ ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ, ଐତିହାସିକ ଅଥଚ ଉନ୍ନତ ମାନର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଘଡ଼ିମାନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଅଧିକାଂଶ ଘଡ଼ିରେ ପ୍ରତି ଘଣ୍ଟାର ସମୟକୁ ଗୋଟିଏ ବିଭାଗରେ ଓ ପୁଣି ପ୍ରତିଟି ବିଭାଗକୁ ଆଉ ତିନୋଟି କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଂଶରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଅଛି । ତେଣୁ ଘଡ଼ିଗୁଡ଼ିକରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍‌ର ସମୟ ବ୍ୟବଧାନକୁ ସୂଚନା କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ଆମ ରାଜ୍ୟର ଅଧିକାଂଶ ଘଡ଼ି ବ୍ରିଟିଶ୍ ଅମଳରେ ରାଜାମାନଙ୍କର ପୃଷ୍ଠପୋଷକତାରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ୟୁରୋପରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିବା କଳଘଡ଼ି ବହୁତ ଦାମୀ ତଥା ଦୁର୍ଲଭ ଥିବାରୁ ରାଜାମାନେ ସମୟ ଜାଣିବା ନିମନ୍ତେ ଏହି ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ିସବୁ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ସେଇଥିପାଇଁ ସମ୍ଭବତଃ ଏବେବି ଆମ ରାଜ୍ୟର ଅଧିକାଂଶ ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ିମାନ ରାଜବାଟୀ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଅନ୍ୟ କିଛି ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି ପ୍ରମୁଖ ସର୍ବସାଧାରଣ

ଗଲା ଯେପରି ସ୍କୁଲ କଲେଜ୍, କଚେରୀ, ମନ୍ଦିର ଆଦି ସ୍ଥାନରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ଆମେ ଏଠାରେ ଆମ ରାଜ୍ୟର କେତେ ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱରର ମୁକ୍ତେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିରର ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି

ଏହା ପ୍ରସ୍ତର ନିର୍ମିତ ଏକ ଭୂସମତଳୀୟ ଜାତିର ଘଡ଼ି । ଏହାର ଫଳକରେ ସମୟ ସୂଚକ ସଂଖ୍ୟାସବୁ ରୋମାନ୍ ଅକ୍ଷରରେ ଖୋଦିତ ହୋଇଅଛି । ଘଡ଼ିଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି । ମାତ୍ର ଏହାର ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗରେ ଅନେକ ବାସଗୃହ ତଥା ବଡ଼ ବଡ଼ ଗଛ ଥିବାରୁ ବିଶେଷ କରି ଶୀତଦିନେ ଏଥିରେ ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ପଡ଼ିପାରେ ନାହିଁ । ଏହାର ନିର୍ମାଣକାଳ ଓ ନିର୍ମାତା ଅଜ୍ଞାତ ।

କଟକ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜ୍‌ର ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି

ପିତଳର ଏହି ଭୂସମତଳୀୟ ଘଡ଼ିକୁ ୧୯୦୭ ମସିହାରେ କଟକ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜ୍‌ର ରସାୟନ ବିଭାଗର ଆର୍. ସି. ଚୌଧୁରୀ ନାମକ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ଏହା ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି ଓ ସୁନ୍ଦର ରୂପେ ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ପାରୁଛି ।

କୋଣାର୍କର ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି

ସ୍ଥାନୀୟ ଡାକବଙ୍ଗଳାର ପଛପଟକୁ ଏକ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଅଗମ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଲୋକ ଲୋଚନର ଅଗୋଚରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏହି ଘଡ଼ିଟି । ଏହା ଭୂସମତଳୀୟ ଜାତିର ଓ ପଥରରେ ନିର୍ମିତ । ନିର୍ମାଣ କାଳ–୧୯୦୭ । ନିର୍ମାତା ରାଇ ପ୍ରସନ୍ନ କୁମାର ପାଲ ସାହିବ ନାମକ ଜନୈକ ସହକାରୀ ଯନ୍ତ୍ରୀ । ଏହା ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଅକ୍ଷତ ତଥା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି । ମାତ୍ର ଏହାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ ଅଳମା ଓ ବୁଦୁବୁଦିଆ ଜଙ୍ଗଲକୁ ପରିଷ୍କାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାର ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି

କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା କଚେରୀ ନିକଟରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏହା ଏକ ବିଶାଳକାୟ ଭୂସମତଳୀୟ ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି । ଏହାର ଫଳକ ଇଟା ଓ ସିମେଣ୍ଟ୍‌ରେ ତିଆରି । ଫଳକର ଅଂଶାଙ୍କନ ପ୍ରାୟ ଲିଭି ଗଲାଣି । ଲୋକମାନେ ଘଡ଼ିର ଫଳକ ଉପରେ ତଥା ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱରେ ମଳମୂତ୍ର ତ୍ୟାଗ କରୁଥିବା ଘୋର ପରିତାପର ବିଷୟ । ଏହାର ନିର୍ମାଣକାଳ ଓ ନିର୍ମାତା ଅଜ୍ଞାତ ।

ମଧୁପୁର ହାଇସ୍କୁଲ, କଲଣ (ଜିଲ୍ଲା–ଯାଜପୁର)ର ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି

ସ୍ଥାନୀୟ ଏମ୍. ଇ. ସ୍କୁଲ ପରିସରରେ ଏହି ଘଡ଼ିଟି ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଘଡ଼ିର ଏକ ବିଶେଷତ୍ୱ ଏହି ଯେ ଏହାର ଫଳକଟି ଇଟା ସିମେଣ୍ଟରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିବାବେଳେ ଅକ୍ଷଟି କିନ୍ତୁ ଢଳେଇ ଲୁହାରେ ତିଆରି । ଘଡ଼ିଟିର ପ୍ରକୃତ ନିର୍ମାଣକାଳ ଅଜ୍ଞାତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏମ୍. ଇ. ସ୍କୁଲଟି ୧୯୧୦ରୁ ୧୯୨୦ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଘଡ଼ିଟି ପ୍ରାୟ ସେହି ସମୟର ବୋଲି ଅନୁମାନ କରାଯାଏ । ନିର୍ମାତା ଅଜ୍ଞାତ ।

ଖଣ୍ଡପଡ଼ାର ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି

ସ୍ଥାନୀୟ ତହସିଲ୍ ଅଫିସ୍ ନିକଟରେ ଅବସ୍ଥିତ ପିତଳର ଏହି ଘଡ଼ିକୁ ଆମ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନୀ ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କ ପୁତ୍ର ସ୍ୱର୍ଗତଃ ଗଦାଧର ସିଂହ ସାମନ୍ତ ୧୯୦୫ ମସିହାରେ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ଏହା ଏକ ବିଷୁବରେଖୀୟ ଘଡ଼ି । ଏହାର ଅକ୍ଷ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିବାରୁ ଫଳକ ଉପରେ ଆଉ ଛାୟା ପଡ଼ି ପାରୁନାହିଁ । ସୁତରାଂ ଘଡ଼ିଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଚଳ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଛି ।

ବଡ଼ସାର ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି

ବଡ଼ସା ତହସିଲ ଅଫିସ୍ ହତା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଦ୍ୱିତୀୟା ଚନ୍ଦ୍ର ଆକୃତିର ଏହି ସୁନ୍ଦର ଘଡ଼ିଟି ବିଷୁବରେଖୀୟ ଜାତିର ଓ ପିତଳରେ ତିଆରି । ଏବେ ଏହାର ଅକ୍ଷ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିବାରୁ ଫଳକ ଉପରେ ଛାୟାପାତ ହୋଇ ନପାରି ଘଡ଼ିଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଚଳ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଛି । ନିର୍ମାଣକାଳ ଓ ନିର୍ମାତା ଅଜ୍ଞାତ ।

ଜୟପୁରର ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି

ଜୟପୁର ଜିଲ୍ଲା ଜୟପୁର ସହରର ରାଜବାଟୀ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଘଡ଼ିଟି ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା । ମାତ୍ର କିଛି ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ରାଜାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନେ ଏଇଟିକୁ ଖୋଲି ନେଇଥିବାରୁ ଏବେ ଏହା ଆଉ ରାଜବାଟୀ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁନାହିଁ । ଘଡ଼ିଟି ବିଷୁବରେଖୀୟ ଜାତିର ।

କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିରର ଚକ୍ର

କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିରର ଚକ୍ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଅତି ଉନ୍ନତ ମାନର ଭୂଲମ୍ବୀୟ ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ି । ଚକ୍ର ଅଖର ଛାୟା ଏହାର ଅର ଓ ପରିଧିର ଅଂଶାଙ୍କନ ଉପରେ ପଡ଼ି ସମୟ ସୂଚନା ଦେଇଥାଏ । ପ୍ରତି ଚକ୍ରରେ ଥିବା ଆଠୋଟି ବିଶାଳକାୟ ଅର କୌଣସି ଦିବସର ଅଷ୍ଟ ପ୍ରହରର ପ୍ରତୀକ ଅଟେ । ପ୍ରତି ପ୍ରହରର ମୂଲ୍ୟ ତିନି ଘଣ୍ଟା ସମୟ ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ଅନ୍ୟ ଆଠୋଟି କ୍ଷୁଦ୍ରାକୃତି ଅର ଦେଢ଼ ଘଣ୍ଟା ସମୟକୁ ସୂଚନା କରିଥାନ୍ତି ।

ଆମ ରାଜ୍ୟର ଉପରୋକ୍ତ ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ିଗୁଡ଼ିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉନ୍ନତମାନର ତଥା ଆମର ଗର୍ବ ଓ ଗୌରବ । ଏହା ଆମର ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତ ବୈଜ୍ଞାନିକ କଳାକୃତିର ପରିଚୟ ଦିଏ । ଉପଯୁକ୍ତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଭାବରୁ ଏଗୁଡ଼ିକ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅବକ୍ଷୟ ହେବା ଘୋର ପରିତାପର ବିଷୟ । ସୁତରାଂ ଏହି ସୂର୍ଯ୍ୟଘଡ଼ିଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ ସବୁ ସ୍ତରରେ ଉଦ୍ୟମ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଆଞ୍ଚଳିକ ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର,
ପଣ୍ଡିତ ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ ମାର୍ଗ, ଭୁବନେଶ୍ୱର–୭୫୧୦୧୩

ଯାଜପୁରରେ
ଅସହଯୋଗ ଓ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନ

ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣ ବାରିକ୍

୧୯୨୦ ଖ୍ରୀ:ଅ:ରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନର ଅଗ୍ରମାରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଗଠିତ ହୋଇ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଗଠନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ପ୍ରସାର ଦିଗରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନର କର୍ମପନ୍ଥା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେଲା । ୧୯୨୧ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଓଡ଼ିଶା ଗସ୍ତ ସମୟରେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନର ଉତ୍ସାହ ଓ ଉନ୍ମାଦନା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା ଏବଂ ନେତାମାନେ ଅଧିକ ସକ୍ରିୟ ହେଲେ । ଓଡ଼ିଶାରେ ସର୍ବତ୍ର ଅସହଯୋଗର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରସାରିତ ହୋଇ ଆନ୍ଦୋଳନ ତେଜି ଉଠିଲା ।

ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଯାଜପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଇଂରେଜ ଶାସକଙ୍କର ଅନ୍ୟାୟ, କୁଶାସନ ଓ ଶୋଷଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନର ସୂତ୍ରପାତ ହୋଇଥିଲା । ସେଥିମଧ୍ୟରେ ୧୮୫୭ ସାଲ ବିଦ୍ରୋହରେ ଯାଜପୁର ବାଲିଆର ଜମିଦାର ରାମକୃଷ୍ଣ ସାମନ୍ତସିଂହାରଙ୍କର ଯୋଗଦାନ ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଘଟଣା । ୧୮୫୭ ଅଗଷ୍ଟମାସରେ ରାମକୃଷ୍ଣ ସାମନ୍ତସିଂହାରଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ବାଲିଆ ସମେତ ଗୋଲକୁଣ୍ଡ ହରିପୁରରେ ରୟତମାନେ ଟିକସ ବନ୍ଦ ଆନ୍ଦୋଳନ କରି କମ୍ପାନୀ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଦ୍ରୋହ କରିଥିଲେ । ଜମିଦାର ରାମକୃଷ୍ଣ ସାମନ୍ତସିଂହାର ଗୁପ୍ତରେ ବହୁ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ମହଜୁଦ ରଖି କର ନଦେବା ପାଇଁ ରୟତମାନଙ୍କୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଉଛନ୍ତି ବୋଲି କଟକର ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ କମିଶନରଙ୍କୁ ରିପୋର୍ଟ ଦେଇଥିଲେ । ପୋଲିସ ଦଳ ସହ ଜଣେ ଦାରୋଗା ବାଲିଆରେ ପହଞ୍ଚି ଘଟଣାର ତଦନ୍ତ ଚଳାଇଲେ । ରାମକୃଷ୍ଣ ସାମନ୍ତସିଂହାରଙ୍କ ନିକଟରୁ ଅଳ୍ପ କେତେକ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ମିଳିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅସଙ୍ଗତ ଭାଷା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଅପରାଧରେ ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇ ଜେଲ ଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଗଲା । ତାଙ୍କ ସହିତ ବିଦ୍ରୋହୀ ନେତା ଦୀନବନ୍ଧୁ ମହାପାତ୍ର ଓ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଜେନା ମଧ୍ୟ କାରାବରଣ କରି ପରେ ଖଲାସ ହୋଇଥିଲେ ।

୧୯୨୦ ମସିହା ଫେବ୍ରୁଆରୀ ମାସରେ ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଗଠିତ ହେବା ପରେ ଯାଜପୁର ସବ୍‌ଡିଭିଜନ କଂଗ୍ରେସ ସଙ୍ଗଠନର ଦାୟିତ୍ୱ ରାଜକୃଷ୍ଣ ବୋଷଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା । ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ ଯାଜପୁର ଓ ବରୀ ଆସି ଲୋକମାନଙ୍କୁ କଂଗ୍ରେସର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ କରାଇଥିଲେ । ଫଳରେ ଯାଜପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ସ୍ୱଦେଶୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଲା । ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ସାଙ୍ଗକୁ ବିଦେଶୀ ବସ୍ତୁ ବର୍ଜନ କରାଗଲା । ଯାଜପୁର ଟାଉନ, ବରୀ ଓ ଅନ୍ୟ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀମାନେ ବିଦେଶୀ ଲୁଗା ଓ ଛତା ପୋଡ଼ିଦେଲେ । ସେହି ସମୟରେ ଗୋଦାବରୀଶ ମିଶ୍ର, ଲିଙ୍ଗରାଜ ମିଶ୍ର, କୁଜଙ୍ଗର ଜନନେତା ନାରାୟଣ ବୀରବର ସାମନ୍ତ, ନିରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ପ୍ରଚାରକ ଅନନ୍ତ ମିଶ୍ର ପ୍ରମୁଖ ନେତୃବୃନ୍ଦ ଯାଜପୁର ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆସି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱରାଜ ବିଷୟରେ ବୁଝାଇଲେ । ୧୯୨୧–୨୨ରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଅତି ତୀବ୍ର ବେଗରେ ଚାଲିଲା । କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନଙ୍କୁ ଜାତୀୟତା ଓ ସୂତାକଟା, ଲୁଗାବୁଣା ଆଦି କଂଗ୍ରେସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମ୍ପର୍କରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଗଲା । ରାମବାଗର ଜଗନ୍ନାଥ ନାୟକ ଓ ଜିଲ୍ଲା ବୋର୍ଡ଼ର ସଭ୍ୟ ଦୟାନିଧି ସ୍ୱାଇଁ ତୁଳାଭିଣା ଓ ସୂତାକଟା କେନ୍ଦ୍ରମାନ ଗଠନ କରି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଲେ । ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ଯାଜପୁରର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନୂତନ ଜାଗରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ।

୧୯୩୦ ଜାନୁଆରୀ ୨୬ ତାରିଖରେ ଭାରତରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱରାଜ ଦିବସ ପାଳିତ ହେଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ ଏହି ଦିନକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ରୂପେ ପାଳନ କରିଥିଲେ । ବରୀଠାରେ ଉପେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଦାସ, ହରିଶଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ, ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପ୍ରଧାନ, ଇନ୍ଦ୍ରମଣି ମହାନ୍ତି, ଗୋଲଖ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି, କ୍ଷେତ୍ରବାସୀ ପଣ୍ଡା ପ୍ରମୁଖ ବହୁ ସଂଗ୍ରାମୀ ଯୋଗ ଦେଇ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଶପଥ ପାଠ କରିଥିଲେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଆହ୍ୱାନକ୍ରମେ ୧୯୩୦ରେ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନର କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ସ୍ଥିର କରାଗଲା । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରଥମ ଭାଗ ଥିଲା ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ । ୧୯୩୦ ଅପ୍ରେଲ ୬ ତାରିଖ ଦିନ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ପ୍ରଥମ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଦଳ କଟକରୁ ବାହାରି ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ଯାତ୍ରା କଲେ । ସେହି ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଦଳରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯାଜପୁରର ଉଦୟନାଥ ମହାନ୍ତି, ପ୍ରୀତିପୁରର ବଳରାମ ପତି, ଯାଜପୁର ଟାଉନ ବିବିସରାଇ ଗ୍ରାମର ସାଧୁଚରଣ ପାତ୍ରୀ ଓ ଗଣପତିପୁରର ଶ୍ରୀଧର ମହାରଣା ଥିଲେ । ଏହି ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଦଳ ଅଗ୍ରବାଟ ଅଗ୍ରସର ହେବା ପରେ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ

ପୋଲିସ ଗିରଫ କଲେ । ଏହାପରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ ନେଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହରିହର । ଯାଜପୁରର ଶ୍ରୀ ବିପିନ ବିହାରୀ ମହାନ୍ତି, ଶ୍ରୀ ବଳରାମ ପତି ଓ ଶ୍ରୀ କୃପାସିନ୍ଧୁ ଖୁଣ୍ଟିଆ କଟକ କଲିଜିଏଟ୍ ସ୍କୁଲ ଛାଡ଼ି ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀଭାବେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଅପ୍ରେଲ ୯ ତାରିଖରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଦଳ ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କଲେ । ଯାଜପୁର ଅଞ୍ଚଳରୁ ବହୁ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଯାଜପୁର ରୋଡ୍ ରେଳଷ୍ଟେସନଠାରୁ ରେଳ ଯୋଗେ ବାଲେଶ୍ୱର ଯାଇ ଇଞ୍ଚୁଡ଼ିରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଅପ୍ରେଲ ୧୩ ତାରିଖ ଦିନ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହରିହରଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନେ ଆଇନ୍ ଅମାନ୍ୟ କରି ଲବଣ ସଂଗ୍ରହ କଲେ । ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଗିରଫ ହୋଇ ଅଧିକାଂଶ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ କାରାବରଣ କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ବରୀର ହାରାମଣୀ ଦେବୀଙ୍କ ସମେତ ଯାଜପୁର ଅଞ୍ଚଳର ବହୁ ମହିଳା ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ । ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀଙ୍କ ଗିରଫର ପ୍ରତିବାଦ କରି କଟକରେ ପଢୁଥିବା ଧର୍ମଶାଳାର ଶ୍ରୀ ଭଞ୍ଜ ଚରଣ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ସହ ଯାଜପୁର ଅଞ୍ଚଳର ବହୁଛାତ୍ର ଶ୍ରେଣୀ ବର୍ଜନ କରିଥିଲେ ।

୧୯୩୦ ମସିହା ମେ' ମାସରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯିବା ପରେ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ହରତାଳ ପାଳିତ ହୋଇ ପ୍ରତିବାଦ ସଭାମାନ କରାଗଲା । ସେତେବେଳେ ରମାଦେବୀଙ୍କୁ ବରୀ ଆସିବାକୁ ପୋଲିସ ପକ୍ଷରୁ କଟକଣା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ରମା ଦେବୀ ତାଙ୍କର ବିଂଝାରପୁର କଲ୍ୟାଣପୁର ଗସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସାରି ଗୁହାଳୀଠାରୁ ଡଙ୍ଗା ଦ୍ୱାରା ନଦୀ ପାର ହୋଇ ବରୀରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ବରୀ ମାଉଣ୍ଡଠାରେ ଏକ ବିରାଟ ଜନ ସଭାରେ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ । ବଳରାମ ପତି ଓ ବିପିନ ବିହାରୀ ମହାନ୍ତି ଯାଜପୁରର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଇଂରେଜ ସରକାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଭା ଆୟୋଜନ କରି ଲୋକମାନଙ୍କୁ କଂଗ୍ରେସର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବିଷୟରେ ବୁଝାଇଥିଲେ । ଅହିଆସଠାରେ ସଭା ଆୟୋଜନ କରିବା ସମୟରେ ସେଠାକାର ୟୁନିୟନ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରି କଂଗ୍ରେସ ଲୋକଙ୍କ ସହ କୌଣସି ପ୍ରକାର ସମ୍ପର୍କ ନରଖିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାମରେ କଟକଣା ଜାରି କଲେ । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ଅହିଆସ–କସ୍ପା ଗ୍ରାମର ଭଗବାନ ସାହୁ ନିକଟସ୍ଥ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ କଂଗ୍ରେସ ସଭା ହେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ତାଙ୍କର ସାହସ ଓ ସଂଗ୍ରାମୀ ମନୋଭାବର ପରିଚୟ ଦେଇଥିଲେ । ଅହିଆସ କଚେରୀ ପଡ଼ିଆରେ ରମାକାନ୍ତ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସଭାରେ ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ ହଜାର ଲୋକ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ପରେ ପରେ ଛତପଡ଼ା ଡାକ ବଙ୍ଗଳା ନିକଟରେ ଓ ଦର୍ଶନୀ ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ ଉଗରହୁଳ ହାଟରେ ପଦ୍ମନାଭ ରାୟଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ କଂଗ୍ରେସ ସଭାମାନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଯାଜପୁର ଟାଉନ, ହରିପୁର, ବରୀ, ଧର୍ମଶାଳା ଓ ବଡ଼ଚଣା ଅଞ୍ଚଳରେ ସଭା ହୋଇ ବିଦେଶୀ ଲୁଗା ଦୋକାନ ଏବଂ ମଦ, ଗଞ୍ଜେଇ, ଅଫିମ ଦୋକାନ ଆଗରେ ପିକେଟିଂ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର ହେଲା ଓ ତଦନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନିଆଗଲା । ଯାଜପୁରର ବିଶିଷ୍ଟ ଓକିଲ ବିରୂପାକ୍ଷ କର, ଅଦ୍ୱୈତ ବଲ୍ଲଭ ମହାନ୍ତି ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ତ୍ରିପାଠୀଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଯାଜପୁର ଟାଉନ୍‌ର ଅଫିମ ଓ ମଦ ଦୋକାନଗୁଡ଼ିକ ଆଗରେ ବଳରାମ ପତି, ବିପିନି ବିହାରୀ ମହାନ୍ତି ଓ ଭଗବାନ ସାହୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ପିକେଟିଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିଲା । ପ୍ରତିଦିନ ପୋଲିସ ପିକେଟିଂ କରୁଥିବା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କୁ ଧରିନେଇ ବେତମାଡ଼ ସହ ଦେହରେ ପିନ୍ କଣ୍ଟା ଫୋଡ଼ି ଅନେକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦେଉଥିଲେ । ତଥାପି ସାହସ ଓ ଧୈର୍ଯ୍ୟର ସହ ଦୀର୍ଘ ଆଠଦିନ ଧରି ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ ପିକେଟିଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇଥିଲେ । ବରୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭାଗିରଥି ଦାସ, ଆର୍ତ୍ତବନ୍ଧୁ ମହାନ୍ତି, ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପ୍ରଧାନ ଓ ଉପେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦାସ ପ୍ରମୁଖ ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚାଲୁ ରଖିଥିଲେ ।

୧୯୩୧ ମସିହା ବେଳକୁ ଯାଜପୁରରେ ବାନରସେନା ଗଠିତ ହୋଇ ସାରିଥିଲା ଓ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚାଲୁ ରହିଥିଲା । ସେ ସମୟରେ ସାରା ଭାରତରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ପତାକା ପୋଡ଼ି ଓ ଜାତୀୟ ପତାକା ଟାଙ୍ଗିବା କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିଥାଏ । ଅହିଆସର ଭଗବାନ ସାହୁ, ସୁଶୀଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି, କାଳିନ୍ଦୀ ମହାନ୍ତି, ରସିକାନନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ଓ କାର୍ତ୍ତିକ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର ଯାଜପୁର ଏସ୍.ଡି.ଓ. ଅଫିସ୍ ଉପରେ ଜାତୀୟ ପତାକା ଟାଙ୍ଗି ଗିରଫ ହେଲେ ଓ ବିଚାରରେ ଦୁଇ ମାସ ଜେଲ୍ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିଲେ । ଜେଲରୁ ଫେରି ଏସ୍.ଡି.ଓ.ଙ୍କୁ ଚେୟାରରୁ ଉଠାଇଦେବା ଅପରାଧରେ ପୁଣି ସେମାନେ ଗିରଫ ହେଲେ ଓ ୪ ମାସ ଜେଲ ଭୋଗିଲେ ।

୧୯୩୧ ମାର୍ଚ୍ଚ ୫ ତାରିଖରେ ଗାନ୍ଧୀ–ଇରଉଇନ୍ ଚୁକ୍ତି ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେଲା ଓ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାହୃତ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ଚାଲୁରହିଲା ଯାଜପୁରରେ । ୧୯୩୨ ଜାନୁଆରୀ ୨୬ ତାରିଖରେ ଜାତୀୟ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ଆୟୋଜନ କରାଗଲା । ବିଂଝାରପୁର ଥାନା, ବରୀ ମାଉଣ୍ଡ, ବାଲିଆପାଳ ହାଟ ଓ ଅଲୀପୁର ହାଟଠାରେ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ ହେବ ବୋଲି ସଂଗ୍ରାମୀ ଆକୁଳି ମେକାପ ଏକ ସ୍ମାରକ ପତ୍ରରେ କଟକର ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେଲେ । ଏହା ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ବରୀ ଓ ଯାଜପୁର ଟାଉନର ସବୁ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିନେଲେ । ସେତେବେଳେ କର୍ମୀଙ୍କ ଉପରେ ପୋଲିସ ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ବେଶୀ ମାତ୍ରାରେ ହୋଇଥିଲା । ଏହାପରେ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବରୀ ଆଶ୍ରମ ଓ ବିପିନି ବିହାରୀ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଯାଜପୁର ଆଶ୍ରମ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର କେନ୍ଦ୍ର ଥିଲା । କପିଳା–ବରପଦା ଗ୍ରାମର ଯୁବକ ଭିକାରୀ ଚରଣ ନାୟକ କଲେଜ ପଢ଼ା ଛାଡ଼ି ବରୀ ଆଶ୍ରମରେ କପାଚାଷ ଓ ସୂତାକଟା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ନିଶା ନିବାରଣ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଖଜୁରୀ ଗଛର ତାଡ଼ି କାଟିବା ବନ୍ଦ କରାଗଲା । ଲୋକମାନେ ଚାରିଆଡ଼େ ଖଜୁରୀ ଗଛ ହାଣି ସଫା କରିଦେଲେ । ଏଥିପାଇଁ ଅନେକଙ୍କ ନାମରେ ମୋକଦ୍ଦମା ରୁଜୁ କରାଗଲା । ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ ଅହିଆସ–ପୁରୁଣାସାହିରେ ଗୋଟିଏ

ପ୍ରଚାରକ ବେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନ କରି ସେଠାରେ ୨୮ ଦିନ ରହିଲେ । ଯାଜପୁର ଓ ବିଂଝାରପୁରର ବହୁ ସଂଗ୍ରାମୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ବରୀ ଆଶ୍ରମରେ ରଚନାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହଯୋଗ କଲେ । ବରୀ ସେବାଶ୍ରମରେ ରମା ଦେବୀ ଝିଅ ବୋହୂମାନଙ୍କୁ ସମାଜ ସେବା ପାଇଁ ତାଲିମ ଦେଉଥିଲେ । ମହିଳାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭାବତୀ ଦେବୀ, ବେଲା ଦେବୀ, କ୍ଷେତ୍ରମଣି ଦେବୀ, ସୁଧା ଦେବୀ, ଦୁର୍ଗା ଦେବୀ, ପୁଷ୍ପି ଦେବୀ, ଇଚ୍ଛା ଦେବୀ, ବିମଳା ଦେବୀ, ଗଙ୍ଗା ଦେବୀ, ଅମୃତା ଦେବୀ, ଶଶି ଦେବୀ, କନକ ଦେବୀ, ହାରାମଣି ଦେବୀ ଓ ଅଧରମଣି ଦେବୀ ଆଦି ତାଲିମ ପାଇଥିଲେ । ଝିଅମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ଶୀତଳା, ଗାୟତ୍ରୀ, ବିଷାଦିନୀ, ଶକୁନ୍ତଳା, ଉମା, ମିନତୀ, ପାର୍ବତୀ, ବୀଣା, ହେମ ଓ ପର । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ବିପ୍ଳବିଣୀ ପାର୍ବତୀ ଗିରି ଭାଗିରଥି ପଟ୍ଟନାୟକ, ଜମ୍ବୁବତୀ ଦେବୀ ଓ ଫକୀର ବେହେରାଙ୍କ ସହ ଯାଜପୁର ଆସି ବରୀ ସେବାଶ୍ରମରେ ରଚନାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ନିର୍ଭୀକ ସଂଗ୍ରାମୀ ଭଗବାନ ସାହୁ କଟକ, ବାଲେଶ୍ୱର ଭଦ୍ରକ, କନିକା, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଆଦି ଜାଗାରେ ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କୁ ଗୁପ୍ତରେ ଚିଠିପତ୍ର ଦିଆନିଆ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଖରା ବର୍ଷା ଶୀତ କାକରକୁ ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନକରି ପାଦରେ ଚାଲି ଚାଲି କେତେବେଳେ ଉରା ନଈ ପହଁରି ଭଗବାନ ସାହୁ ନିଷ୍ଠାର ସହ ସେ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଉଥିଲେ । ଯାଜପୁରରେ ନୂତନ ଭାବେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ 'ଯଯାତି ପ୍ରେସ୍'ରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଆନ୍ଦୋଳନର ବହିସବୁ ଛପା ହେଉଥିଲା । ପୋଲିସ ବହୁଥର ପ୍ରେସ୍ ସମେତ ପ୍ରେସ୍ ମାଲିକ ଧନେଶ୍ୱର ମହାରଣାଙ୍କ ଖଣ୍ଡେଶ୍ୱରଗଳିତ ବାସଗୃହ ଖାନତଲାସ କରିଥିଲେ ।

ବରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ରପୁରଠାରେ ଗୋଟିଏ ମୌଳିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । ରମା ଦେବୀଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ସେଠାରେ ପ୍ରଥମ କରି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ମାଧ୍ୟମରେ ବାଲବାଡ଼ି ବା ନର୍ସରୀ ସ୍କୁଲ ଆରମ୍ଭ କରାଗଲା । ଶ୍ରୀମତୀ ଛାୟା ପରିଡ଼ା ସେହି ସ୍କୁଲର ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ହାରାମଣି ଦେବୀ ବରୀ ଆଶ୍ରମରୁ ତାଲିମ ନେଇ ବରୀର ଅନ୍ୟାସୀପୁର, ଧାରପୁର ଓ କୃଷ୍ଣନଗରଠାରେ ତିନୋଟି ପ୍ରଚାରକ କେନ୍ଦ୍ର ଖୋଲି ଶିକ୍ଷା ଦେଲେ । ଶିକ୍ଷା ଓ ସାମାଜିକ ସଂସ୍କାର ଦ୍ୱାରା ନାରୀମାନଙ୍କୁ ଆଗକୁ ଆଣିବାର ଉଦ୍ୟମ ରମାଦେବୀ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ଯାଜପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ।

୧୯୩୪ରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଓଡ଼ିଶାକୁ ଐତିହାସିକ ପଦଯାତ୍ରା ସମୟରେ ବିରାଟ ଜନ ଜାଗରଣ ଦେଖାଦେଲା । ଯାଜପୁର ଟାଉନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବାରୁଣୀ ପଡ଼ିଆରେ ଆୟୋଜିତ ସଭାରେ ଯାଜପୁରର ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଶିଳ୍ପୀ ଧନେଶ୍ୱର ମହାରଣା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଚନ୍ଦନ କାଠରେ ନିର୍ମିତ ଏକ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଛୋଟ ସିନ୍ଦୁକ ଉପହାର ଭାବେ ଦେଇଥିଲେ । ସିନ୍ଦୁକଟି ସେହି ସଭାରେ ନିଲାମ କରାଯାଇ ମୂଲ୍ୟ ବାବଦକୁ ୧୭୦୦ ଟଙ୍କା ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଣ୍ଠିରେ ମିଶାଯାଇଥିଲା । ୧୯୨୦ରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ୧୯୩୦ର ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଯାଜପୁରରେ ଉତ୍ତାନର ରୂପ ନେଇଥିଲା । ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଅଗଣିତ ସଂଗ୍ରାମୀ ନିଜର ଓ ନିଜ ପରିବାରର ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମରେ ଝାସ ଦେଇଥିଲେ । ଲାଠିଗୁଳି ଖାଇ ସେମାନେ ଦେଶପ୍ରେମର ଯେଉଁ ମହାନ ପରାକାଷ୍ଠା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି ତାହା ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ଇତିହାସରେ ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ।

ଗ୍ରା: ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର,
ପଞ୍ଚାୟତ-ରାମବାଗ, ଜି: ଯାଜପୁର

ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ଉଦ୍‌ଯାପନ ଉତ୍ସବ ପ୍ରସ୍ତୁତି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ଉଦ୍‌ଯାପନ ଉତ୍ସବ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଜୁଲାଇ ୦ [illegible] ଗତ ଜୁଲାଇ ୨୦ ତାରିଖରେ ରାଜ୍ୟ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ଭବନଠାରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ଉଦ୍‌ଯାପନ ଉତ୍ସବ ପ୍ରସ୍ତୁତି [illegible] ଏକ ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । [illegible] ବିଭାଗ ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ [illegible] ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଏକ ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଶ୍ରୀ [illegible] ବିଭାଗ ଯଥା :- ଶିକ୍ଷା, ସଂସ୍କୃତି ଓ କ୍ରୀଡ଼ା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ସହିତ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ଉଦ୍‌ଯାପନ ଉତ୍ସବ [illegible] ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କୁ [illegible] ଭାବରେ ପାଳନ କରାଯାଇପାରିବ [illegible] ପ୍ରଦାନ କରି [illegible] ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ଏବଂ [illegible] ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରବନ୍ଧ, ଆଲୋଚନା, ପ୍ରଦର୍ଶନୀ [illegible] ସ୍କୁଲ, କଲେଜରେ [illegible] ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ [illegible] ଆହ୍ୱାନ [illegible] ବୈଠକରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା ।

ବୈଠକରେ କ୍ରୀଡ଼ା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ [illegible] ମିଶ୍ର, ଗଣଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ [illegible] ସଚିବ ଶ୍ରୀ [illegible] ଯୁବ ସେବା ବିଭାଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ [illegible] ସଂସ୍କୃତି ବିଭାଗ [illegible] ଶ୍ରୀ [illegible] ଗଣଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ଉପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ [illegible] ସଂସ୍କୃତି ବିଭାଗ ଅନୁସଚିବ ଶ୍ରୀ [illegible] ମିଶ୍ର, [illegible] ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଗଣଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ଉପ-ସଚିବ ଶ୍ରୀ [illegible] ଉପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ [illegible] ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ [illegible] କୁମାର ମିଶ୍ର, [illegible] ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ମିଶ୍ର, ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ଉପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ [illegible] ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ [illegible] ପ୍ରମୁଖ ଏହି ବୈଠକରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

କପା ମୂଳୀ ଉପାଡ଼ିବା ଯନ୍ତ୍ର

ଡଃ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ସ୍ୱାଇଁ

କପା ଏକ ଅର୍ଥକରୀ ଫସଲ । ପୃଥିବୀର ପ୍ରାୟ ଷାଠିଏଟି ଦେଶରେ କପାଚାଷ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନର ଶତକଡ଼ା ୮୫ ଭାଗ ମାତ୍ର ଦଶଗୋଟି ଦେଶମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ । ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଦେଶଭାବରେ ରୁଷିଆ, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା, ଚୀନ, ଭାରତ, ବ୍ରାଜିଲ୍, ଇଜିପ୍ଟ, ପାକିସ୍ଥାନ, ତୁର୍କୀ, ସୁଦାନ ଓ ମେକ୍ସିକୋ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ।

ଆମ ଦେଶରେ ପ୍ରାୟ ୯୦ ମିଲିୟନ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ କପା ଚାଷ କରାଯାଇଥାଏ । ପଞ୍ଜାବ, ହରିୟାନା, ରାଜସ୍ଥାନ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ, ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ, ଗୁଜୁରାଟ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଓ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟରେ କପାକୁ ଖରିଫ ଫସଲ ଭାବରେ ଚାଷ କରାଯାଏ । ଏଥିପାଇଁ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ବର୍ଷାଜଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ନବରଙ୍ଗପୁର, ରାୟଗଡ଼ା, କଳାହାଣ୍ଡି ଓ ବଲାଙ୍ଗୀର ଅଞ୍ଚଳରେ କପା ଚାଷ କରାଯାଇଥାଏ ।

ବର୍ଷାଋତୁ ଆରମ୍ଭରେ, ଜୁନ-ଜୁଲାଇ ମାସରେ କପା ଲଗାଯାଇଥାଏ । ଡିସେମ୍ବର-ଜାନୁଆରୀ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଫସଲ ଜମିରେ ରହେ । କପା ତୋଳା ହେବା ବେଳକୁ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଧୀରେ ଧୀରେ ଶୁଖି ଯାଇଥାଏ । ସେହି ଜମିରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଫସଲ ଲଗାଇବା ପାଇଁ, ଶୁଖିଯାଇଥିବା କପା ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଉପାଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼େ । କପା ଗଛର ମୂଳ ଓ ଚେର ମାଟି ଭିତରକୁ ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଥାଏ । ମୂଲିଆ ଲଗାଇ କପା ମୂଳୀ ଉପାଡ଼ିବା ଏକ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ, ସମୟସାପେକ୍ଷ ଓ ବ୍ୟୟବହୁଳ ପଦ୍ଧତି ହୋଇଥିବାରୁ ଏଥିପାଇଁ ଚାଷୀମାନେ ଅନେକ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥାନ୍ତି । କୋଦାଳ ବ୍ୟବହାର କରି କପାମୂଳୀ ଉପାଡ଼ିବା ବେଳେ, ଅନେକ ମୂଳୀ ଜମିରେ ରହିଯିବାର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଜମି ଚାଷ କରିବାବେଳେ ଜମିରେ ରହିଥିବା କପାମୂଳୀଗୁଡ଼ିକ ଲଙ୍ଗଳ ଫାଳରେ ଲାଗି ଚାଷକାମରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚାଷୀମାନେ ଲଙ୍ଗଳ ଦ୍ୱାରା ଚାଷକରି କପାମୂଳୀ ଉପାଡ଼ିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାବେଳେ ଏଗୁଡ଼ିକ ବଳଦ ଦେହରେ ବାଜି କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଦେଖାଯାଇଅଛି । ଏ ସମସ୍ତ ଅସୁବିଧା ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ କପାମୂଳୀ ଉପାଡ଼ିବା ଯନ୍ତ୍ର (Cotton Stalk Puller) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗବେଷଣା କରାଯାଇଅଛି । ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କ୍ଷେତ୍ର ପରୀକ୍ଷା ଭବାନୀପାଟଣାସ୍ଥିତ ଆଞ୍ଚଳିକ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ରରେ କରାଯାଇଅଛି ।

ଏହି ଯନ୍ତ୍ରଟି ବ୍ୟବହାର କରି ଜଣେ ଲୋକ ଅକ୍ଳେଶରେ ଏକ ଏକର ଜମିରୁ ସମସ୍ତ କପାମୂଳୀ ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ଦିନରେ ଉପାଡ଼ିଥାଏ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଏକର ପ୍ରତି ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରାୟ ୫୦ ଟଙ୍କା ହେଉଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟ ପଦ୍ଧତିରେ କପାମୂଳୀ ଉପାଡ଼ିବା ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରାୟ ୫୦୦ ଟଙ୍କା ହୋଇଥାଏ । ହଳ ଓ ବଳଦ ବ୍ୟବହାର କରି କପାମୂଳୀ ଉପାଡ଼ିବା ପାଇଁ ଜମିରେ ପାଣି ମଡ଼ାଇବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । କୋଦାଳ ବ୍ୟବହାର କରି ମୂଳୀ ଉପାଡ଼ିବା ପଦ୍ଧତିରେ ପ୍ରାୟ ଶତକଡ଼ା ୩୦ ଭାଗ ମୂଳୀ ମାଟି ଭିତରେ ରହିଯିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରା ଯାଇଅଛି । କପାମୂଳୀ ଉପାଡ଼ିବା ଯନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା କ୍ଷେତରୁ ଶତକଡ଼ା ୯୭ ଭାଗ ମୂଳୀ ଉପୁଡ଼ିଯିବାର କ୍ଷେତ୍ର ଗବେଷଣାରୁ ଜଣାପଡ଼ିଅଛି ।

ଏହି ଯନ୍ତ୍ରଟିର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାୟ ୫୦୦ ଟଙ୍କା । ଏହାକୁ ସମସ୍ତ ଚାଷୀ କିଣି ବ୍ୟବହାର କରି ପାରିବେ । ମାତ୍ର ଦୁଇ ଏକର ଜମିରୁ ମୂଳୀ ଉପାଡ଼ି ପାରିଲେ ଏହି ଯନ୍ତ୍ରଟିର ମୂଲ୍ୟ ଭରଣା ହୋଇଯାଏ । ବାଇଗଣ ଓ ଏହି ଜାତୀୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଫସଲର ମୂଳୀ ସହଜରେ ଉପଡ଼ା ଯାଇପାରେ । ଏହି ଯନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରି କପାଚାଷୀମାନେ ଶ୍ରମ ଲାଘବ କରିବା ସହିତ ଲାଭବାନ ହେବାର ଆଶା କରାଯାଏ ।

ଅଧକ୍ଷ, କୃଷି ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବୈଷୟିକ
ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ଓ.ୟୁ.ଏ.ଟି., ଭୁବନେଶ୍ୱର

କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟାବସ୍ଥା

ଡାକ୍ତର ରାମଶଙ୍କର ପଟ୍ଟନାୟକ

ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ଦ୍ୱାରଦେଶରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ହେଉଛି ଆମର ଜାତୀୟ ସରକାରଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଯେଉଁ ଦେଶ, ଜିଲ୍ଲା, ଗ୍ରାମ ଏପରିକି ପରିବାର ଯେତିକି ଧନୀ, ସେ ସେତିକି ସୁସ୍ଥ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ଆମ ଦେଶ ଭାରତ ପ୍ରଗତି ପଥରେ ଆଗାଉଥିବା ଏକ ଦେଶ । ଏଥିରେ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରାକୃତିକ ବୈଭବରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଛୋଟିଆ ଅନଗ୍ରସର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟରେ କୋରାପୁଟ ଏକ ବଣ, ଜଙ୍ଗଲପୂର୍ଣ୍ଣ, ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଅନୁନ୍ନତ ଜିଲ୍ଲା ହିସାବରେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ । ସରକାର ଲୋକମାନଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଉନ୍ନତିପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଭାଗ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଉଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏତିକି କଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ କି ? ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲୋକମାନଙ୍କଠାରୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ଏବଂ ଉତ୍ସାହ ପ୍ରକାଶ ନ ପାଉଛି ଏହା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ଭୌଗଳିକ ଅବସ୍ଥିତି ଏହାକୁ ଉଚ୍ଚନୀଚ ପାହାଡ଼ପର୍ବତ ଘଞ୍ଚ ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ବିପଦସଙ୍କୁଳ ନଦନଦୀ ଏବଂ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରିରଖିଛି । ଏଗୁଡ଼ିକ ଜିଲ୍ଲାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଗମନାଗମନର କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ତେଣୁ ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଗ୍ରାମକୁ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ସବୁଦିନିଆ ରାସ୍ତା ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଗମନାଗମନ ସୁବିଧା ନଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଅବହେଳିତ । କାରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉନ୍ନୟନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପହଞ୍ଚିବା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ । ସେହିଭଳି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପହଞ୍ଚିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଶିକ୍ଷା କୌଣସି ଦେଶ, ଜାତି, ବା ମଣିଷର ଉନ୍ନତିର ମାପକାଠି ହିସାବରେ ନିଆଯାଇପାରେ । ଜଣେ ଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତି, ନିଜର ସର୍ବୋପରି ତାର ଗ୍ରାମ, ରାଜ୍ୟ ତଥା ତାର ଦେଶର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟପାଇଁ ଯତ୍ନବାନ୍ ହୋଇଥାଏ । ଅଶିକ୍ଷିତ ଯେଉଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କଣ ? ଏହା କିପରି ରଖାଯାଇପାରିବ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ଅନଭିଜ୍ଞ ସେ କିପରି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା କରିପାରିବ । ଆମ ଜିଲ୍ଲାର ସାକ୍ଷରତା ହାର ମାତ୍ର ୧୫% ।ତେଣୁ ଏତେ ସଂଖ୍ୟକ ଅଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କୁ ନେଇ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ଶେଷସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରଦେଶରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପହଞ୍ଚାଇ ପାରିବ ତ ?

ଆମ ଜିଲ୍ଲାର ୮୦ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଥିବାବେଳେ ସେମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରତି ଯତ୍ନବାନ୍ ହେବେ କେମିତି ? ଜିଲ୍ଲା ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କ ଚାଲିଚଳଣି, ଆଗ୍ରହ ବ୍ୟବହାର, ଧର୍ମବିଶ୍ୱାସ, ଖାଦ୍ୟପେୟ ରୀତିନୀତି ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଭିନ୍ନ ଏବଂ ନିମ୍ନମାନର । ଏହା ଅନେକାଂଶରେ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟାବସ୍ଥା ତଥା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁବିଧାର ଉପଯୋଗରେ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଏଠାକାର ଲୋକମାନେ ମୃତ ଗୃହପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କର ମାଂସ ମାସ ମାସ ଶୁଖାଇରଖି ଖାଦ୍ୟ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ଫଳରେ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ହେଉଥିବା ରୋଗ ଆକ୍ରାନ୍ତ ମଣିଷକୁ ହୋଇଥାଏ । ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକାର ଚଳଣି ହେଲା, ଖାଦ୍ୟ ରାନ୍ଧି ସାରିବା ପରେ ଗୋଟିଏ ପାତ୍ରରେ ସବୁଦିନ ସଫା ନକରି ମାସମାସ ଧରି ଖାଦ୍ୟ ମହଜୁଦ୍ କରି ରଖନ୍ତି । ଏହା ସେବନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଖାଦ୍ୟ ବିଷାକ୍ତ ଜନିତ ରୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ଲୋକମାନଙ୍କର ଆଞ୍ଚଳିକ ଦେବା–ଦେବୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରଗାଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଫଳରେ କୌଣସି ରୋଗ ଏହି ଦେବତାମାନଙ୍କର କୋପ ବା ଅଭିଶାପ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରିଥାନ୍ତି। ତେଣୁ ଏମାନେ ଦେବତା, ପୂଜକ ବା ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ଦିଶାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚିକିତ୍ସିତ ହେବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଏହି ବିଜ୍ଞାନ ଯୁଗରେ ସଂକ୍ରାମକ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦିଶାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚେରମୂଳି ସାହାଯ୍ୟରେ କିପରି ଉପଶମ ହେବ, ତାହା ଅନୁମେୟ ।

ତେଣୁ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତରରେ ।ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟାବସ୍ଥାର ଉପଯୁକ୍ତ ବିନିଯୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥାଏ । ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପରି ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ପାଇଁ ଏପରି ଏକ କ୍ଲିଷ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରେ କାମ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କର୍ମଚାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱିଧାବୋଧ କରିଥାନ୍ତି । ଫଳରେ ସବୁ ସମୟ ପାଇଁ ଏହି ବିଭାଗରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଥାଏ । ଏହି ସମସ୍ୟା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଆହୁରି ଜଟିଳ କରିଥାଏ । ଏତେଗୁଡ଼ିଏ ସମସ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗ ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି । ଚଳିତ ବର୍ଷ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ହାସଲ ହୋଇଥିବା ସଫଳତା ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ।

ଟୀକାକରଣ ଯୋଜନା :–

(୧) ଡ଼ିପିଟି, ପୋଲିଓ	୯୯%
(୨) ବି. ସି. ଜି.	୧୦୧%
(୩) ମିଜଲସ୍	୯୫%
(୪) ଟି. ଟି. ମଦର	୯୦%
(୫) ଭିଟାମିନ୍ "ଏ"	୯୬%
(୬) ବନ୍ଧ୍ୟାକରଣ	୬୩%
(୭) କପରଟି	୫୯%
(୮) ସ୍ପନ୍ଦିତ ପୋଲିଓ ଟୀକାକରଣ	୧୦୫.୬%
(୯) କୁଷ୍ଠରୋଗୀ ଚିହ୍ନଟ	୧୦୦୯ ଜଣ ନୂତନରୋଗୀ ଚିହ୍ନଟ
(୧୦) ଅନ୍ଧତ୍ୱ ଦୂରୀକରଣ	୧୨୪୫ ମୋତିଆବିନ୍ଦୁ ଅପରେସନ୍
(୧୧) ଯକ୍ଷ୍ମାରୋଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସା	

ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଧିକାରୀ,
କୋରାପୁଟ

ରାଜ୍ୟରେ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଦିଗରେ ପଦକ୍ଷେପ

ରାଜ୍ୟ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପରିଷଦର ୩୧ ତମ ବୈଠକ ଗତ ଜୁଲାଇ ୪ ତାରିଖରେ ସଚିବାଳୟଠାରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ରାଜ୍ୟରେ ବନ୍ୟାର ସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରତିକାର କରାଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବନ୍ୟା ପ୍ରତିରୋଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଛି ।

ଉପ ମୁଖ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ତଥା ଜଳ ସମ୍ପଦ, ଅର୍ଥ ଏବଂ ସଂସଦୀୟ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ବୈଠକରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ରାଜ୍ୟରେ ମହାନଦୀ, ବୈତରଣୀ, ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା ନଦୀରେ ସର୍ବାଧିକ ବନ୍ୟା ପ୍ଲାବନ ହେଉଥିବା ସ୍ଥଳେ ବୁଢାବଳଙ୍ଗ, ଋଷିକୁଲ୍ୟା, ବଂଶଧାରା ଓ ନାଗାବଳୀରେ ବନ୍ୟା ଆସିଲେ ବହୁ ଅଞ୍ଚଳ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ମହାନଦୀରେ ନରାଜ ପାଖରେ ୧୨ ଲକ୍ଷ କ୍ୟୁସେକ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ହେଲେ ତାକୁ ସମ୍ଭାଳିବା ପାଇଁ ନଦୀବନ୍ଧକୁ ମଜବୁତ କରିବାକୁ ୧୧୯ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏକ ଯୋଜନା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଜଳ ଆୟୋଗ ନିକଟକୁ ପଠାଯାଇଛି । ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାରେ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ ଭାର୍ଗବୀରେ "ଡେଲ୍ଟା କଟ୍" ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ଏଥିର ବ୍ୟୟ ଅଟକଳ ୨୨ କୋଟି ଟଙ୍କା । ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ଉପରେ ରେଙ୍ଗାଲି ଜଳ ନିର୍ମାଣ ହେବା ପରେ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହୋଇପାରିଛି । ବ୍ରାହ୍ମଣୀ, ଖରସୁଆ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ୨୦ ବର୍ଗ କି. ମି. ଅଞ୍ଚଳକୁ ବନ୍ୟା ପ୍ରକୋପରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଜୁଜୁମୁରା ପାଖରେ ଏକ ସ୍ଲୁଇସ୍ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଇନ୍ଦ୍ରପୁରଠାରୁ ଆଳୁଆ ଯାଏଁ ନଦୀବନ୍ଧକୁ ମଜବୁତ କରାଯିବ । ଏହିପରି ନଦୀରେ ୩ଟି ଗଡ଼ ମଧ୍ୟ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ । ଏଥିପାଇଁ ୧୩ କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ଓ ଏହା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଜଳ ଆୟୋଗଙ୍କ ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି ବୋଲି ଉପ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣୀ–ବୈତରଣୀ–ବିରୂପା ଦ୍ୱୀପାଞ୍ଚଳରେ ୧୦ ହଜାର ହେକ୍ଟର ଅଞ୍ଚଳକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ୧୦.୪୮ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ସେ କହିଥିଲେ । ବୈତରଣୀ ନଦୀରେ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ କୌଣସି ବନ୍ଧ ନାହିଁ । ବିସ୍ତୃତ ଅଞ୍ଚଳ ଜଳମଗ୍ନ ହେବା ଆଶଙ୍କାରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଭୀମକୁଣ୍ଡ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ଅଞ୍ଚଳ ଜଳମଗ୍ନ ହେଉଥିବା ଉଦୟପୁରଠାରେ ଏକ ବିକଳ୍ପ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉଥିବା ସେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା ନଦୀରେ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ମଜବୁତ ନଦୀବନ୍ଧ ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ୯୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ଏଥିପାଇଁ ସର୍ଭେ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଓ ରିମୋଟ୍ ସେନ୍‌ସିଙ୍ଗ୍ ଏଜେନ୍‌ସି ଆବଶ୍ୟକ ନକ୍ସା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେଲହ୍ରିସା ଆସୋସିଏଟ୍ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ସହିତ ଏହାର ମାଷ୍ଟରପ୍ଲାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ସମସ୍ୟା ହେଉଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ବନ୍ୟାର ପ୍ରକୋପ ବଢ଼ାଇ ଦେଉଥାଏ ଏବଂ ତେଣୁ, ଭାର୍ଗବୀର ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ପାଇଁ ୩ଟି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ବିଶ୍ୱ ବ୍ୟାଙ୍କ ସହାୟତା ଲୋଡ଼ା ଯାଇଛି ।

ରାଜ୍ୟରେ ମୋଟ ନଦୀବନ୍ଧର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ୬୫୦୦ କି. ମି. ସମସ୍ତ ବନ୍ଧର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଥର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇ ପାରୁନାହିଁ । ତେଣୁ ନଦୀବନ୍ଧର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଦୁର୍ବଳ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭିତ୍ତିରେ ସେଠା ମରାମତି କରାଯାଉଛି ବୋଲି ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱାଳ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ବୈଠକରେ ବୈଷୟିକ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି ସୁପାରିଶ କରିଥିବା ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକୁ ହାତକୁ ନେବା ପାଇଁ ୩୨ କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରକଳ୍ପ ଅନୁମୋଦନ ଲାଭ କରିଛି ।

ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବ : ଏକ ସିଂହାବଲୋକନ

ଶର୍ମିଳା ଦାସ

ଆଜି ଯେଉଁ ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବରେ, ଆମେ ନିଜକୁ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ମନେ କରୁଛୁ, ସେହି ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଅନନ୍ତବର୍ମନ୍ ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବ ଗଙ୍ଗବଂଶୀୟ ରାଜା ୨ୟ ରାଜରାଜ ଦେବ ଓ ଚୋଳ ରାଜ ନନ୍ଦିନୀ ରାଜସୁନ୍ଦରୀ ଦେବୀଙ୍କର ସୁଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନ । ୧୧ଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଦକ୍ଷିଣଭାରତରୁ ଆସି ନିଜର ଅସୀମ ସାହସ ଓ ଶକ୍ତିର ପରିଚୟ ଦେଇ ସେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଜୟ କରିଥିଲେ ଓ ପରେ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶାରେ ନିଜର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ଏକ ନିର୍ଭୟ–ବଳୟ ଭିତରେ ରହି ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲେ ଶିଳ୍ପକଳା, ସଂଗୀତ କଳା ଓ କାବ୍ୟ ସାହିତ୍ୟରେ ।

ଅନନ୍ତବର୍ମନ୍ ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବଙ୍କର ଉଚ୍ଚକୋଟିର କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଜ୍ଞାନର ପରିଚୟ ଓ ପ୍ରମାଣ ମିଳେ ନୀଳାଚଳ ଧାମର ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରକୁ ଗଭୀର ଭାବରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ । ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ଯନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ବିସ୍ମିତ କରେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ନିର୍ମାଣ କଳା । ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନରେ ହଜାର ହଜାର ଓଡ଼ିଆ କୁଶଳୀ କାରିଗର ନିଜର ନିହାଣମୁନରେ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ଥାପତ୍ୟ କଳାକୁ ବିଶ୍ୱ ପ୍ରଶଂସିତ କରିପାରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର କଳିଙ୍ଗ ମନ୍ଦିର କଳା ଢାଞ୍ଚାରେ ଅର୍ଥାତ୍ ବିମାନ ବା ଦେଉଳ, ଜଗମୋହନ ବା ମୁଖଶାଳା ଓ ଭୋଗମଣ୍ଡପକୁ ନେଇ ଗଠିତ । ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ବେଢ଼ାରେ ଥିବା ଦେବୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ମଧ୍ୟ ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବ କରିଥିଲେ । ମାଦଳାପାଞ୍ଜିରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣାର୍ଥେ ଦୀର୍ଘ ଚଉଦବର୍ଷ କାଳ ସମୟ ଲାଗିଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ତୋଳା ସୁନା ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା । ଏହାଛଡ଼ା ମହାପ୍ରଭୁମାନଙ୍କ ଅଳଙ୍କାର ପାଇଁ ଦେଢ଼ଲକ୍ଷ ତୋଳା ସୁନା ଖଞ୍ଜା ଯାଇଥିଲା ।୧।

ସୀମାଚଳମ୍ ତଥା ମୁଖଲିଙ୍ଗମ୍ ଶିଳାଲିପିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବଙ୍କର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଗଙ୍ଗାଠାରୁ ଗୋଦାବରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାର ଲାଭ କରିଥିଲା । ଏହି ବୃହତ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଭିତ୍ତିପ୍ରସ୍ତର ଅନୁଶୀଳନରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବ ଏକ ପରାକ୍ରମୀ ସୈନ୍ୟବାହିନୀର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ । ଉକ୍ତ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ପଦାତିକ ବାହିନୀ, ଅଶ୍ୱାରୋହୀ ବାହିନୀ ଓ ଗଜାରୋହୀ ବାହିନୀଙ୍କ ସମ୍ମିଶ୍ରଣରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ସୈନ୍ୟବାହିନୀରେ 'ନାୟାଙ୍କର ପ୍ରଥା' ପ୍ରଚଳନ କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ପ୍ରଥାନୁଯାୟୀ ସେନାନାୟକ ଓ ସେନାପତିମାନଙ୍କୁ ନାୟାଙ୍କର ସନନ୍ଦ ଦ୍ୱାରା ଜମିବାଡ଼ି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିଲା ।୨। ସେନାବାହିନୀରେ ଉଚ୍ଚପଦ–ପଦବୀ ପାଇଁ, କ୍ଷତ୍ରିୟ ବା ରାଜବଂଶଜମାନଙ୍କର ଏକଚାଟିଆ ଅଧିକାର ନଥିଲା । ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବ ଯୋଗ୍ୟ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ହିଁ ରାଜକାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ କରୁଥିଲେ । କଳିଙ୍ଗର ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକ ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବଙ୍କ ସମ୍ମାନାର୍ଥେ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆଗଭର ହୋଇ ବାହାରୁଥିଲେ । ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ରାଉତର ଯୁଦ୍ଧ ଡାକରାକୁ ଅବମାନନା କରିବାର ବା କାହାର ଶକ୍ତି ଅଛି ? ଶକାବ୍ଦ ୧୦୩୦ରେ ସୀମାଚଳମ୍ ଶିଳାଲିପିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, ଗୁରୁଦାସ ନାମକ ଏକ ବୈଶ୍ୟକୁଳର ବ୍ୟକ୍ତି କୁ ମହାସେନାପତି ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । କାୟସ୍ଥ ବା କରଣ, ଯେଉଁମାନେ ବିଶେଷଭାବରେ ରାଜ୍ୟର ଅର୍ଥ ବିଭାଗୀୟ ଦଲିଲପତ୍ର ଲେଖାଲେଖି ବା ପ୍ରଶାସନ ବିଭାଗରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଉଥିଲେ, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ନିଜର ଯୋଗ୍ୟତାନୁସାରେ ସେନାବାହିନୀରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ପଦବୀ ପାଇପାରୁଥିଲେ । ମୁଖଲିଙ୍ଗମ୍ ଶିଳାଲିପିରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, ଶ୍ରୀକଣ୍ଠ ନାମ୍ନୀ ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଏକାଧାରାରେ କବି ଓ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ସେନାପତି ଭାବରେ ଉଭୟ ଶ୍ରୀରାଜରାଜ ଦେବ ୨ୟ ଓ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ଶ୍ରୀ ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବଙ୍କ ସେବାରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲେ ।୩।

ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବ, ରାଜ୍ୟର ବାହ୍ୟ ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଏକ ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ରାଷ୍ଟ୍ର ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ପୂର୍ବ ଗଙ୍ଗବଂଶୀୟ ରାଜାମାନେ ଶୈବ ଉପାସକ ଥିଲେ । ଗଙ୍ଗରାଜାମାନେ ନିଜ ନାମ ପୂର୍ବରୁ 'ପରମମହେଶ୍ୱର' ଉପାଧି ଯୋଗ କରୁଥିଲେ । ଶକାବ୍ଦ ୧୦୩୩ ଓ ୧୦୦୬ ଭାଇଜାଗପଟମ୍, କୋର୍ଣ୍ଣି ଓ ସେଲ୍ଡା ତାମ୍ରଫଳକରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବ ନିଜର ଭକ୍ତିଅର୍ଘ୍ୟ ପ୍ରଭୁ ଶିବଙ୍କ ପାଦତଳେ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ ।୪। ଖ୍ରୀ: ଅ: ୧୦୮୧ରେ ଶ୍ୱେତଗଙ୍ଗଦେବ ଶାସ୍ତ୍ର ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ଚକିତଦା ଗ୍ରାମକୁ ରାଜାରାଜେଶ୍ୱର ଶିବଙ୍କ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା ପାଇଁ ଦାନ କରିଥିଲେ । ୧୦୩୪ (ଖ୍ରୀ: ଅ: ୧୧୧୨) କୋର୍ଣ୍ଣି ଫଳକ ଲେଖାରେ ସବୁ ଧର୍ମ, ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଭକ୍ତିକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇ ସେ ନିଜ ନାମ ପୂର୍ବରୁ ପରମମହେଶ୍ୱର ପରମବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟ ଓ ପରମବୈଷ୍ଣବ ଉପାଧି

ଯୋଗ କରିଥିଲେ । ଏହାର ଠିକ୍ ଦଶବର୍ଷରେ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୦୪୦ ରାଜରାଜପଟମ୍ ଫଳକରେ କେବଳ ପରମବୈଷ୍ଣବ ଉପାଧିଟି ରହିଥିଲା, ଯାହାକି ତାଙ୍କୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ବିଷ୍ଣୁ ଉପାସକ ଭାବରେ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିଥିଲା । ଐତିହାସିକ ବିବରଣୀରୁ ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ ଯେ ରାମାନୁଜ ଖ୍ରୀ:ଅ: ୧୧୦୭ରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପଦାର୍ପଣ କରିଥିଲେ । ରାମାନୁଜଙ୍କ ବୈଷ୍ଣବଧର୍ମ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗଦେବ ଓ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଣୀ ସୋମଳା ମହାଦେବୀ ବୈଷ୍ଣବଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।୫ । ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗଦେବ ଥିଲେ ଜଣେ ମହାନ୍ ଜ୍ଞାନୀ । ବେଦବେଦାନ୍ତ ଓ ଉପନିଷଦରେ ସେ ଗଭୀର ପାରଦର୍ଶିତା ଲାଭ କରିଥିଲେ । ସେ ସବୁ ଧାର୍ମିକ ତତ୍ତ୍ୱର ଗୂଢ଼ତତ୍ତ୍ୱକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ଏକ ନୂତନ ରୂପଦେଇ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ, ଦାରୁବ୍ରହ୍ମ ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ । ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ଅଧିଷ୍ଠାତା ଦେବତା ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି ପାଇଁ ପୁରୀ ବିଶ୍ୱମାନଚିତ୍ରରେ ଏକ ମର୍ଯ୍ୟାଦାପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ ହାସଲ କରିପାରିଛି । ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ, ମୁସଲମାନ, ଶିଖ, ଜୈନ, ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ ସମସ୍ତେ ଆଜି କାନ୍ଧରେ କାନ୍ଧ ମିଶେଇ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇଛନ୍ତି ପତିତପାବନ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାପାଇଁ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ତତ୍ତ୍ୱର ଗୂଢ଼ରହସ୍ୟକୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ । ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗଦେବଙ୍କର ସର୍ବଧର୍ମ ସମନ୍ୱୟର ପ୍ରୟାସ ଆଜି ତାଙ୍କୁ ମାନବିକତା ଧର୍ମର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସମ୍ରାଟ ହିସାବରେ ସମ୍ମାନିତ କରୁଅଛି । ତାଙ୍କର ଅଧିଷ୍ଠାତା ଦେବତା ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଶବର, ଶୈବ ମୁସଲମାନ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ, ଜୈନ ଓ ବୌଦ୍ଧର ଦେବତା ; ଏହି ଭାବ ଓ ଦର୍ଶନ ଅନ୍ୟଠାରେ ବିରଳ ।

୧୦୮୪ ଖ୍ରୀ:ଅ:ର ଏକ ତାମ୍ରଫଳକରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗଦେବ ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ପ୍ରଚୁର ଜମିଜମା ଦାନ କରିଥିଲେ, ଦେବୀ ଭଗବତୀଙ୍କର ଉପାସନାର୍ଥେ । ଶାକ୍ତମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇଉଠିଲେ ।୬ । ଏଭଳି ଧର୍ମସମନ୍ୱୟ ବିଶ୍ୱର ଅନ୍ୟ କେଉଁଠାରେ ନଥିଲା କି ନାହିଁ, ଅଛି କେବଳ ପୁରୀ–ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଧାମରେ ।

ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମ ଓ ସଂସ୍କୃତି ଯୁଗଯୁଗ ପାଇଁ ଅମର ହୋଇ ରହିଗଲା । କେବଳ ରାଜତ୍ୱ ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗଦେବଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଅଭିଳାଷ ନଥିଲା । ତାଙ୍କର ଛତ୍ରଛାୟା ତଳେ ରହି କଳିଙ୍ଗ ଶିଳ୍ପୀ ପାଷାଣକୁ ମଧ୍ୟ ଜୀବନ୍ତ କରି ତୋଳିଥିଲା । ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗଦେବ ଥିଲେ ଶିଳ୍ପକଳାର ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ । ସଙ୍ଗୀତକଳା ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ପ୍ରେରଣା ଆଜି ବିଶ୍ୱପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟରେ ଏକ ନୂତନ ରୂପରେଖ ନେଇଅଛି । ଜାତିଆଣ ଭେଦ ଭାବକୁ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରିବାପାଇଁ ସେ କଳିଙ୍ଗବାସୀଙ୍କ ମନରେ ଭ୍ରାତୃଭାବ ଜାଗ୍ରତ କରିବାପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ ।

ଚିତ୍ରାଳୟ,
ଚୌଦେଲେଗା ବଜାର, କଟକ–୭୫୩୦୦୯

ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା
ନୂତନ ଯାତ୍ରୀ ବିଶ୍ରାମଗାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି

ଓଡ଼ିଶାରେ ନଗର ସ୍ଥାନରେ ଯାତାୟତ କରୁଥିବା ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ସୁବିଧା ନିମନ୍ତେ ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ନିଗମ ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଯାତ୍ରୀ ବିଶ୍ରାମାଗାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଯାତ୍ରୀ ବିଶ୍ରାମାଗାର ସ୍ଥାନ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା :–

ନରାଜ–ଧର୍ମଶାଳ–ଛତ୍ରକୁଦି– ବଡ଼ଚଣା ବିହାର ଛକ ଯାତ୍ରୀ ବିଶ୍ରାମାଗାର, ଜାତୀୟ ରାଜପଥ–୫୨, ଚାଲିଶି ଯାତ୍ରୀ ବିଶ୍ରାମାଗାର, ଚାଲିଶି ଛକ, କଟକ–ନରସିଂହପୁର ରାସ୍ତା, ତିନାଥ ବଜାର ଯାତ୍ରୀ ବିଶ୍ରାମାଗାର, ମଣିଆବନ୍ଧା (ନିଆଳି ମାଧବ ରାସ୍ତା), ଜଗତିଆ ଛକ ଯାତ୍ରୀ ବିଶ୍ରାମାଗାର, କଟକ ନରସିଂହପୁର ରାସ୍ତା, ବଡ଼ମ୍ବା ଛକ, ପାଇ ବଜାର ଛକ, ଯାତ୍ରୀ ବିଶ୍ରାମାଗାର, କଟକ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ରାସ୍ତା, ଗୁରୁପାଳ ଯାତ୍ରୀ ବିଶ୍ରାମାଗାର, ବଡ଼ମ୍ବା ଗିରିଜା ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ।

ଏହିପରି ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ନିଗମ ପକ୍ଷରୁ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଯାତ୍ରୀ ବିଶ୍ରାମାଗାରମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଗାନ୍ଧୀ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମର ଭୂମିକା

ଡଃ ବିଜୟାନନ୍ଦ ସିଂହ

ଭାରତରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଓଡ଼ିଶାର କଇଥା ଚମ୍ପାପୁର ଗାନ୍ଧୀ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମ ଗୌରବୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ଗାନ୍ଧୀ ଚିନ୍ତା-ଚେତନାର ସଫଳ ରୂପାୟନ ଗାନ୍ଧୀ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମରେ ଘଟିଛି । ଏହି ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମ ଓଡ଼ିଶାର ଜାତୀୟ ଚେତନାର ଜାଗରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ନେତୃତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା । ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା କେବଳ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମର କର୍ମଶୈଳୀ ନଥିଲା ପରନ୍ତୁ ସମାଜ ସେବା, ଦେଶସେବା, ଶିକ୍ଷାର ବିକାଶ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ସର୍ବୋପରି ଜାତୀୟ ଜୀବନ ଗଠନ କରିବା ଏହାର ପରମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । ଜାତୀୟ ଭାବନାର ଗଠନାତ୍ମକ ପରିପ୍ରକାଶ ଉତ୍କଳ ଜନନୀର ସୁଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନ ପଣ୍ଡିତ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ରଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏହିଠାରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ପବିତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଆମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଐତିହାସିକ ସ୍ମାରକୀ । ବହୁ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କର ସାଧନାର କ୍ଷେତ୍ର ଏହି ପୁଣ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ।

ଗୋବିନ୍ଦଜୀ କହିଲେ–ସମଗ୍ର ଭାରତବର୍ଷ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଥିଲା । ଏକ ବହୁମୁଖୀ ପ୍ରତିଭାର ସେ ଥିଲେ ଅଧିକାରୀ । ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ମାନ୍ୟତା ଦେବାରେ ସେ ଥିଲେ ପ୍ରମୁଖ ନେତା । ଆଜି ଯେଉଁ ଗାନ୍ଧୀଶିକ୍ଷାଶ୍ରମ କଇଥା ଚମ୍ପାପୁର ଦେଖୁଛନ୍ତି–ତାହାଥିଲା ସେଦିନର 'ଗାନ୍ଧୀ ସେବାଶ୍ରମ' । କଟକଠାରୁ ଉତ୍ତର ଦିଗକୁ ୨୫ କିଲୋମିଟର ଗଲା ପରେ ମାଳିକା ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଛତିଆ ପଡ଼େ । ଛତିଆଠାରୁ ପୂର୍ବକୁ ୨ କି.ମି: ପରେ ମାହାଙ୍ଗା ବ୍ଲକ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏହି "ଗାନ୍ଧୀ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମ" ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି । ଏହାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ପଣ୍ଡିତ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ଅବିଭକ୍ତ ପୁରୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ନୟାଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଦଶପଲ୍ଲାର ସୁଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନ । ସେ ୧୮୮୮ ମସିହା ପୌଷମାସ କୃଷ୍ଣ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ତିଥିରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାମ ବୈଦ୍ୟନାଥ ମିଶ୍ର । ନାଗନର ସ୍କୁଲରେ ଛାତ୍ର ଥିବା ସମୟରେ ଗୋବିନ୍ଦଜୀଙ୍କର ଅଦ୍ଭୁତ ପ୍ରତିଭାର ସ୍ଫୁରଣ ଘଟିଥିଲା । ଗଡ଼ଜାତ ରାଜା–କନ୍ଧ ଆଦିବାସୀ, ସରଳ ନିରୀହ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଅକଥନୀୟ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଥିଲେ । ଏପରିକି ବିନା ବିଚାରରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଜେଲ୍ ଦଣ୍ଡଠାରୁ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ଏହି ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରଜା, କନ୍ଧ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱ ପଣ୍ଡିତ ମିଶ୍ର ନେଇଥିଲେ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଲା । ସେତିକି ବେଳେ ଗୋବିନ୍ଦଜୀ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ କଟକ ପଳାଇ ଆସିଲେ । ସେତେବେଳେ ଗୋବିନ୍ଦଜୀ ଯଦି ଧରା ପଡ଼ିଥାନ୍ତେ, ତେବେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଫାଶୀ ପାଇଥାନ୍ତେ । ସେ କଟକଠାରେ ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରି ଦଶପଲ୍ଲାର କନ୍ଧ ଆଦିବାସୀ, ସାଧାରଣ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ଦହନୀୟ ଅବସ୍ଥା କଥା କହିଲେ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହାର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ପଣ୍ଡିତ ମିଶ୍ର ସେପରି ସାହସ, ଭରସା ନ ପାଇ କଲିକତା ପଳାଇଗଲେ । କଲିକତାଠାରେ ସେ ମାଟ୍ରିକ୍ ପରୀକ୍ଷା ଦେଲେ । ସେଠାରେ (ଶାନ୍ତିନିକେତନ) ସେ ବିଶ୍ୱଗୁରୁ ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଠାକୁରଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କଲେ । ବିଶ୍ୱଗୁରୁଙ୍କ ପରାମର୍ଶକ୍ରମେ ସେ ସାବରମତୀ ଆଶ୍ରମକୁ ପଳାଇଗଲେ । ସାବରମତୀଠାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ । କିଛି ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ସେ ଅତି ଆପଣାର ହୋଇଗଲେ । ବାପୁଜୀଙ୍କ ଭାବ ଭାବନା, ଚିନ୍ତା ଚେତନାରେ ସେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇଗଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ପୁଅ ପରି ଦେଖୁଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ନିଜେ ଏହା ବ୍ୟକ୍ତ କରି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ନିରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଥରେ ଏକ ଚିଠିରେ ଲେଖିଥିଲେ – "For example take the case of Govinda babu. I have looked upon him as my own son." (୧) ୧୯୧୮ରୁ ବହୁକାଳ ଧରି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ସେ ଘନିଷ୍ଠ ସହଯୋଗୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲେ । ସାବରମତୀ ଆଶ୍ରମର ପରିଚାଳନା ଭାର ଏକ ପ୍ରକାରରେ ଗୋବିନ୍ଦଜୀଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା । ୧୯୧୯ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ୍ ୧୩ ତାରିଖ ଦିନ ଜାଲିଆନା ୱାଲାବାଗ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଘଟିଲା । ଏହି ଘଟଣାରେ ସମଗ୍ର ଭାରତବାସୀ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଗଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଗୋବିନ୍ଦଜୀ ଆହତ, ମୁମୂର୍ଷୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ସେବା କରିବା ପାଇଁ ସେଠାକୁ ଯାଇ ଥିଲେ । ଏହି ଲୋମହର୍ଷଣ, ମର୍ମନ୍ତୁଦ ଘଟଣା ପାଇଁ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ତରଫରୁ ଏକ ବେସରକାରୀ ତଦନ୍ତ କମିଟି ଗଠିତ ହୋଇ ଥିଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନୁସାରେ ପଣ୍ଡିତ ଗୋବିନ୍ଦ ମିଶ୍ର ଏହି କମିଟିର ଅନ୍ୟତମ ସଭ୍ୟ ଭାବରେ ପଞ୍ଜାବ ଯାଇଥିଲେ ।

ସେ ପଞ୍ଜାବରୁ ଫେରିଲାପରେ ଓଡ଼ିଶାର ବଢ଼ି, ପୁଣି କରାଳ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ, ମହାମାରୀ ସର୍ବୋପରି ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ କଥା ଶୁଣି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ପୁଣି ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଉତ୍କଳ ମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ୨/୩ ଖଣ୍ଡ ଚିଠି ପାଇ ସେ ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ସେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୁର୍ବିପାକ

କଥା କହିଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏହା ଜାଣିବା ମାତ୍ରେ ଠକ୍କରବାପା ଓ ଅମୃତଲାଲଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ପଠାଇଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଠକ୍କର ବାପାଙ୍କ ସହ ଗୋବିନ୍ଦଜୀ ଓଡ଼ିଶା ଆସିଲେ । ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ସହ ସେ ମିଶି ଓଡ଼ିଶାର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସେବାରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ସାକାର କରିବା ପାଇଁ ସଂକଳ୍ପ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ତାଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନର ଯଥାର୍ଥ ରୂପନେଲା 'ଗାନ୍ଧୀ ସେବାଶ୍ରମ' । ଭାରତର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ; ନିପଟ ମଫସଲରେ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳତାର ବାର୍ତ୍ତା, ଜ୍ଞାନ, ଶାରୀରିକ ପରିଶ୍ରମ ଓ ନିର୍ଭୀକତାର ବାର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରଚାର କରିବା, ଏହି ସେବାଶ୍ରମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା । ସର୍ବୋପରି ଏହି ଆଶ୍ରମ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର ମୁଖ୍ୟ - କେନ୍ଦ୍ରଭାବେ ପରିଗଣିତ ହେଉଥିଲା । ଏହି ଆଶ୍ରମରେ ଅନ୍ତେବାସୀଭାବେ ବହୁ ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆଶ୍ରମ ଥିଲା ସ୍ୱଦେଶୀ ଅଭିଯାନର ଅନ୍ୟତମ କେନ୍ଦ୍ର । "ଗାନ୍ଧୀ ସେବାଶ୍ରମ"—ଇଂରେଜ ହଟାଅ ଗୁପ୍ତ ଯୋଜନାର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଥିଲା । ଜାତୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନ, ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏହିଠାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉଥିଲା । ବ୍ରିଟିଶ୍ ବିରୋଧୀ ଅଭିଯାନର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଏହାକୁ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ ।

"ସେବା ଅର୍ଥ—(୧) କୃଷି ଓ କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ମାଧ୍ୟମରେ ଲୋକଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଉନ୍ନତି, (୨) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ରକ୍ଷା ଜ୍ଞାନ ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷା ଓ ହଇଜା, ବସନ୍ତ, ମ୍ୟାଲେରିଆ ଓ କୁଷ୍ଠ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଦରିଦ୍ର ଲୋକମାନଙ୍କର ମାଗଣାରେ ଚିକିତ୍ସା (୩) ସମାଜରୁ କୁସଂସ୍କାର ଦୂର କରିବା (୪) ନିଶା ସେବନରୁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବା (୫) ହରିଜନ ଓ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଘୃଣାଭାବ ଦୂର କରି ସେମାନଙ୍କୁ ସମାଜର ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତକୁ ଆଣିବା (୬) ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଶୋଷଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରି ଲୋକଙ୍କୁ ନିର୍ଭୀକ କରାଇବା (୭) ନିରକ୍ଷରତା ଦୂରୀକରଣ ଇତ୍ୟାଦି" ଥିଲା ଆଶ୍ରମର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ।

ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଓ ଉତ୍ସାହ ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣା ଦେଇଥିଲା—ଏକ ସେବା ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବା ପାଇଁ । ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ସେଦିନ ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ—"ତୁମେ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ବସି ରୁହ ଏବଂ ଯେତିକି ପାରିବ ସେତିକି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକର । ପଲ୍ଲୀବାସୀଙ୍କ ସେବାରେ ଲଗାଇବାକୁ ବୋଲପୁର ଶାନ୍ତିନିକେତନର ଛାତ୍ରମାନେ ଚାନ୍ଦା କରି ମୋ-ନିକଟକୁ ପଚାଶଟି ଟଙ୍କା ପଠାଇ ଦେଇଅଛନ୍ତି । ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ତୁମେ ଥିଲ । ତୁମେ ଏହି ଟଙ୍କା ନେଇ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ଯାଇ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କର" । (୩) ଖାଦ୍ଦୀଶିକ୍ଷାଶ୍ରମ, କଇଥା ଚମ୍ପାପୁର ଆଦି ଯାହା ଆମ୍ଭେ ଦେଖୁଛୁ, ତାହା 'ଗାନ୍ଧୀ ସେବାଶ୍ରମ' (୧୯୨୫) ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏହି ସେବାଶ୍ରମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବାର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ପଣ୍ଡିତ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ଏ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆସିଥିଲେ । ଡାକ୍ତର ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ଚେଷ୍ଟୁ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଲେଖୁଛନ୍ତି—'ଭାରତର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଗ୍ରାମରେ ଜ୍ଞାନ, ପରିଶ୍ରମ, ନିର୍ଭୀକତା, ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳତାର ଆଲୋକ ଜାଳି ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କରିବା ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା' ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଅଭିଳାଷ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ ପଣ୍ଡିତ ମିଶ୍ର ୧୯୨୧ ସାଲରେ ମାହାଙ୍ଗା ଥାନାର କଇଥା ଗ୍ରାମକୁ ଆସିଲେ । ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ବିଦେଶୀ ସରକାରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମର ପ୍ରସ୍ତୁତ, ଦେଶର ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ, ମାନସିକ ଅବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗଠନ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ସେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ । ମୌଦା ଗ୍ରାମର ସ୍ୱାଧୀନ ଚେତା ଜମିଦାର କଥା ଏବଂ ମୌଦା ପାଟନାର କେତେକ ବଦାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଉଦ୍ୟମରେ ଘର ତିଆରି କରି ସୂତାକଟା, ସୂତା ରଙ୍ଗାଇବା, ଲୁଗାବୁଣିବା, ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଚେତନା, ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା ଆଦି କାମ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସ୍ଥାନୀୟ ଜମିଦାରମାନେ, ବିଦେଶୀ ଶାସନ ଭକ୍ତମାନେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଗଲେ । ଏହାକୁ ସେମାନେ ଅମଙ୍ଗଳ କାରକ ବୋଲି ମନେ କରିଲେ । ପ୍ରକୃତ କାରଣ ଥିଲା ପୋଲିସ୍‌ର ଲାଲ୍ ପଗଡ଼ିକୁ ଭୟ । ସବୁ ବାଧା ସତ୍ତ୍ୱେ ୧୯୨ ସାଲ ବେଳକୁ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓଡ଼ିଶା ତଥା ଭାରତରେ ସୂତା କଟା ଏବଂ ଗଠନ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଲାଭ କରିଥିଲା । ଗାନ୍ଧୀ ସେବା ଆଶ୍ରମରେ ନାମିତ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଥିଲେ ବହୁ ଭବିଷ୍ୟତର ରାଜନୀତିକ, ସମାଜସେବୀ, ସାହିତ୍ୟିକ । ମିରାବେନ୍, ମହତାବଜୀ, ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ବିଖ୍ୟାତ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ନେତାମାନେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । (୪) ଏହି ସ୍ଥାନଟିକୁ ଗୋବିନ୍ଦଜୀ ନିଜର କର୍ମସ୍ଥଳୀ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଲେ । ଏହି ସ୍ଥାନଟିକୁ ସ୍ଥିର କରିବାର କାରଣ ସେ ନିଜେ ଲେଖୁଛନ୍ତି—"୧୯୨୧ ମସିହାର ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ବେଳେ କଟକ ଜିଲ୍ଲା ସଦର ସବ୍‌ଡିଭିଜନର କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତା ପରିଚାଳନା କରିବାର ଭାର ମୋ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା । ସେହି ସମୟରେ ଚମ୍ପାପୁର ହାଟ ନିକଟ ବଡ଼ଲାମଠରେ କେତୋଟି କର୍ମୀ ରହି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମୁଁ ଦୁଇଥର ଏ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆସିଛି ଏବଂ ସଭା କରି ଅସହଯୋଗ ଭାବ ପ୍ରଚାର କରିଛି । ଏହି ସୂତ୍ରରେ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲୋକେ ମୋତେ ଦେଖିଛନ୍ତି ଏବଂ ମୋ କଥା ଶୁଣିଛନ୍ତି ।" (୫) କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ଶୁଭାରମ୍ଭ ହେଲା ୧୯୨୮ ମସିହା ରୁ । ମଧ୍ୟରୁ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଗୋବିନ୍ଦଜୀ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ପାଖରୁ ସହଯୋଗ ଲୋଡ଼ିଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଗଭୀର ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା ଗୋବିନ୍ଦଜୀଙ୍କ ଉପରେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ବିଷୟ ପାଇଁ ଯେତେବେଳେ ଗୋବିନ୍ଦଜୀ କହିଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପରାମର୍ଶ, ଉପଦେଶ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ସେଦିନ ଗୋବିନ୍ଦଜୀଙ୍କ ପ୍ରତି ନିଜର ଭାବ ପ୍ରକଟ କରି କହିଥିଲେ—"ତୁ ଏତେଦିନ ମୋ ନିକଟରେ ରହି ମୁଁ ମୋଠାରୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ମାଗୁଛୁ । ଦେବୀଦାସ (ମହାତ୍ମାଙ୍କର ସାନ ପୁଅ) ଯଦି କେଉଁଠାକୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଯାଏ ତେବେ ସେ କ'ଣ ମୋଠାରୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ମାଗିବ ?"(୬)

୧୯୨୭ ମସିହାରେ ଏହି ଆଶ୍ରମ ନିକଟରେ ଏକ ସଭାର ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା । ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଏହାର ସଭାପତି ହୋଇଥିଲେ । ରାଜକୃଷ୍ଣ ବୋଷ, ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ, ସତ୍ୟନାରାୟଣ ସେନଗୁପ୍ତ ପ୍ରମୁଖ ଏହି ସଭାରେ ସମ୍ବୋଧନ ଦେଇଥିଲେ । ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ନିର୍ମାଣ କରିବାର ସଂକଳ୍ପ ନେଇ ଗୋବିନ୍ଦଜୀ ଏକ କୋଠାଘର ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲେ । ୧୯୨୭ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଏହି ଆଶ୍ରମର ମୁଖ୍ୟ ଅଟ୍ଟାଳିକା ଗୃହର ଶୁଭ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହେବାପାଇଁ ଗୋବିନ୍ଦଜୀ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ସେହିଦିନ କଟକରେ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ସେତିକି ବେଳେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜଙ୍କ ଘରେ ରହୁଥିଲେ । ମହାତ୍ମାଜୀ ନିଜେ ସିନା ଯାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ–କିନ୍ତୁ ମିରାବେନ୍ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କୁ ସେଠାକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ସେଦିନ କଥାର ସ୍ମୃତିଚାରଣ କରି ଗୋବିନ୍ଦଜୀ ଲେଖିଛନ୍ତି–"ମହାତ୍ମାଜୀ ସ୍ୱୟଂ ଗଲେନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଶୁଭକ୍ରିୟା ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ଶ୍ରୀମତୀ ମିରାବେନ୍, କାକା କ୍ୟାଲେଲକର ଓ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହାଦେବ ଦେଶାଇଙ୍କୁ ପଠାଇ ଥିଲେ । ମହାତ୍ମାଜୀ ନିଜ ହାତରେ ଲେଖି ଗୋଟିଏ ସନ୍ଦେଶ ଦେଲେ । କଳ୍ପିତ କୋଠାଘର ନକ୍ସାରେ ଲେଖିଦେଲେ ଯେ,–"Mira Bahin will lay the foundation of this proposed building on my behalf & it should be taken as if I have laid the foundation."(୭) ଏହି ଅଟ୍ଟାଳିକାର ଶୁଭଦାନ ପରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ୧୯୨୯ ମସିହାରେ ଅଟ୍ଟାଳିକା ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟିଲା ।

ଏହି ସେବାଶ୍ରମର କର୍ମୀମାନେ ସୂତାକାଟିବା ସହ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରୁ କୁସଂସ୍କାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ, ପଶୁ ବଳୀ ବନ୍ଦକରିବା, ନିଶା ନିବାରଣ କରିବାପାଇଁ ଅବକାରୀ ଦୋକାନ ଆଗରେ ପିକେଟିଂ କରିବା, ଗାଁ ସଫେଇ କରିବା ଓ ପରିବେଶକୁ ସୁସ୍ଥ ସୁନ୍ଦର କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ମାଗଣାରେ ହୋମିଓ ଚିକିତ୍ସା ଗୋବିନ୍ଦଜୀ ନିଜେ କରୁଥିଲେ । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ସେ ହୋମିଓ ଚିକିତ୍ସାଳୟ ୧୯୨୭ ମସିହାରେ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ ଏହାକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ । ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କ ପରଲୋକ ପରେ ଏହାକୁ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚିକିତ୍ସାଳୟ ନାମରେ ନାମିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଆଶ୍ରମ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ପାଠାଗାର ମଧ୍ୟ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଖଦୀ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଶାଖାମାନ ମଧ୍ୟ ଖୋଲା ଯାଇଥିଲା । କୁଷ୍ଠ ରୋଗୀଙ୍କର ସେବା କରିବା ମଧ୍ୟ ଆଶ୍ରମର ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା । ଆଶ୍ରମ ନିକଟସ୍ଥ କଙ୍କଡ଼ାହାଡ଼ରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ସାହୁଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଏକ କୁଷ୍ଠାଶ୍ରମ ସ୍ଥାପନ ସେ କରିଥିଲେ ।

ଗାନ୍ଧୀ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମର ପୂର୍ବତନ ଶିକ୍ଷକ ଶ୍ରୀ ଦୟାନିଧି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଲେଖିଛନ୍ତି–"୧୯୩୪ ମସିହା ମେ ମାସରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପଦଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ପଦଯାତ୍ରା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ଗୋବିନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ୧୯୨୦ ସେବାଶ୍ରମକୁ ଆଗମନ । ମେ ମାସ ୨୧ ତାରିଖ ଗାନ୍ଧିଜୀ ବେରୀ ଷ୍ଟେସନରେ ପ୍ରାତଃ ସମୟରେ ଟ୍ରେନରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପାଦରେ ଚାଲି ଚାଲି ଛତିଆ ବାଟ ଦେଇ ଆଶ୍ରମରେ ପହଁଞ୍ଚିଲେ । ତାଙ୍କ ସହ ସର୍ବଭାରତୀୟ ଓ ପ୍ରାଦେଶିକ ନେତୃବୃନ୍ଦ ମଧ୍ୟ ଆସିଥିଲେ । ଏଠା ରହଣି ମଧ୍ୟରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଥିଲା ମୌନ ବ୍ରତ । ତା'ପରେ ଭେଦା ଓ ଲେଖନପୁର ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ସେ ଯିବା ବେଳେ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ଅବସ୍ଥା ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଗାନ୍ଧିଜୀ ସେବାଶ୍ରମ ସ୍ଥାନରେ ଗୋଟିଏ ହାଇସ୍କୁଲ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ଯାଇଥିଲେ ।

ସେତେବେଳେ କଟକ, ସାଲେପୁର ଓ ଯାଜପୁର ଟାଉନ୍‌ରେ ହାଇସ୍କୁଲ୍ ଥିଲା । ଅର୍ଥାଭାବ ଯୋଗୁଁ ପିଲାମାନେ ଦୂରକୁ ଯାଇ ସ୍କୁଲ୍‌ରେ ପଢ଼ି ନପାରି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଉଥିଲେ । ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ କାଳରେ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ସ୍କୁଲ୍ ଖୋଲିବା ଏତେ ସହଜ ନଥିଲା । ବ୍ୟୟ ବହୁଳ ବହୁତଗୁଡ଼ିଏ ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରି ପାରିଲେ ହାଇସ୍କୁଲ ଖୋଲିବାକୁ ଅତି କଷ୍ଟରେ ଅନୁମତି ମିଳୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଗୋବିନ୍ଦବାବୁଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ତତ୍କାଳୀନ ସ୍କୁଲ୍ ଇନିସ୍‌ପେକ୍ଟରଙ୍କ ଶରତ ଘୋଷାଲ୍ ଓ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ୰ ଶ୍ୟାମା ଚରଣ ତ୍ରିପାଠୀ ଗୋଟିଏ ହାଇସ୍କୁଲ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସ୍କୁଲଘର, ଅଧା ମାଟି କାନ୍ଥ, ମାଟି ଚଟାଣ, କବାଟ ନାହିଁକି ଝରକା ନାହିଁ, କେବଳ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଚୌକି, ଗୋଟିଏ ଟେବୁଲ୍, ଖଣ୍ଡିଏ କଳାପଟା । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ୧୯୪୨ ଜାନୁୟାରୀ ୯ ତାରିଖ ଦିନ ଚମ୍ପାପୁର ହାଇସ୍କୁଲ୍ ଖୋଲିଲା । ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ପିଲା ତଳେ ଚଟେଇରେ ବସି ଲୋଡ଼େଷ୍ଟ ଉପରେ ବହିପତ୍ର ରଖି ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଠ ପଢ଼ା ଆରମ୍ଭ କଲେ ।"(୮)

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁସାରେ ୧୯୪୨ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୯ ତାରିଖରେ ସେବାଶ୍ରମ ସ୍କୁଲ୍‌ରେ ପରିଣତ ହେଲା । ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ଜାତିର ଜନକ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମହାପ୍ରୟାଣ ପରେ ଜାତୀୟ ଶୋକ ସପ୍ତାହ ପାଳନ ଅବସରରେ ଏହା "ଗାନ୍ଧୀ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମ"ରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେଲା । ସେହିଦିନଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ପୁଣ୍ୟ ପୀଠରେ ବିଦ୍ୟାଳୟଟି ସୁଷ୍ଠୁ ରୂପେ ତା'ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ କରି ଆସୁଛି । ସମ୍ପ୍ରତି ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଠ୍ୟ ଦାନ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ କରାଯାଉଛି ।

ପଣ୍ଡିତ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ଅନେକ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରି ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଗତିଶୀଳ କରାଇବାରେ ସକ୍ରିୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । "ଗୀତା ଓ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ", "କାରାଗାରର କାହାଣୀ", "ଦେଶର ଆହ୍ୱାନ", "ସତ୍ୟବାଣୀ", ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଜୀବନ ଚରିତ", "ହିନ୍ଦ୍ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ" ପ୍ରଭୃତି ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରି ଗୋବିନ୍ଦଜୀ

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି । "ଜାତୀୟ ଜୀବନର ଆତ୍ମ ବିକାଶ" ତାଙ୍କ ସଫଳ ଆତ୍ମଚରିତ । ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ, ଗାନ୍ଧିଜୀ, ଭାରତବର୍ଷ ଓ ଓଡ଼ିଶା ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଚିତ୍ର ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକରେ ସେ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ବାସ୍ତବିକ୍ ଏହା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଅନନ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି । ଲୋକମାନ୍ୟ ତିଳକଙ୍କ "ଗୀତା ରହସ୍ୟ"ର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ସେ କରିଥିଲେ । ପାର୍ଲ୍ୟାମେଣ୍ଟରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ପଣ୍ଡିତଜୀ ଯେଉଁ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ, ତାହା ତାଙ୍କ ଅନନ୍ୟ ପ୍ରତିଭାର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରେ । ମହାନ୍ ବିପ୍ଳବୀ, ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର ମହାନ୍ ଯୋଦ୍ଧା, ପରମ ଦେଶଭକ୍ତ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ରଙ୍କର ୧୯୬୬ ମସିହା ଅପ୍ରେଲ ମାସ ୧୩ ତାରିଖ ଦିନ ପରଲୋକ ଘଟିଲା । ବାପୁଜୀଙ୍କର ପବିତ୍ର ପଦରଜରେ ସୁମଣ୍ଡିତ ହୋଇଥିବା କଇଥା-ଚମ୍ପାପୁର ଗାନ୍ଧୀ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମଠାରେ ୧୯୮୪ ମସିହା ମଇ ମାସ ୧୨ ତାରିଖ ଦିନ ପୂଜ୍ୟ ଗୋବିନ୍ଦଜୀଙ୍କ ଆବକ୍ଷ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତିକୁ ବିଖ୍ୟାତ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ, ଓଡ଼ିଶାର ପୂର୍ବତନ ରାଜ୍ୟପାଳ, ବିଶ୍ୱମ୍ଭର ନାଥ ପାଣ୍ଡେ ଉନ୍ମୋଚନ କରିଥିଲେ । ଏହି ଉତ୍ସବରେ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ବିଧାନ ସଭାର ସଦସ୍ୟ, ମନ୍ତ୍ରୀ ସେକ୍ ମତଲୁବ୍ ଅଲୀ ପୌରହିତ କରିଥିଲେ । ଗୋବିନ୍ଦଜୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ଭାବଧାରା ଏବେବି "ଗାନ୍ଧୀଶିକ୍ଷାଶ୍ରମ"ରେ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେଉଛି ।

ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ପର୍କରେ ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ, ଅରୁଣାଚଳ ପ୍ରଦେଶର ପୂର୍ବତନ ରାଜ୍ୟପାଳ ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଅତିତର ସ୍ମୃତି ରୋମାନ୍ଥନ କରି କହିଛନ୍ତି-"I remember the great old days in the year 1930, when I joined the civil Disobedience movement. I was sent to the Gandi Ashram for training in spinning in the charakha of the old days. Within a week I was able to spin 300 yard of yarn per hour, which Gandhiji had prescribed for a sataygrahi. In that way and for many years with great sadhana Govind Babu created a spirit of suffering and sacrifice and a sense of patriotism amongst the people of the locality. Govind Babu is no more but his memory and spirit is still alive. Over the years perhaps during his own life time he felt that the old way and purpose of running the Ashram might no longer hold good and the converted this Gandhi Ashram to become a sikshyasram. It is very encouraging to learn that the Sikshyasram, which was established in 1942 has prospered day by day and has been a beaconlight for the people of the locality in the matter of education."(୮)

କଇଥା ଚମ୍ପାପୁର ଗାନ୍ଧୀଶିକ୍ଷାଶ୍ରମ ଆମ ଜାତିର ଐତିହାସିକ ସମ୍ପଦ । ଆଗାମୀ ଭବିଷ୍ୟତ ପୁରୁଷଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରେରଣାଉତ୍ସ ।

(୧) Letter from Mahatma Gandhi to Niranjan Pattnaik-ଜାତୀୟ ଜୀବନର ଆତ୍ମବିକାଶ-ପୃଷ୍ଠା-୪୦୩ ।
(୨) ଦୟାନିଧି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ-ଗୋବିନ୍ଦ ଓ ଗାନ୍ଧୀ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମ-ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ସ୍ମରଣୀକା । ପୃଷ୍ଠା-୩୦ ।
(୩) ଗୋବିନ୍ଦ ମିଶ୍ର-ଜାତୀୟ ଜୀବନର ଆତ୍ମବିକାଶ-ପୃଷ୍ଠା-୪୦୫ ।
(୪) ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ-କଇଥା ଚମ୍ପାପୁର ଗାନ୍ଧୀ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମର ଇତିକଥା ।
(୫) ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର-ଜାତୀୟ ଜୀବନର ଆତ୍ମ ବିକାଶ ।
(୬) ତଦେବ-ପୃଷ୍ଠା-୪୩୧ ।
(୭) ଶ୍ରୀ ଦୟାନିଧି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ-ଗୋବିନ୍ଦ ଓ ଗାନ୍ଧୀ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମ-ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ସ୍ମରଣିକା-କଇଥା ଚମ୍ପାପୁର ଗାନ୍ଧୀ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମ ପୃଷ୍ଠା-୩୦ ଓ ୩୧ ।
(୮) ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ 'ଦ୍ୱିବେଦୀ-ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ସ୍ମରଣୀକା-କଇଥା-ଚମ୍ପାପୁର ଗାନ୍ଧୀ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରମ ।

ମଣ୍ଡୁଆପୁର,
ମାହାଙ୍ଗା, କଟକ

ମା' ରମାଦେବୀ–ଜାଗୃତିର ଏକଶିଖା

ରଙ୍ଗଲତା ପତି

ନାରୀ–ଜନନୀ–ଭଗିନୀ ଓ ଜାୟା ରୂପେ ପ୍ରତିଭାତ ଏକ ବିରଳ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ । ଗିରି କନ୍ଦର ନିଃସୃତା ଛଳଛଳ ଚପଳ ନଇଟି ଭଳି ସେ ସୃଷ୍ଟିର ଅସମାରସରୁ ଗତି କରି ଚାଲିଛି ବିଜୟୋଲ୍ଲାସରେ ଏବଂ ସୃଷ୍ଟିର ଏକ ଉନ୍ନତି ପଥରେ । ନଦୀ ବିନା ମାନବ ସଭ୍ୟତା ସ୍ଥିତି ହୀନ ଭଳି ତା'ବିନା ସମାଜ ଓ ସୃଷ୍ଟି ଅର୍ଥହୀନ ଓ ମୂଲ୍ୟହୀନ । ସେଥିପାଇଁ ଆମର ପ୍ରାଚୀନ ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ କହେ "Where Women are respected, there dwells God". ସେ ଜଗତର କଲ୍ୟାଣମୟୀ, ଶାନ୍ତ, ସ୍ନିଗ୍ଧର ପ୍ରତିଚ୍ଛବି । ମମତାର ଫୁଲଝର, କଳାର ସୃଜନୀ ଓ ଶକ୍ତିର ପ୍ରପାତ । ସେ ଜନନୀ ରୂପରେ ବାତ୍ସଲ୍ୟ ସ୍ନେହରେ, ଶିଶୁର ଲାଳନ ପାଳନରେ ସମାଜରେ ବନ୍ଦନୀୟା, ଭଗ୍ନୀ ରୂପରେ ଭ୍ରାତୃ ପ୍ରେମର ନିଦର୍ଶନରେ ଚଳଚଞ୍ଚଳା ଆଉ ପତ୍ନୀ ବା ଜାୟା ରୂପେ ପୁରୁଷ ପ୍ରାଣର ପ୍ରେମ ସଙ୍ଗିନୀ । ସେ ପୁଣି ପତି ପାଇଁ ଚରିତ, ସନ୍ତାନ ପାଇଁ ମମତା, ସମାଜ ପାଇଁ ସଦ୍‌ଗୁଣ, ବିଶ୍ୱ ପାଇଁ ଦୟା ଓ ଜୀବ ପାଇଁ କରୁଣା ଦାନର ମହାପ୍ରବୃତ୍ତି । 'ସେହିଭଳି ଜଣେ ମହାନ୍ ତ୍ୟାଗୀ, ବାତ୍ସଲ୍ୟମୟୀ, ସ୍ନେହମୟୀ ନିରନ୍ନ ବୁଭୁକ୍ଷୁ ଜନତାର ମାତୃମୂର୍ତ୍ତି ତଥା ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତିମା ଥିଲେ ମା' ରମାଦେବୀ ।

ଇଂରେଜ କବି Long fellowଙ୍କ ମତରେ :–

"Lives of Greatmen all remind us
We can make our life sublime
And departing leave behind us,
Foot points on sands of time".

ସମୟ–ସାଗର ସ୍ରୋତରେ ସମାଜ–ବେଳାଭୂମିରୁ ଅନେକ ଅନାହୂତ ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କର ପାଦଚିହ୍ନ ଆପେ ଆପେ ଲିଭିଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଅନେକ ପଦଚିହ୍ନର ସ୍ମୃତି, ସମୟର ଝଡ଼ ପ୍ରବାହରେ କେବେ ଲୀନ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଦିନ, ମାସ, ବର୍ଷ, ଶତାବ୍ଦୀ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ପରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ସ୍ମୃତି ସ୍ମରଣରେ ମନରେ ଅଫୁରନ୍ତ ପୁଲକ ଜାତ ହୁଏ । ଯାହାର କଥା ହିଁ ଅମୃତମୟୀ, ପ୍ରେରଣାର ପରମଉତ୍ସ । ସେହିଭଳି ପୂଜ୍ୟା ଜନ ବନ୍ଦନୀୟା ମା' ରମାଦେବୀଙ୍କ ସ୍ମୃତି କାଳଜୟୀ । ନିରନ୍ନ ଓ ଅସହାୟର ଶୁଭ ଚିନ୍ତିକା ରମାଦେବୀ, ଆମ ଜାତୀୟ ଜୀବନ ଲତିକାର ଏକ ସୌରଭ ଯୁକ୍ତା ଦିଗ୍‌ଜୟୀ ଅପରାଜିତା, ମନ ଅଗଣାର ଚିର ଉପାସ୍ୟଦେବୀ ।

କଟକରେ ମାମୁଁ ରାଜକିଶୋର ଦାସଙ୍କ ବାସଭବନକୁ ଆଲୋକିତ କରି ଦୁନିଆଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ ମା' ରମାଦେବୀ ୧୮୯୯ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସ ୩ ତାରିଖ ଦିନ । "ତୁଳସୀ ଦୁଇପତ୍ରରୁ ବାସିଲା ଭଳି"–ରମାଦେବୀଙ୍କ ଦୁର୍ଲଭ ଓ ଦୈବ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ପରିପ୍ରକାଶ ହୋଇଥିଲା ଶୈଶବ କାଳରୁ । ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷାର୍ଦ୍ଧର ଓ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଆଗମନର ଏକ ଘଡ଼ିସନ୍ଧି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ପ୍ରଥମେ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଦେଶର ଅଖଣ୍ଡତା ରକ୍ଷା ଦିଗରେ ଆପ୍ରାଣ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇ ଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ତାଙ୍କ ପିତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋପାଳ ବଲ୍ଲଭ ଦାସ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କର ଜଣେ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ । ତେଣୁ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କର ଆନୁଗତ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ଗୋପାଳ ବଲ୍ଲଭଙ୍କ ବଡ଼ଭାଇ ଓଡ଼ିଶାର ବରପୁତ୍ର ଉତ୍କଳ ଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ଥିଲେ । ମଧୁବାବୁଙ୍କ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ପ୍ରତିଭା ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତି ପୁରପଲ୍ଲୀରେ କିମ୍ବଦନ୍ତୀର ରୂପ ନେଇଥାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆର ଜୀବନାଦର୍ଶ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ମଧୁବାବୁ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବ ଭ୍ରାତୃ ଝିଅ ରମାଦେବୀଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ପ୍ରାଚୀନ ଐତିହ୍ୟ ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ମାନ୍ୟ ଦେବା ସହିତ ମହାଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ସେ ଆଗେଇ ଚାଲିଥିଲେ । ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ମା' ବସନ୍ତ କୁମାରୀଙ୍କଠାରୁ ସେ ବହୁ ପୁରାଣ, ରାଣାପ୍ରତାପ, ଦେବୀ ଚୌଧୁରାଣୀ, ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କ ଗଳ୍ପ, ଦେଶପ୍ରେମୀ ତ୍ୟାଗୀ କ୍ଷୁଦିରାମଙ୍କ ଆଦର୍ଶ, ଆନନ୍ଦମଠ ପ୍ରଭୃତି ଦ୍ୱାରା ସେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ । ବାପା ବିହାରର ମୁଜାଫରପୁରରେ ଚାକିରି କରିଥିବା ସମୟରେ ସେଠାରେ ୧୯ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ କ୍ଷୁଦିରାମ ବୋଷଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଫାଶୀଦଣ୍ଡ ତାଙ୍କ ମନରେ ଗଭୀର ରେଖାପାତ କରିଥିଲା । ମହାଯୋଗୀ, ତ୍ୟାଗୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ବାଣୀ "ଦେଶ ପାଇଁ ସର୍ବସ୍ୱ ଦେବାକୁ ହେବ"–ତାଙ୍କ ମନରେ ବାରମ୍ବାର ଝଙ୍କୃତ ହେଉଥିଲା । ତାଙ୍କ ପରିବାର 'ବସୁଧୈବ କୁଟୁମ୍ବକମ୍' ନୀତିରେ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ଓ ମାନବସେବା ବ୍ରତୀ । ତେଣୁ ପରିବେଶ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇଥିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଆର୍ଥିକ ସଚ୍ଛଳ ଓ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ପରିବାରର ଝିଅ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସେ ସେସବୁକୁ ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନ କରି ଦେଶ ଜାତି ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସିଥିଲେ । ଏହା ତାଙ୍କର ମହନୀୟତା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ ।

୧୯୧୪ ମସିହାରେ ୧୫ ବର୍ଷ ବୟସରେ ରମାଦେବୀ ବରୀର ଖୋରଧ ଜମିଦାର ଗୋକୁଳାନନ୍ଦ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ପୁତ୍ର

ଶ୍ରୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ। ଜଣେ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ, ସୁଶିକ୍ଷିତ, ଭଦ୍ର ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ପରିବାରର ପୁତ୍ର ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ପତ୍ନୀଭାବେ ତାଙ୍କର କୌଣସି ଆଡମ୍ବରପ୍ରିୟତା କିମ୍ବା ଅହଂଭାବ ନଥିଲା। ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଦେଶ ପାଇଁ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ଆତ୍ମା ତାଙ୍କର ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଝାସ ଦେଇଥିଲା। ନାରୀ ଶିକ୍ଷାର ଉତ୍କଟ ଅଭାବ ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ବିବାହ ପରେ ଡିବି ଆଲୁଅରେ ଚୁଲିମୁଣ୍ଡରେ ବସି ସାହିତ୍ୟ, ରାଜନୀତି ଓ ସମଗ୍ର ଦେଶର ଖବର ପଢ଼ୁଥିଲେ। ୧୯୨୧ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ମାସରେ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ ତାଙ୍କର ସରକାରୀ ଚାକିରି ଛାଡ଼ି ଦେଶପ୍ରାଣତାର ମନ୍ତ୍ରଗୀତି ବୋଲିଥିଲେ ଏବଂ ଯାହାର ସୁମଧୁର ସ୍ୱରର ଅବହାୱାରେ ମନ୍ତ୍ର ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ ମା' ରମାଦେବୀ। ତେଣୁ ସେହି ବର୍ଷ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୪ ତାରିଖରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ସଭା ପରିତ୍ରରେ ଯେଉଁ ବିରାଟ ମହିଳା ସମାବେଶ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଥିଲା, ତା'ର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ମା' ରମାଦେବୀ। ବଡ଼ବାପା ମଧୁସୂଦନଙ୍କର ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଏବଂ ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମର ସାର ତତ୍ତ୍ୱରେ ମନଯୋଗ ପୂର୍ବକ ସେ ଛୁଆଁ ଅଛୁଆଁ ଭାବଠାରୁ ନିଜକୁ ଦୂରରେ ରଖୁଥିଲେ।ମାତ୍ର ବିବାହ ପରେ ଶାଶୁଙ୍କ ଅସନ୍ତୋଷ ଭାଙ୍ଗିବା ପାଇଁ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାରିବାରିକ ଘଟଣାରେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇ ସେ ଛୁଆଁ ଅଛୁଆଁ ମାନି ଚଳିବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ୧୯୩୨ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ହଜାରୀବାଗ୍ ଜେଲ୍‌ରେ ଥିବା ସମୟରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ହରିଜନମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଲଗା ନିର୍ବାଚନ କଥା ଉପରେ ଆମରଣ ଅନଶନ କରୁଛନ୍ତି, ଜାଣିବା ପରେ ସେ ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ବିସ୍ମୃତ ହୋଇ ସେ ନିଜକୁ ପରପାଇଁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଥିଲେ। ଜେଲରୁ ବାହାରି ସେ ହରିଜନମାନଙ୍କ ସେବାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଥିଲେ। କେଡ଼େ ମହନୀୟ ସେ ଉଦାର ମାତୃହୃଦୟ।

ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ନିବାରିଣୀ ସମିତି ହରିଜନ ସଙ୍ଘ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶପ୍ରେମୀ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଧରି ସେ ହରିଜନ ବସ୍ତିକୁ ଯାଇ ବସ୍ତି ସଫା କରିବା, ମଦଖିଆ ଛଡ଼ାଇବା, ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଗାଧୋଇଦେବା, ଲୁଗା ସଫା କରିବା, ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ରାମାୟଣ, ମହାଭାରତ ଶୁଣାଇବା ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିପଡ଼ିଲେ। ତା'ପରେ ନିଖିଳ ଭାରତ ଚରଖା ସଙ୍ଘର ସଦସ୍ୟା ହୋଇ ନିଜକୁ ଖଦୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସେ ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲେ। ଏହି ସମୟରେ ନିଖିଳ ଭାରତ ମହିଳା ସମ୍ମିଳନୀ ଓଡ଼ିଶା ଶାଖାର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ "ବିଲାତି ଲୁଗା" ପୋଡ଼ିବା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ। ୧୯୩୦ ମସିହାରେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଓ ମହିଳା ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଯୋଗଦେଇ ସେ କାରାବରଣ କରିଥିଲେ। ୧୯୩୨ରେ କାରାବରଣ କରି ସେହିବର୍ଷ ହରିଜନ ସେବିକା ସଙ୍ଘର ସମ୍ପାଦିକା ରୂପେ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିଲେ। ୧୯୩୩ରେ ଓଡ଼ିଶା ରିଲିଫ୍ କମିଟିର ସଦସ୍ୟାଭାବେ ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ବୁଲି ସେ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ। ୧୯୩୪ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପଦଯାତ୍ରା ସମୟରେ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗଠିତ କରିବା ଓ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ହରିଜନ ଯାତ୍ରାକୁ ସଫଳ କରିବା ଦିଗରେ ରମାଦେବୀଙ୍କ ଭୂମିକା ପ୍ରଶଂସନୀୟ। ୧୯୩୪ ମସିହାରୁ ୧୯୮୨ ମସିହାର ଅଗଷ୍ଟ ୯ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସଂଗଠନ, ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାର ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟ, ଗାଁ ଗହଳିରେ ସୂତାକଟା, ଗ୍ରାମ ସେବାକେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ସଭାକରି ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଚାର କରିବା ଦିଗରେ ତାଙ୍କର ଉଦ୍ୟମ ଅତୁଳନୀୟ ଓ ପ୍ରଶଂସନୀୟ ଥିଲା।

ବିଶ୍ୱ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶକ, ମାନବହିତୈଷୀ ଦେଶପ୍ରାଣ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ କହନ୍ତି–If you don t raise the women, who are the living embodiments of the divine mother. Don't think that you have any other way to raise. ଅର୍ଥାତ୍ ଦେଶର ଉତ୍‌ଥାନ ଓ ପ୍ରଗତି ପାଇଁ ଏଭଳି ଏକ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ଶକ୍ତି ରହିଛି ଯାହାକି ଖୁବ୍ ବ୍ୟାପକ ଓ ଶକ୍ତିଶାଳୀ। ପୁରୁଷର କର୍ମ ପ୍ରେରଣା, ସୃଜନୀ, ତତ୍ପରତା ପ୍ରଭୃତି ପଛରେ ଲୁକ୍‌କାୟିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ ଏହି ଶକ୍ତି। ଅନ୍ତରର ନିଭୃତ ପ୍ରଦେଶକୁ ଅଙ୍ଗୁଳି ଦେଖାଇ ଯଦି କେହି ଇଙ୍ଗିତ ଦେଉଥାଏ, ତା'ହେଲେ ସେ ହେଉଛି ନାରୀ। ମା' ରମାଦେବୀ ଥିଲେ ସେଭଳି ତେଜସ୍ୱିନୀ ନାରୀ, ଯାହାର ଅବଦାନ ସେ ସମୟରେ ବିରଳ ଓ ଅନନ୍ୟ ଥିଲା।

୧୯୪୨ ମସିହାରୁ ୧୯୪୪ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଝାସ ଦେଇ ଅନେକ ଥର କାରାବରଣ କରିଥିଲେ। ସେତେବେଳେ ଚରଖା ସଙ୍ଘ ଟ୍ରଷ୍ଟ ବୋର୍ଡ଼ର ସଭ୍ୟା ଓ କସ୍ତୁରବା ଟ୍ରଷ୍ଟର ପ୍ରତିନିଧି ରୂପେ କୋରାପୁଟର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ସାହାଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଓ ବରୀରେ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଠନ କରିବା ଦିଗରେ ସେ ବହୁତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ।

୧୯୧୧ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ବିପ୍ଳବୀ ସ୍ୱାମୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ସହ ମନପ୍ରାଣ ଦେଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ। ୧୯୫୨ ମସିହାରୁ ୧୯୫୪ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ପୁରୀ, କୋରାପୁଟ, ଗଞ୍ଜାମ, ଫୁଲବାଣୀ, ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନକୁ ପଦଯାତ୍ରା ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମଦାନ ଭୂଦାନ ସମ୍ପର୍କରେ ଲୋକଙ୍କୁ ବୁଝାଇଥିଲେ। ଏହି ବିନୋବାଙ୍କ ଭୂଦାନ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସେ ୧୯୫୫ ମସିହାରେ ସାମିଲ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାକୁ ପଦଯାତ୍ରା କରି ଆସିଥିଲେ। ୧୯୫୮ ମସିହାରେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁରେ ସେ ଭାଙ୍ଗି ନ ପଡ଼ି ଏକାକିନୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସମାଜ ସେବାରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲେ। ୧୯୫୯ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଶିଶୁ ଓ ମାତୃ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ସେ ସେବା ସମିତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ଏବଂ ୧୯୬୦ରେ ବରୀଠାରେ ସମନ୍ୱୟ ସମିତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଖଦୀ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଲୋକପ୍ରିୟ କରି ପାରିଥିଲେ।

୧୯୬୨ରେ ଭାରତ–ଚୀନ ଯୁଦ୍ଧ ବେଳେ ଭାରତୀୟ ସୈନ୍ୟଙ୍କ ସେବା କରିବା ପାଇଁ ଆସାମ ଯାଇଥିଲେ। ୧୯୬୩ ମସିହାରେ

ବିନୋବାଙ୍କ ୨ୟ ପଦଯାତ୍ରାରେ ସେ ସାଙ୍ଗଠନିକ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ। ୧୯୬୪ ମସିହାର ଛାତ୍ର ଅଶାନ୍ତି ଓ ରାଉରକେଲାରେ ଘଟିଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ହିଂସାକାଣ୍ଡକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ରମାଦେବୀ ଶାନ୍ତି ସେନା ମଣ୍ଡଳ ଗଠନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ୧୯୬୫ ମସିହାରେ ଗ୍ରାମଦାନ କାର୍ଯ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଓଡ଼ିଶାସାରା ଭ୍ରମଣ କରି ଏହାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଲୋକଙ୍କୁ ବୁଝାଇଥିଲେ। ଦୁର୍ଗତ ମାନବର ବନ୍ଧୁ ନିରନ୍ତର ଆସା ଥିଲେ ମା' ରମାଦେବୀ। ତେଣୁ ସମସ୍ତ ବାଧା ବିପତ୍ତିକୁ ଭ୍ରୁକ୍ଷେପ ନକରି ୧୯୬୬ରେ କଳାହାଣ୍ଡିରେ ହୋଇଥିବା ଦାରୁଣ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷରେ ସେ ଉତ୍କଳ ରିଲିଫ୍ କମିଟି ପକ୍ଷରୁ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ ଦଳିତ ଜନର ସେବା କରିଥିଲେ। ଆତ୍ମ ସ୍ୱାର୍ଥ ବିରୋଧୀ ସେହି ସ୍ନେହଶୀଳା ମାତୃ ହୃଦୟ ଜନସେବା ପାଇଁ ସେ ସମୟର 'ପଦ୍ମଶ୍ରୀ' ଉପାଧିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ। ୧୯୬୭ ମସିହାରେ ବଙ୍ଗଳା ବନ୍ୟାରେ ପ୍ରକୃତ ମାଆର ଭୂମିକା ଓ ୧୯୬୮ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାର ପାଞ୍ଚୋଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ହୋଇଥିବା ମରୁଡ଼ି ସମ୍ପର୍କରେ ଆୟୋଜିତ ସଭାରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅବଗତ କରିବାରେ ତାଙ୍କର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା। ୧୯୬୯ରେ ମଧ୍ୟ କଟକରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ହିନ୍ଦୁ-ମୁସଲମାନ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଓ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ହିନ୍ଦୁ-ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ୍ ଦଙ୍ଗା ବନ୍ଦ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଭୂମିକା ଅତୁଳନୀୟ ଥିଲା। କୁଷ୍ଠରୋଗ ନିରାକରଣ ପାଇଁ ୧୯୭୦ରେ ସେ ହେଲ୍ଥ-ହୋମ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ। ଆତ୍ମଘାତୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ସେ ପରିପନ୍ଥୀ ଥିଲେ। ମାତ୍ର ଦେଶ ପାଇଁ ୧୯୭୫ ମସିହା ଜରୁରୀ ପରିସ୍ଥିତି ସମୟରେ ପୋଲିସ୍‌ଙ୍କର ନଜରବନ୍ଦୀରେ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ଓ ସଚେତନତା ପାଇଁ ଗୁପ୍ତରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଚାଲିଥିଲେ। ଏହା ତାଙ୍କର ମାନବପ୍ରାଣତା ଓ ସର୍ବଜନ ହିତବାଦର ପରିଚୟ ଦିଏ। ୧୯୭୮ରେ କର୍କଟ ସେବା ନିରୂପଣ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ। ଦେଶର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ନାରୀ ନେତ୍ରୀ, ଶିଶୁ ଓ ମାତୃକଲ୍ୟାଣ ଦିଗରେ ତାଙ୍କର ଅବଦାନ, ସ୍ନେହ, ବାତ୍ସଲ୍ୟ, ଅସୀମ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭକ୍ତି ଓ ଦେଶ ପାଇଁ ଅତୁଳ୍ୟ ଅବଦାନ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ୧୯୮୧ରେ ଯମୁନାଲାଲ ବଜାଜ୍ ପୁରସ୍କାର ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମାନିତ କରାଯାଇଥିଲା। ଦରଦୀ ହୃଦୟ ତାଙ୍କର ସେହି ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପୁରସ୍କାରକୁ ଅସହାୟା ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଓ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ଦିଗରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲେ। 'ପରୋପକାରାୟ ସ୍ୱର୍ଗାୟ' ଏହି ନୀତିରେ ସେ ନିଜକୁ ପର ପାଇଁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଥିଲେ।

ଭାରତୀୟ ଜନଜୀବନର ତେଜସ୍ୱିନୀ ସେହି ସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ ୧୯୮୫ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୨ ତାରିଖରେ ତାଙ୍କ କର୍ମମୟ ଜୀବନରୁ ଚିରଅବସର ନେଇଥିଲେ କଟକ ଥୋରିଆ ବସ୍ତିର 'ଗୁଣନିଧି' ଭବନରେ।

Anyatama Hostel,
R. D. Women's College, BBS

ନବମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା କାଳରେ ରାଜ୍ୟର ୧୬ଟି ସହର 'ଇଡ୍‌ମିଷ୍ଟ' ଯୋଜନାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ

କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ସହରର ସମନ୍ୱିତ ବିକାଶ ଯୋଜନାରେ ଷଷ୍ଠ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଚଳନ ହୋଇଥାଉଛି। ସାଧାରଣତଃ ଜିଲ୍ଲା ସଦର ମହକୁମା, ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ, ବାଣିଜ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର, ବନ୍ଦର ଓ ପୋର୍ଟ ନିର୍ବାଚନ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ସହରଗୁଡ଼ିକୁ 'IDMIST ଯୋଜନାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯାଏ।

ଅଷ୍ଟମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ୪୦ଟି ମଧ୍ୟମ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ସହରଗୁଡ଼ିକୁ ଉପରୋକ୍ତ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି। ନବମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ନିମନ୍ତେ ୧୬ଟି ସହରକୁ ନେଇ ଏକ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଚିଠା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନଗରାଞ୍ଚଳ ବ୍ୟାପାର ଓ ନିଯୋଜନ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟକୁ ଅନୁମୋଦନ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଛି।

ଷଷ୍ଠ ଯୋଜନା କାଳର ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ IDMIST ପ୍ରକଳ୍ପ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ସହରଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଋଣ ଆକାରରେ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଛି। କିନ୍ତୁ ୧୯୯୫-୯୬ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷଠାରୁ ମୋଟ ଋଣ ରାଶିର ଅନୁଦାନ ଆକାରରେ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଉଛି। ନବମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା (୧୯୯୭-୯୮ ରୁ ୨୦୦୧-୨୦୦୨) କାଳରେ ରାଜ୍ୟର ୧୬ ଗୋଟି ସହରକୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇ ଓ ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଇଛି। ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ସହରଗୁଡ଼ିକ ହେଲା-ପଦ୍ମପୁର, ଆନନ୍ଦପୁର, ଜୋଡ଼ା, ବରପାଲି, ବାଲେଶ୍ୱର, ଆସ୍କା, ବାଙ୍କୀ, କରଞ୍ଜିଆ, ବାଲୁଗାଁ, ଚିକିଟି, ରାଜଗାଙ୍ଗପୁର, [illegible], ଗୁଣୁପୁର, ସୋନପୁର ଓ ଭଞ୍ଜନଗର।

ସମ୍ବାଦ ପରିକ୍ରମା

'ସ୍ୱାଭିମାନ ଦିବସ' ପାଳନ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ଉତ୍କଳ ଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କ ଜନ୍ମ ଦିବସ 'ସ୍ୱାଭିମାନ ଦିବସ' ରୂପେପାଳନ ପାଇଁ ଗଠିତ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ବୈଠକ ଆଇନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବିଧାନ ସଭା ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏଥିରେ ସଭାପତିତ୍ୱ କରି କମିଟିର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ତଥା ଆଇନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ କହିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ଆଇନଜୀବୀଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ସବରେ ସମ୍ମାନିତ କରାଯିବ । 'ସ୍ୱାଭିମାନ ଦିବସ'ରେ ମଧୁବାବୁଙ୍କ କଟକସ୍ଥିତ ବାସଭବନକୁ ଜାତୀୟ ସ୍ମାରକୀ ତଥା ସଂଗ୍ରହାଳୟ ଭାବେ ଘୋଷଣା କରାଯିବା ପାଇଁ ଆଇନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହାନନ୍ଦ ମଲ୍ଲିକ ମଧୁବାବୁଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ସତ୍ୟଭାମାପୁର ଗ୍ରାମର ଉନ୍ନତିକରଣ ତଥା ପିକ୍ନିକ୍ ସ୍ପଟ୍, ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ ଭଳି ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଆୟୋଜନ କରାଯିବା ସହିତ ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ମଧୁବାବୁଙ୍କ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ସ୍ଥାପନ ଓ ମଧୁବାବୁଙ୍କ ଜୀବନୀ ଉପରେ ପ୍ରାମାଣିକ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବାକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ସଂସ୍କୃତି ଓ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଭୁପିନ୍ଦର ସିଂହ ଏଥିରେ ଯୋଗ ଦେଇ ମଧୁବାବୁଙ୍କର ଭାଷଣ ଓ ଜୀବନୀ ପ୍ରକାଶ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ।

ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସଂଜୀବ ଚନ୍ଦ୍ର ହୋତା ମଧୁବାବୁଙ୍କର ଏହି 'ସ୍ୱାଭିମାନ ଦିବସ'ର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, ଯଥା–ମଧୁବାବୁଙ୍କର ବାସଭବନକୁ ଜାତୀୟ ସ୍ମାରକୀ ତଥା ସଂଗ୍ରହାଳୟ ଭାବେ ଘୋଷଣା, ମଧୁବାବୁଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଅବୟବ ନିର୍ମାଣ, ରାଜ୍ୟ ସାରା ଜିଲ୍ଲା, ଉପଖଣ୍ଡ ଓ ବ୍ଲକ ସ୍ତରରେ ଉତ୍ସବ ପାଳନ, କଟକଠାରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ତାରକସୀ ଓ ହସ୍ତତନ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ଇତ୍ୟାଦିର ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଆୟୋଜନ, କଲିକତା ଓ ଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ଏକ ଜାତୀୟ ସ୍ତରୀୟ ଆଲୋଚନା ଚକ୍ର ତଥା ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଆୟୋଜନ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ।

ଏହି ବୈଠକରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଭାଗୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମିଶ୍ର ଓ ଅତିରିକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ମେଘନାଦ ଗୁରୁ ପ୍ରମୁଖ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ।

ଓଡ଼ିଶାର ମୂର୍ତ୍ତିକଳା ଉପରେ ଆଧାରିତ ପୁସ୍ତକ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉନ୍ମୋଚିତ

ଗତ ଜୁଲାଇ ୨୭ ତାରିଖ ପ୍ରଫେସର କରୁଣା ସାଗର ବେହେରାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଓଡ଼ିଶାର ମୂର୍ତ୍ତିକଳା ଉପରେ ଆଧାରିତ ପୁସ୍ତକ "Sculture Master pieces from Orissa Style & ICENOGRAPHY" ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇଛି ।

ଏ ଉପଲକ୍ଷେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସରକାରୀ ବାସଭବନ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଐତିହାସିକ, ଲେଖକ ଓ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନଙ୍କ ଏକ ସମାବେଶରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ, ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସ ସମ୍ପର୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରୁ ଐତିହାସିକ ଉପାଦାନ ସଂଗ୍ରହ କରି ମୌଳିକ ଗବେଷଣା କରାଯିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଇତିହାସ ଜାତି ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ମହିମାନ୍ୱିତ କରିଥାଏ । ଓଡ଼ିଶାକୁ ମୁକ୍ତାଙ୍ଗ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିବା ପାଇଁ କେତେକ ମହଲରେ ଅପଚେଷ୍ଟା ହେଉଥିବାରୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କ୍ଷୋଭପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ବିଶେଷତ୍ୱକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ଠାପର ଉଦ୍ୟମ କରିବାକୁ ଐତିହାସିକମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ ଜଣାଇଥିଲେ । ପ୍ରାଚୀନ କଳିଙ୍ଗର କଳା ଓ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଇତିହାସକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିପାରିଲେ ଏବଂ ଆମେ ଆମର ପ୍ରାଚୀନ କୀର୍ତ୍ତି ଓ ଗୌରବକୁ ସମ୍ମାନ କରି ଜାଣିଲେ ଜାତିର ଉପକାର ସାଧିତ ହେବ ବୋଲି ସେ କହିଥିଲେ ।

ପ୍ରଫେସର କରୁଣା ସାଗର ବେହେରା ତାଙ୍କ ପୁସ୍ତକରେ ପୁସ୍ତକଟିରେ ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସ, ଧର୍ମଧାରା, ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମ ଅଭ୍ୟୁଦୟ ଓ ବିକାଶ ଜୈନ, ବୌଦ୍ଧ, ଶାକ୍ତ ଓ ବୈଷ୍ଣବ ଧର୍ମ ଉପରେ ଆଲୋଚନା, ମୂର୍ତ୍ତିକଳା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ବୋଲି କହିଥିଲେ । ଗୋଟିଏ ଜାତିକୁ ବୁଝିବାକୁ ହେଲେ ତାର କଳା, ସଂସ୍କୃତି ଓ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଧାରଣା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରଫେସର ବେହେରା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରଫେସର ରାଜକିଶୋର ମିଶ୍ର ଉତ୍ସବ ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ । ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଶ୍ରୀ ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର ଓ ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ଶତପଥୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସ୍ତବ ଓ ବୈଦିକ ଶାନ୍ତି ମନ୍ତ୍ର ପାଠ କରିଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ରିଲିଫ୍ ପାଣ୍ଠି ପରିଚାଳନା କମିଟି ବୈଠକ

ସଚିବାଳୟଠାରେ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ରିଲିଫ୍ ପାଣ୍ଠି ପରିଚାଳନା କମିଟିର ବୈଠକ ରାଜ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । ବୈଠକରେ ରାଜ୍ୟରେ ସ୍ୱଳ୍ପ ବୃଷ୍ଟିପାତ ଯୋଗୁଁ ଚାଷକାର୍ଯ୍ୟ ବିଳମ୍ବିତ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା । ଜୁଲାଇ ୨୩ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ବୃଷ୍ଟିପାତ ତୁଳନାରେ କମ୍ ବୃଷ୍ଟିପାତ ହୋଇଥିବା ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ଶାସନ ସଚିବ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଫଳରେ ଚାଷକାର୍ଯ୍ୟରେ ଅହେତୁକ ବିଳମ୍ବ ଘଟିଛି । ଶତକଡ଼ା ୭୦ ଭାଗ ଜମି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବେଉଷଣ ଓ ରୁଆକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ନଥିବା କୃଷି ଶାସନ ସଚିବ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ମଧ୍ୟମ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳଭଣ୍ଡାରରୁ କେନାଲ ମାଧ୍ୟମରେ ତୁରନ୍ତ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଜଳ ଯୋଗାଇ ଦେବା ସହିତ କେନାଲର ଶେଷମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେପରି ଜଳ ପହଞ୍ଚି ପାରିବ, ତା'ର ସୁବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଜଳସେଚନ ମୁଖ୍ୟଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଅଣ-ଜଳସେଚିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଉଠା ଜଳସେଚନ ପଏଣ୍ଟ ମାଧ୍ୟମରେ ଶୀଘ୍ର ଜଳ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଉଠା ଜଳସେଚନ ନିଗମର ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର କଡ଼ା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ରାଜ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିବା ୧୦,୫୦୧ ଉଠା ଜଳସେଚନ ପଏଣ୍ଟର ସ୍ୱଳ୍ପ ମରାମତି ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ରିଲିଫ୍ ପାଣ୍ଠିରୁ ୨ କୋଟି ୫୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରାଜ୍ୟ କମିଟି ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ । ସର୍ବନିମ୍ନ ୫ ଏକର ଜମି ଜଳସେଚନ ପଏଣ୍ଟ ପାଖରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତୁରନ୍ତ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଜଳ ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ସେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟରେ ଜଳ ବିଭାଜିକା ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ଗତ ଜୁଲାଇ ୧୬ ତାରିଖରେ ସଚିବାଳୟଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ରାଜ୍ୟ ଜଳ ବିଭାଜିକା କମିଟିର ପ୍ରଥମ ସମୀକ୍ଷା ବୈଠକରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ର ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରି କହିଲେ ଯେ, ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଷୟିକ ବିଦ୍ୟା ପ୍ରୟୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ଜଳ ବିଭାଜିକା ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ କରାଗଲେ, ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ, ଜମିର ଉର୍ବରତା ଓ ଜଳଧାରଣ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ସମତା ରକ୍ଷା କରାଯା[illegible] ପାରିବ । ଫଳରେ ଜମିର ସଦୁପଯୋଗ କରାଯାଇ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟକୁ ବନ୍ଦ କରାଯାଇ ପାରିବ । ଗଚ୍ଛିତ [illegible] ଜଳ ଓ ଜଳସେଚନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିନିଯୋଗ [illegible] ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ଅଧିକ କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ବୈଠକରେ କୃଷି ବିଭାଗ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ବିଜୟ କୁମାର ପଟ୍ଟନାୟକ ରାଜ୍ୟର ମରୁଡ଼ି ପ୍ରବଣ ଓ ଅଣ-ଜଳସେଚିତ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ, ଡେନିସ୍ ସରକାରଙ୍କ ସହାୟତାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ଜଳ ବିଭାଜିକା ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଓ ଅଗ୍ରଗତି ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ କରାଇଥିଲେ ।

ଜଳ ବିଭାଜିକା ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବାରୁ କେତେକ ଅସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି । ଯେହେତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ଲକ୍‌ରେ ୧୦ଟି କରି ଜଳ ବିଭାଜିକା ପ୍ରକଳ୍ପ ଗଠିତ ହେବ, ତେଣୁ ଅନ୍ୟ ବିଭାଗର ସହାୟତା ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଲେ ଅନୁଭୂତ ହେଉଛି । ବ୍ଲକ୍ ସ୍ତରରେ ଜଳ ବିଭାଜିକା ଉନ୍ନୟନ ଟିମ୍ ଗଠନ କରାଯାଇ ବୈଷୟିକ ପରାମର୍ଶ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ଏହି ଟିମ୍‌ରେ କନିଷ୍ଠ କୃଷି ଅଧିକାରୀ, କନିଷ୍ଠ ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ ଅଧିକାରୀ, କନିଷ୍ଠ ଉଦ୍ୟାନବିତ୍ ଓ ଅତିରିକ୍ତ ପଶୁ ପାଳନ ଅଧିକାରୀ ରହିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି । ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରରେ ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ, ଡି.ଆର୍.ଡି.ଏ. କିମ୍ବା କୃଷି ଉପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଭାବେ ରହିବେ । ତାହା ପରୀକ୍ଷା କରି ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ସଫଳ ରୂପାୟନ ପାଇଁ ବ୍ଲକ୍ ସ୍ତରୀୟ କମିଟିଠାରୁ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ କମିଟି ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ । ଏହି ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରି ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ପାଇଁ ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ସହିତ ବିଭାଜିକା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଖୋଲିବା ସମ୍ପର୍କରେ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା କରି ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ, ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟରେ ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ଗତ ଜୁଲାଇ ୮ ତାରିଖରେ ସଚିବାଳୟଠାରେ ରାଜ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ ଯୋଜନା ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ବୈଠକ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ ବିଭାଗ ସଚିବ ଶ୍ରୀମତୀ ଆଶା ଦାସ ଆଲୋଚନାରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରି ଓଡ଼ିଶା ସମେତ ଦେଶର ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେବେ ବୋଲି ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ।

ବିଶେଷ କରି ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି ଜରିଆରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସହାୟତାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ଶିଶୁ ବିକାଶ ସମ୍ପର୍କରେ ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା । ମହିଳା ଓ ଶିଶୁମାନଙ୍କ [illegible] ପୁଷ୍ଟିକର ଖାଦ୍ୟ ବିତରଣ, ଟୀକାପ୍ରଦାନ, ଶିଶୁ ଓ କିଶୋରୀମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ର ସଚିବ ଶ୍ରୀମତୀ ଦାସ [illegible] ଆରୋପ କରିଥିଲେ । ବସ୍ତିଆ ବାଳିକାମାନେ ପରିବାରର ଦରିଦ୍ରତା ଓ ସାମାଜିକ ନିରାପତ୍ତା ତଥା କଟକଣା କାରଣରୁ ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଆସୁ ନଥିବା ଯୋଗୁଁ ଏ ଦିଗରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସଚେତନତା

ସୃଷ୍ଟିର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ବୋଲି ଶ୍ରୀମତୀ ଦାସ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ କର୍ମଚାରୀ ଓ ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରି କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ, ଏହି ଯୋଜନା ସଫଳ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକ ଉଚ୍ଛେଦ ଓ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଉପରେ ହେଉଥିବା ଅତ୍ୟାଚାର ବିରୋଧରେ ଆଇନକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବରେ ଲାଗୁ କରିବାକୁ ଶ୍ରୀମତୀ ଦାସ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟର କେତେକ ଜିଲ୍ଲାର ଡି.ପି.ଇ.ପି. ଯୋଜନାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବାକୁ ଥିବା ସ୍କୁଲଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର ନିକଟରେ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ବୟସ୍କା ବାଳିକାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦେଇ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ କରିବା ପାଇଁ ପଞ୍ଚାୟତରାଜ ବିଭାଗ ତରଫରୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଆଯିବା ପାଇଁ ମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଜବାହର ରୋଜଗାର ଯୋଜନା ଓ ନିଶ୍ଚିତ କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର, ସି.ଡି.ପି.ଓ.ଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଓ ଗୋଦାମ ଘର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ବୈଠକରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା । ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ରକୁ ପାନୀୟ ଜଳ ଓ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ମାଇଣ୍ଡେ ପରିଯୋଜନାରେ ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ସହିତ ବୟସ୍କା ବାଳିକାମାନଙ୍କୁ ରୋଜଗାର ଭିତ୍ତିକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ସରକାରୀ ଓ ଘରୋଇ ଉଦ୍ୟୋଗରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ମୌଳିକ ସୁବିଧା, ଯଥା–ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପାନୀୟ ଜଳ, ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯୋଗାଇ ଦେବା ଉପରେ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ପାଇଁ ବୈଠକରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା ।

ମହାନଦୀ ଉପରେ
ବୌଦ-କିଆକଟା ସେତୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ

ବୌଦଠାରେ ମହାନଦୀ ଉପରେ ବୌଦ–କିଆକଟା ସେତୁର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଗତ ୨୧ ତାରିଖ ଦିନ ବୌଦଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଏକ ଉତ୍ସବରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ହରିହର ସ୍ୱାଇଁ ଏହି ସେତୁ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରି କହିଲେ, ୩୫.୭୬ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ନିର୍ମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଏହି ସେତୁ ଦ୍ୱାରା ଭୁବନେଶ୍ୱର ଓ ସମ୍ବଲପୁର ମଧ୍ୟରେ ୧୩୬ କି.ମି. ଦୂରତା କମିଯିବ । ଏହାଦ୍ୱାରା ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକମାନଙ୍କର ଏକ ବହୁଦିନର ଦାବୀ ପୂରଣ ହୋଇଛି । ଶ୍ରୀ ସ୍ୱାଇଁ କହିଲେ ଯେ ୧୯୯୫ ମସିହାରେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର କ୍ଷମତାକୁ ଆସିବାପରେ ନାବାର୍ଡ଼ର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତାରେ ଏହି ସେତୁ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲା । ଯାହାଫଳରେ ଏହି ସେତୁ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଗାମୀ ଦୁଇ ୩ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇପାରିବ ।

ସେ ଆହୁରି କହିଲେ ଯେ, ବୌଦ–କିଆକଟା ସେତୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ଫୁଲବାଣୀ, ବୌଦ, ସୋନପୁର ଓ ଢେଙ୍କାନାଳ ଅଞ୍ଚଳର ଆର୍ଥିକ, ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ତଥା ଶିକ୍ଷାଗତ ବିକାଶ ଦିଗରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ସହାୟକ ହେବ । ଗୋପାଳପୁର ବନ୍ଦର ସହିତ ରାଉରକେଲାର ସିଧାସଳଖ ଯୋଗାଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ପଶ୍ଚିମ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଶାର ଜନସାଧାରଣ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଉପକୃତ ହେବେ ।

ଆଗାମୀ ୧୦ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ପରିବାରକୁ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ

ବିଶୁଦ୍ଧ ପାନୀୟଜଳ, ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବ୍ୟବହାର ତଥା ପରିବେଶ ସମ୍ପର୍କରେ ବ୍ୟାପକ ଜନ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟିକରି ଆଗାମୀ ୧୦ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ପରିବାରକୁ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ ବୋଲି ରାଜ୍ୟ ସଚିବାଳୟ ସମ୍ମିଳନୀ କକ୍ଷରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ୱାଟସାନ୍ କମିଟି ବୈଠକରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଏଥିନିମନ୍ତେ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ପରିମଳ ମିଶନ୍ ଗଠନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଆଗାମୀ ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ୟୁନିସେଫ୍ ସହାୟତାରେ ଆବେଦନ ପ୍ରାନ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବାପାଇଁ ବୈଠକରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବ୍ୟବହାର ସମ୍ପର୍କରେ ଅଧିକ ସଚେତନ କରିବା ଉପରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଥିଲେ ।

ବିଶୁଦ୍ଧ ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଣ ତଥା ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଡାଇରିଆକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ ପାରିବ । ତେଣୁ ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ବିଶୁଦ୍ଧ ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଣ ସହିତ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବ୍ୟବହାରକୁ ସମନ୍ୱିତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ସବୁ ପ୍ରକାର ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । ଏଥି ନିମନ୍ତେ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ବେସରକାରୀ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ସଙ୍ଗଠନମାନଙ୍କର ଏକ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ କର୍ମଶାଳା ଆୟୋଜନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ବିଶୁଦ୍ଧ ପାନୀୟ ଜଳ ଓ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବ୍ୟବହାରକୁ ସାର୍ବଜନୀନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ସୂଚନା, ଶିକ୍ଷା ଓ ଯୋଗାଯୋଗ ବା ଆଇ.ଇ.ସି. କୌଶଳକୁ ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ରାଜ୍ୟର ୩ଟି ଜିଲ୍ଲା–କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ମାଲକାନଗିରି ଓ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ନିମନ୍ତେ ୧୧୮.୦୮ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ଏହା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିଲ୍ଲାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରସରକାରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯିବ । ଆଜିର ଶିଶୁ କାଲିର ନାଗରିକ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କୁ ପିଲାଟିଦିନୁ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବ୍ୟବହାର ଓ ବିଶୁଦ୍ଧ

ପାନୀୟ ଜଳ ସମ୍ପର୍କରେ ସଚେତନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ଶୌଚାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିଶୁଦ୍ଧ ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ହୋଇବ। ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଏ ବିଷୟକୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ।

ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ନଳକୂପମାନଙ୍କର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ସମସ୍ୟା। ତେଣୁ ନଳକୂପମାନଙ୍କର ଛୋଟଧରଣର ମରାମତି ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି। ପ୍ରଥମେ ରାଜ୍ୟର ୩୦ଟି ଜିଲ୍ଲାର ୩୦ଟି ବ୍ଲକରେ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ସମସ୍ତ ବ୍ଲକକୁ ଏହି ଯୋଜନା ସମ୍ପ୍ରସାରିତ କରାଯିବ। ଶୌଚାଳୟ ଉପକରଣ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ନିମନ୍ତେ ଜବାହର ରୋଜଗାର ଯୋଜନା ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ବୋଲି ବୈଠକରେ ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ବିଭାଗ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ମୟ ବସୁ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ।

ଏହି ବୈଠକରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉନ୍ନୟନ କମିଶନର ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଘରୋଇ ଓ ସୂଚନା ଲୋକସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗର ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସଞ୍ଜୀବ ଚନ୍ଦ୍ର ହୋତା, ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଏମ୍.କେ. ମୁରକାୟସ୍ଥ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗ ସଚିବ, ପଞ୍ଚାୟତରାଜ ସଚିବ, ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ ବିଭାଗ ସଚିବ, ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ତଥା ୟୁନିସେଫ୍‌ର ପ୍ରତିନିଧି ଓ ଏନ୍.ଜି.ଓ.ର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦର୍ପଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ଉନ୍ମୋଚନ

ଓଡ଼ିଶା ସଂସ୍କୃତି ପରିଷଦ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାର ଖ୍ୟାତନାମା ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନୀ ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ସିଂହ ସାମନ୍ତ (ପଠାଣି ସାମନ୍ତ) ରଚିତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦର୍ପଣ ଗ୍ରନ୍ଥର ପୁନର୍ମୁଦ୍ରିତ ସଂସ୍କରଣକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ତାଙ୍କ ସରକାରୀ ବାସଭବନ ସନ୍ନିକଟସ୍ଥ ସଭା ଗୃହ କକ୍ଷରେ ଉନ୍ମୋଚନ କରିଥିଲେ। ଉକ୍ତ ଉତ୍ସବରେ ପରିଷଦର ସଭାପତି ପ୍ରଫେସର କାହ୍ନୁଚରଣ ମିଶ୍ର ସଭାପତିତ୍ୱ କରିଥିଲେ। ସଭାରେ ସଂସ୍କୃତି ବିଭାଗର ସଚିବ, ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଭାରପ୍ରାପ୍ତ କୁଳପତି ପ୍ରଫେସର ବେହେରା, ବହୁ ସାହିତ୍ୟିକ, ଗବେଷକ ଓ ସାମ୍ବାଦିକମାନେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପଟ୍ଟନାୟକ ପଠାଣି ସାମନ୍ତଙ୍କୁ ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଜଣେ ଯଶସ୍ୱୀ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନୀ ରୂପେ ଅଭିହିତ କରି ପ୍ରାୟ ୧୦୦ ବର୍ଷ ପରେ ଦେବନାଗରୀ ଅକ୍ଷରରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦର୍ପଣ ଗ୍ରନ୍ଥର ପୁନଃମୁଦ୍ରଣ କରିପାରିଥିବାରୁ ସଂସ୍କୃତି ପରିଷଦର ଉଦ୍ୟମକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ। ଉକ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ପ୍ରଫେସର ଯୋଗେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ରାୟଙ୍କର ଭୂମିକା, ମାଡ୍ରାଜ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନୀ ଡଃ ରାମ ସୁବ୍ରମନିଅନ୍‌ଙ୍କର ନିବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଥିବାରୁ ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ କରି ସର୍ବଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ ଏହାର ବହୁଳ ପ୍ରସାର କାମନା କରିଥିଲେ। ଏହିଭଳି ଉତ୍ତମୋନର ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ସରକାର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବାପାଇଁ କୁଣ୍ଠିତ ହେବେ ନାହିଁ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଥିଲେ।

ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ପ୍ରଫେସର ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣ ଦାଶ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦର୍ପଣର ମଙ୍ଗଳାଚରଣ ଗାନ କରିଥିଲେ ଓ ସଂସଦର ସମ୍ପାଦକ ଅଧ୍ୟାପକ ରାଜକିଶୋର ମିଶ୍ର ପ୍ରାକ୍ ସୂଚନା ଦେବା ସହ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜ୍ଞାପନ କରିଥିଲେ।

ବିଶ୍ୱ ବ୍ୟାଙ୍କ୍‌ର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ସହ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆଲୋଚନା

ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଅଗ୍ରଗତି ତଥା ସଫଳତାକୁ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଏବଂ ଏଫ୍.ଆଇ.ଡି.ର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି।

ସଚିବାଳୟଠାରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସହିତ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ୩୫୦ ନିୟୁତ ଡଲାର ଅର୍ଥ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯିବ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି।

ଏହି ପ୍ରତିନିଧି ଦଳରେ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କର ସର୍ବଶ୍ରୀ କାରି ନାଇମାନ୍, ହାର୍ଭେ ସାଲ୍‌ଗୋ ଏବଂ ଏଫ୍. ଆଇ.ଡି. ଇଂଲଣ୍ଡର ସାଣ୍ଡରସ୍‌ଲେ, ଫିଲ୍ ରୋଜ ଏବଂ ହେଲେନ୍ ମିଲିଂଗ୍ସ୍ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ। ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଘରୋଇ କରଣ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେବା, ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋକୁ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଙ୍ଗ୍ କ୍ୟାଡ଼ର ବଦଳି କରିବା ତଥା ଜଙ୍ଗଲ ଆଇନ୍ ଅନୁସାରେ ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବା ସମ୍ପର୍କରେ ସେମାନେ ସରକାରଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ। ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଯୋଗୁଁ ସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସଫଳ ହେବ ବୋଲି ସେମାନେ ଆଶାପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ।

ଉକ୍ତ ବୈଠକରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ର, ଅର୍ଥ ସଚିବ ଶ୍ରୀ କେ. ବି. ବର୍ମା ଏବଂ ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ତଥା ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ବିଜୟ ଚନ୍ଦ୍ର ଜେନା ପ୍ରମୁଖ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ।

ପ୍ରାଚୀନ ଗୌରବର ପୁନରୁତ୍ଥାନ ପାଇଁ ଛାତ୍ର ଓ ଯୁବଶକ୍ତିର ନିଷ୍ଠା ଓ ସଂକଳ୍ପ ଲୋଡ଼ା

ରାଜ୍ୟରୁ ବେକାରୀ ସମସ୍ୟା ଦୂର କରିବାପାଇଁ ଶିଳ୍ପ, କୃଷି ଓ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପଯୁକ୍ତ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।

ଗତ ଜୁଲାଇ ୨୮ ତାରିଖରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ ଉପଲକ୍ଷେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଛାତ୍ର ସଂସଦ ପକ୍ଷରୁ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ରୂପେ ଯୋଗ ଦେଇ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ, ଓଡ଼ିଶା ଭାରତବର୍ଷରେ ଏକ ଛୋଟ ରାଜ୍ୟ ହେଲେ ହେଁ ଏହି ରାଜ୍ୟକୁ ଏକ ଆଗୁଆ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରି ଏହାର ପୂର୍ବ ଗୌରବ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧ ଉଦ୍ୟମ ଚାଲିଛି । ପୃଥିବୀର ଏକ ଛୋଟ ଦେଶ କ୍ରୋଏସିଆ ବିଶ୍ୱକପ୍ ଫୁଟବଲରେ ତୃତୀୟ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ସାରା ପୃଥିବୀକୁ ଚମତ୍କୃତ କରିପାରିଛି । ଦେଶ କ୍ଷୁଦ୍ରତା ପ୍ରଗତିର ମାପକାଠି ନୁହେଁ । ପଞ୍ଜାବ, ହରିୟାନା ଓ କେରଳ ପ୍ରଭୃତି ଛୋଟ ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଗତିର ଶୀର୍ଷ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣିମ ଇତିହାସ ସ୍ମୃତିଚାରଣ କରି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ, ମରହଟ୍ଟା ଓ ମୋଗଲ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଗଙ୍ଗାଠାରୁ ଗୋଦାବରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ବିଶାଳ ଭୂଖଣ୍ଡ ଭିତରେ ଓଡ଼ିଶାର ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିଲା । ଇତିହାସର ଉତ୍‌ଥାନ ପତନ ଭିତରେ ଏହି ସୀମା ସଂକୁଚିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏକ ଅଗ୍ରଗାମୀ ନାବିକ ଜାତି ହିସାବରେ ନୌବାଣିଜ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶା ଭାରତବର୍ଷରେ ଶୀର୍ଷ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିଲା । ଅଶୋକଙ୍କଠାରୁ ନରସିଂହ ଦେବଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭବ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚମତ୍କୃତ କରିଥିଲା । ଜନ୍ ମାର୍ଶାଲଙ୍କ ୬ଟି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଐତିହାସିକ କୀର୍ତ୍ତି ମଧ୍ୟରେ କୋଣାର୍କ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । କୋଣାର୍କ ତାଜମହଲ ସହିତ ଏକ ତୁଳନୀୟ କୀର୍ତ୍ତି । ଏହା ଓଡ଼ିଶାର ବିଭବ ଓ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଦୀର୍ଘକାଳ ଉପେକ୍ଷିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳ ଛିନ୍ନବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ଏହି ରାଜ୍ୟ ଦେଢ଼ଶହ ବର୍ଷ ଇଂରେଜ ଶାସନ ଭିତରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅବହେଳିତ ଓ ଅବହ୍ୟାତ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଅଞ୍ଚଳ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅସମାନତା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ପଛୁଆ ଅଞ୍ଚଳ ପ୍ରତି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଧ୍ୟାନ ଦେବା କେନ୍ଦ୍ରର ଦାୟିତ୍ୱ । ଛାତ୍ରର ଯଥେଷ୍ଟ ସହଯୋଗ ନଥିଲେ ହେଁ ଆମେ ଏ ଦିଗରେ ନୀରବଦ୍ରଷ୍ଟା ହୋଇ ରହିପାରିବା ନାହିଁ । ଶତେ ବର୍ଷ ତଳେ ଆମ ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନେ ସାହିତ୍ୟ ଓ ଭାଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶାର ନବଜାଗରଣ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇଥିଲେ । ଆଜି ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମକୁ ଆମର ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ, ଭାରତବର୍ଷର ଅର୍ଥନୈତିକ ଇତିହାସରେ ୧୯୯୧ ଏକ ସ୍ମରଣୀୟ ବର୍ଷ । ଏହି ବର୍ଷ ଉଦାରୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତି ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଥିଲା । ଫଳରେ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ବିପୁଳ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଓଡ଼ିଶାରେ ବଡ଼ଧରଣର ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶା ଲଗାତର ଦୁଇ ବର୍ଷ ଧରି ଦେଶରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି । ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳରେ ଧାମରା ବନ୍ଦର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଶୁଭ ଦିଆଯାଇଥିବାରୁ ଏକ ଐତିହାସିକ ଗୌରବମୟ ଯୁଗର ପୁନରୁତ୍ଥାନ ପାଇଁ ମୂଳଦୁଆ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଛି । ତିନିବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏ ବନ୍ଦରର କାର୍ଯ୍ୟାରମ୍ଭ ହେବ ଏବଂ ଦେଢ଼ ଲକ୍ଷ ଟନ୍ ଜାହାଜ ଧାମରାକୁ ଆସିବ । ଗୋପାଳପୁର ବନ୍ଦରର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ କାର୍ଯ୍ୟମଧ୍ୟ ଦୁଇ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ପାରାଦ୍ୱୀପରେ ୧୭,୦୦୦ ଏକର ଜମିରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ୟାକଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏକ, ବଡ଼ଧରଣର ଶିଳ୍ପ ଉଦ୍ୟାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବ । ବିଦ୍ୟୁତ୍ କାରଖାନା ପାଇଁ ଯେଉଁ କୋଇଲା ଲୋଡ଼ା ତାହା ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ମହଜୁଦ ଥିବାରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କାରଖାନାମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇ ଏହା ଭାରତର ଶକ୍ତି ଭଣ୍ଡାରରେ ପରିଣତ ହେବ । ଶିଳ୍ପ, କୃଷି ଓ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପଯୁକ୍ତ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇ ରାଜ୍ୟର ବେକାର ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ସମ୍ଭବ ହେବ । ସରକାରୀ ଚାକିରି ଦ୍ୱାରା ବେକାରୀ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବା କୌଣସି ସରକାର ପକ୍ଷେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଆମର ନିଷ୍ଠା ଓ ସଂକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାକୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାଜ୍ୟ ରୂପେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ସହଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଛାତ୍ର ଓ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ସେ ଆହ୍ୱାନ ଜଣାଇଥିଲେ ଏବଂ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଡ଼ିଟୋରିୟମ, ଛାତ୍ରାବାସ ଓ ପ୍ରାଚୀର ନିର୍ମାଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୁଳପତି ଶ୍ରୀ ଅଶୋକ କୁମାର ତ୍ରିପାଠୀ ସନବନ୍ଧନ ଭିତ୍ତିରେ ଏସିଆର ସର୍ବବୃହତ୍ତ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ବିକାଶ ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହଯୋଗ କାମନା କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ପରିଷଦର ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ପ୍ରଫେସର ମମତା ଶତପଥୀ ସ୍ୱାଗତ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଛାତ୍ର ୟୁନିୟନର ଉପଦେଷ୍ଟା ଶ୍ରୀ ସ୍ୱରୂପ ସାହୁ ଅତିଥିମାନଙ୍କର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଛାତ୍ର ସଂସଦର ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ଦେବାଶିଷ ମଲ୍ଲିକ ଉତ୍ସବରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ବିଶିଷ୍ଟ କ୍ରିକେଟ ଖେଳାଳି ଶ୍ରୀ ଦେବାଶିଷ ମହାନ୍ତିଙ୍କୁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ କୁଳପତି ଶ୍ରୀ ତ୍ରିପାଠୀ କୃତୀ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଗୋପାଳପୁରଠାରେ
ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଅଗ୍ରଗତି

ଗୋପାଳପୁରଠାରେ ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଇସ୍ପାତ କାରଖାନାର ଅଗ୍ରଗତି ସମ୍ପର୍କରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଏକ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ସମୀକ୍ଷା ବୈଠକ ସଚିବାଳୟଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ... ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୩,୭୭୫-୭୭୪ ଏକର ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ... ଯାଇ ଟାଟା କମ୍ପାନୀକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିବାର ଜଣାପଡ଼ିଛି । କ୍ଷତିପୂରଣ ବାବଦ ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ପକ୍ଷରୁ ୬୫ କୋଟି ୮୩ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଇଡ୍‌କୋ ନିକଟରେ ଜମା ଦିଆଯାଇଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଇଡ୍‌କୋ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ୪୮ କୋଟି ୫୭ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ବାବଦରେ ଦେଇଛନ୍ତି । କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଉ କେତେକ ଜମିର ମୂଲ୍ୟାୟନ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ତୁରନ୍ତ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରିବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ସେହିପରି କାରଖାନା ନିକଟ ... ଥିବା ୭.୪୦ ହେକ୍ଟର ଜଙ୍ଗଲ ଜମିକୁ ଡି-ରିଜର୍ଭେସନ କରି ଅନୁମୋଦନ କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯାଇଛି । କାରଖାନା ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଋଷିକୁଲ୍ୟା ନଦୀରୁ ୫ ଏମ୍‌.ଜି.ଡ଼ି ପାଣି ନେବା ପାଇଁ ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ଟାଟା କମ୍ପାନୀକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ମାତ୍ର ଉକ୍ତ ଜଳ ଋଷିକୁଲ୍ୟା ନଦୀରୁ ଦିଆଗଲେ, ବ୍ରହ୍ମପୁର ସହରକୁ ଜଳ ଯୋଗାଣ ଅଭାବ ପଡ଼ିବ ବୋଲି ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ଆପତ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଉଭୟ ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର ଟେକ୍‌ନିକାଲ କନ୍‌ସଲଟାଣ୍ଟଙ୍କ ମତାମତ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ଓ ତତ୍ ସଂଲଗ୍ନ ସହର ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ବାର୍ଷିକ ୬୫ ଏମ୍‌.ଜି.ଡି. ଜଳ ନିମନ୍ତେ ଋଷିକୁଲ୍ୟା ନଦୀର ପିପଲପଙ୍କାଠାରେ ଏକ ଆନିକଟ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ଅନୁମୋଦନ କରିବା ସହିତ ପ୍ରଶାସନିକ ଅନୁମୋଦନ ଲାଭ କରିଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଲେଖିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଜଙ୍ଗଲ ଉପଦେଷ୍ଟା କମିଟିର ଅନୁମୋଦନ ଅପେକ୍ଷାରେ ଅଛି । ଏହାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ଓ ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ପିପଲପଙ୍କା ଜଳଭଣ୍ଡାର ଓ ପ୍ରସ୍ତାବିତ କାରଖାନା ଅଞ୍ଚଳ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡ଼ର ଅନୁମୋଦନ ଅପେକ୍ଷାରେ ଅଛି । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ କାରଖାନା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା କଞ୍ଚାମାଲ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଖଣି ଅଞ୍ଚଳ ପଟ୍ଟା ଦିଆଯାଇଥିଲା, ତା'ର ପରିସର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ଦେଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ବିଚାର କରାଯିବ ।

ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଦୈତାରୀ-ବାଂଶପାଣି ରେଳ ରାସ୍ତା, ଗୋପାଳପୁର ... ର ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଭାରତୀୟ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକାଠାରୁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଜମି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ସମ୍ପର୍କରେ ବୈଠକରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା ।

ଏହି ବୈଠକରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୋଲିସ୍ ମହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଡଃ ବନ ବିହାରୀ ପଣ୍ଡା, ଘରୋଇ ବିଭାଗ ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସଞ୍ଜୀବ ଚନ୍ଦ୍ର ହୋତା, ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀନିବାସ ରଥ, ଶିଳ୍ପ ବିଭାଗ ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ନୌଟିଆଲ; ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ ବିଭାଗ ଶାସନ ସଚିବ ମିସ୍ ରାଜଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଇଡ୍‌କୋର ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ଉପେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ବେହେରା, ଗୋପାଳପୁର ଟାଟା ପ୍ରକଳ୍ପର ମୁଖ୍ୟ ଶ୍ରୀ ବି. ମୁଥୁରମଣଙ୍କ ସମେତ ବରିଷ୍ଠ ପଦାଧିକାରୀବୃନ୍ଦ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ତିନୋଟି ସେତୁ
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍‌ଘାଟିତ

ଗତ ଜୁଲାଇ ୫ ତାରିଖରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାରେ ତିନୋଟି ସେତୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରି ଭଞ୍ଜନଗର, ଆସ୍କା ଓ ହିଞ୍ଜିଳିକାଟୁଠାରେ ତିନୋଟି ବଡ଼ ଧରଣର ଜନସଭାରେ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଭଞ୍ଜନଗରଠାରେ ୧୨ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ନିର୍ମିତ ଲୋହାରଖଣ୍ଡି ସେତୁ, ଆସ୍କାଠାରେ ୧୨ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ନିର୍ମିତ ବଡ଼ନଦୀ ସେତୁ ଓ ୧୭୮ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ ନିର୍ମିତ ଏକ ଫ୍ଲାଇ ଓଭର ବ୍ରିଜ୍ ଏବଂ ହିଞ୍ଜିଳିକାଟୁଠାରେ ୬ କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ନିର୍ମିତ ଘୋଡ଼ାହାଡ଼ ସେତୁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମର୍ପିତ କରିଥିଲେ । ଏହାଛଡ଼ା ସେ ଭଞ୍ଜନଗରରେ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲା ଆଞ୍ଚଳିକ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ଲକର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଓ ଏଲ୍‌.ଆଇ.ଜି. ଏଚ୍‌.ଆଇ.ଜି. କଲୋନୀର ଭିତ୍ତିପ୍ରସ୍ତର ସ୍ଥାପନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ହିଞ୍ଜିଳିକାଟୁରେ ନବନିର୍ମିତ ବସ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଡ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ସରକାରଙ୍କ ଉନ୍ନୟନମୂଳକ ଯୋଜନାରେ ଉପକୃତ ହୋଇଥିବା ହିତାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ବଣ୍ଟନ କରିଥିଲେ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କ ଭାଷଣରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନାର ସଫଳ କିପରି ଠିକ୍ ଭାବରେ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବ ସେଥିପ୍ରତି ସଜାଗ ରହିବାକୁ ନିର୍ବାଚିତ ଜନପ୍ରତିନିଧି ଓ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଜଣାଇଥିଲେ । ଏଥିରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ବା ଗଫଲତି ରହିଲେ କଠୋର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସରକାର ପଶ୍ଚାତ୍‌ପଦ ହେବେ ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ସତର୍କ କରାଇ ଦେଇଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଥିଲେ ଯେ, ଜବାହର ରୋଜଗାର ଯୋଜନା ଓ ନିଶ୍ଚିତ କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଛି । ଲୋକଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିତ କରି ଏଥିରୁ ଫାଇଦା ଉଠାଇବା ପାଇଁ କାରସାଦି କରାଯାଉଥିବାରୁ ସେ କ୍ଷୋଭ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ କହିଲେ ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ପାଇଁ ଗାଁରୁ ପଞ୍ଚାୟତ ଓ ପଞ୍ଚାୟତରୁ ପ୍ରଧାନ ରାସ୍ତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ରାସ୍ତାକୁ ପକ୍କା ଓ ପିଚୁ ରାସ୍ତାରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେଉଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଜଳସେଚନର ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା କୃଷିର ଉନ୍ନତି କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସରକାର ବଦ୍ଧପରିକର । ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଚିର ମରୁଡ଼ିଗ୍ରସ୍ତ କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲାର ଲକ୍ଷାଧିକ ଏକର ଜମିକୁ ପାଣି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଜଳସେଚନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପଛୁଆ ଜିଲ୍ଲା ବଲାଙ୍ଗୀର ପାଇଁ ଲେ ଇନ୍ଦ୍ର ଓ ଲେ ସୁକତେଲ୍ ଯୋଜନା ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଛି । ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଜିଲ୍ଲାର ଜଳସେଚନ ପ୍ରଣାଳୀର ବିଶେଷକରି ଲୁଣୀ ଜଳ ବା ପ୍ରଣାଳୀର କାଳକ୍ରମେ ଘଟିଥିବା କ୍ଷୟକ୍ଷତିକୁ ସୁଧାରି ଏହାକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରାଯିବ । ସରକାରଙ୍କ ନୂତନ କୃଷିନୀତି ଯୋଗୁଁ ବୋର୍‌ୱେଲ୍ ପାଇଁ ପଚାଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଥିବାରୁ ଏବଂ ଯାଜପୁର ଆଦି ଜିଲ୍ଲାରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଫଳ ହୋଇଥିବାରୁ, ରାଜ୍ୟର ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକମାନେ ଏଥିପାଇଁ ଆଗଭର ହେବେ ବୋଲି ସେ ଆଶା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ପୃଥିବୀରେ ସବୁଆଡ଼େ ବନ୍ଦରଭିତ୍ତିକ କାରଖାନା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଥିବାରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଧାମରା ଓ ଗୋପାଳପୁରରେ ଦୁଇଟି ବୃହତ୍ ବନ୍ଦର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରୁଛନ୍ତି । ଗୋପାଳପୁର ବନ୍ଦରର କାର୍ଯ୍ୟ ୬ ମାସ ଭିତରେ ଆରମ୍ଭ ହେବ ଓ ତିନିବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଶେଷ ହେବ ବୋଲି ସେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଏହି ବନ୍ଦର ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟର ଶ୍ରୀବୃଦ୍ଧି ସାଧିତ ହେବ ବୋଲି ସେ କହିଥିଲେ ।

ସଭାମାନଙ୍କରେ ପୂର୍ତ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ହରିହର ସ୍ୱାଇଁ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ ।

ଆସ୍କାଠାରେ ଏକ ପୋଷ୍ଟମର୍ଟମ ଗୃହ ଓ ସ୍କୁଲର ଶୌଚାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ କମିଟି ବୈଠକ

ସଚିବାଳୟ ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଏକ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ କମିଟି ବୈଠକରେ ଚଳିତ ବର୍ଷର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବନ୍ୟା ଓ ବାତ୍ୟା ଆଦି ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ଆଗୁଆ ପଦକ୍ଷେପ ସମ୍ପର୍କରେ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଛି ।

ବୈଠକର ବିବରଣୀରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ କମିଟି ବୈଠକରେ ଆପଦକାଳ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲାପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନକୁ ଜାଗରିତ ରଖାଯାଇଛି ଏବଂ ବର୍ଷା, ଝଡ଼ ବା ବନ୍ୟାର ବିବରଣୀ ତଥା ଚେତାବନୀ ଆକାଶବାଣୀ ଓ ଦୂରଦର୍ଶନ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ବନ୍ୟାପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ତୁରନ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଯୋଗାଇ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଖାଲିଥିବା ଡାକ୍ତର ପଦବୀଗୁଡ଼ିକୁ ଶୀଘ୍ର ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ସଭ୍ୟମାନେ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବନ୍ୟାଜଳର ଅବାଧ ନିଷ୍କାସନ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ଚ୍ୟାନେଲ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ମରାମତି କରିବା ଓ ପରିଷ୍କାର ରଖିବା ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଥିଲେ । ବୈଠକରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ, ବନ୍ୟା ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଔଷଧ, ଜଳବିଶୋଧନ ସାମଗ୍ରୀ, ଚୂଡ଼ା, ଗୁଡ଼ ଓ ଗୋଖାଦ୍ୟ ମହଜୁଦ୍ ରଖିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ସେହିପରି, ଗତ ବନ୍ୟାରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଘାଇ ଓ ଦୁର୍ବଳ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କର ମରାମତି କରିବା ଏବଂ ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନରେ ଆବଶ୍ୟକ ସଂଖ୍ୟକ ଡଙ୍ଗା ରଖିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ ଶକ୍ତିଚାଳିତ ବୋଟ୍‌ମାନ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆ ଯାଇଛି । ଜିଲ୍ଲା ସଦର ମହକୁମାମାନଙ୍କରେ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କକ୍ଷମାନ ଖୋଲାଯାଇ ଅହୋରାତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ କହିଲେ ଯେ, ବନ୍ୟାର ସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରତିକାର, ଦୁର୍ବଳ ନଦୀବନ୍ଧର ମରାମତି ଓ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବନ୍ୟାର ପୂର୍ବାବସ୍ଥାକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ସମ୍ବଳର ଅଭାବ ସତ୍ତ୍ୱେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଆପଦକାଳୀନ ମରାମତି ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରିଲିଫ୍ କମିଶନରଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ଗତ ଦୁଇବର୍ଷ ଧରି ଏହି ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥର ଜିଲ୍ଲାୱାରୀ ହିସାବ ଏକ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦେବାପାଇଁ ସେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତଥା ଜଳସମ୍ପଦ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ବୈଠକରେ କହିଥିଲେ ଯେ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ତୁଳନାରେ ବନ୍ଧବାଡ଼ର ମରାମତି ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଯଥେଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ଗତବର୍ଷ ଏ ବାବଦରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଅର୍ଥର ପରିମାଣ ୧୦ କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ୧୫ କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବଢ଼ାଇ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଚଳିତ ବର୍ଷ ଏ ବାବଦକୁ ୧୮ କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇଛି । ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶକ୍ରମେ ବନ୍ଧବାଡ଼ ଓ ଘାଇର ମରାମତି କାମ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭିତ୍ତିରେ ହାତକୁ ନିଆଯିବ ବୋଲି ସେ କହିଥିଲେ ।

ରାଜସ୍ୱମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ନିକଟ ଅତୀତରେ ରାଜ୍ୟରେ ଅଂଶୁଘାତ ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ସଂଖ୍ୟା ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ହୋଇପଡ଼ିଥିବାରୁ ତାକୁ ମୁକାବିଲା କରିବାପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଯଥୋଚିତ ପଦକ୍ଷେପମାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିବା ପରିବାରଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରାଜ୍ୟରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆ ନଯାଉଥିବା ସ୍ଥଳେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଉଦାର ଭାବରେ ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି ଓ ବିଭିନ୍ନ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ବରଫ, ସାଲାଇନ୍ ଓ ପଙ୍ଖା ଆଦିର ତୁରନ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

OGP—MP—PTS (I.&P.R.) 19—3,000—8-10-1998

ବିଜେତା ଗାଉ ହଷ୍ଟେଲ୍ ଦଳକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ୪ର୍ଥ କ୍ୟାଡେଟ୍ସର କପ୍ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି (୭/୨/୧୯୯୮)।

ପୁନା ଭବନଠାରେ ଆୟୋଜିତ ଉଷାଳନଳକ ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଉତ୍ସବରେ ଭାରତ ପରମାଣୁ ଶକ୍ତି କମିଶନର ପୂର୍ବତନ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ରାଜା ରମନ୍ନା ବିଶିଷ୍ଟ ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଅଭିନେତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଜିନା ଦୁଲାରୀଙ୍କୁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧିତ କରୁଛନ୍ତି (୧୪/୨/୧୯୯୮)।

ଓଡ଼ିଶା ସାଂସ୍କୃତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ତରଫରୁ ସଂକଳିତ ଓ ପ୍ରକାଶିତ ପଠାଣି ସାମନ୍ତଙ୍କ 'ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦର୍ପଣ' ପୁସ୍ତକକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଉନ୍ମୋଚନ କରୁଛନ୍ତି (୨୦/୬/୧୯୯୮)।

ଭୁବନେଶ୍ୱର ଜ୍ଞାନମଣ୍ଡଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ତରଫରୁ ପ୍ରକାଶିତ କିଶୋର ଜ୍ଞାନ ମଣ୍ଡଳ ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଖଣ୍ଡକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଉନ୍ମୋଚନ କରୁଛନ୍ତି (୨୭/୬/୧୯୯୮)।

ବିଶିଷ୍ଟ ଗୀତିକାର ସୁବାସ ଦାସଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଓ ନାରାୟଣ ପଟିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଯୋଜିତ ଜାତୀୟତାବୋଧ ସମ୍ବଳିତ
ଏକ କ୍ୟାସେଟକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ
ଉନ୍ମୋଚନ କରୁଛନ୍ତି (୨୮/୬/୧୯୯୮)।

ସୂଚନା ଭବନଠାରେ ଭଞ୍ଜ ଜୟନ୍ତୀ ଅବସରରେ [illegible] ଆୟୋଜିତ ଏକ ସମାରୋହରେ ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ପ୍ରମୁଖ
ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟବିଚନ୍ଦ୍ର ହୋତା କବିସମ୍ରାଟ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜଙ୍କ ଉପରେ ଲିଖିତ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରକାଶନକୁ
ଉନ୍ମୋଚନ କରୁଛନ୍ତି (୨୯/୬/୧୯୯୮)।

ସୂଚନା ଭବନଠାରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ପୂର୍ବତନ ପୋଲିସ୍ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ରଙ୍କ ଲିଖିତ ଇଂରେଜୀ ଉପନ୍ୟାସ 'ସ୍ୱପ୍ନ' ପୁସ୍ତକ ଉନ୍ମୋଚନ କରୁଛନ୍ତି (୧୯/୬/୧୯୯୮)।

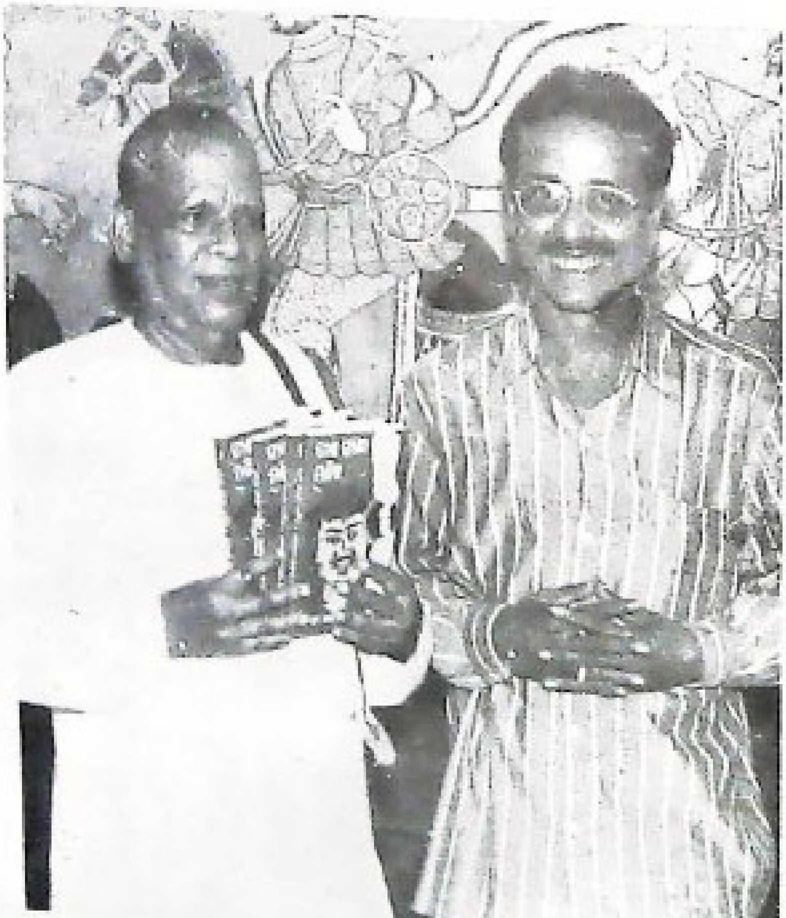

ଶ୍ରୀ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଶଙ୍କର ପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଓଡ଼ିଆ ଶିଶୁ ଗଳ୍ପ 'ପଲାତକ ନାୟକ'କୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଉନ୍ମୋଚନ କରୁଛନ୍ତି (୨୨/୬/୧୯୯୮)।

ସଚିବାଳୟଠାରେ ଆୟୋଜିତ ଏକ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ବୈଠକରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଆନ୍ତଃ ରାଜ୍ୟ ସୀମା ବିବାଦ ସମ୍ପର୍କରେ ସମୀକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି (୭/୬/୧୯୯୮)।

ସଚିବାଳୟସ୍ଥ ସମ୍ମିଳନୀ ଗୃହରେ ଆୟୋଜିତ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଓ୍ୱାଟସନ୍ କମିଟି ବୈଠକରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ର ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରୁଛନ୍ତି (୧୯/୬/୧୯୯୮)।

ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବ ରେଳବାଇର ଜେନେରାଲ ମ୍ୟାନେଜର ଶ୍ରୀ ମାଲହୋତ୍ରା ଓଡ଼ିଶାରେ ରେଳବାଇର ପ୍ରଗତି ସମ୍ପର୍କରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି (୯/୬/୧୯୯୮)।

କେଓଁଝର ଜିଲ୍ଲା ଡେଲକୋଇର ୯୨୦ ବର୍ଗ କିଲୋମିଟର ପରିମିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ସୁନା ଖଣିଜ ସନ୍ଧାନ ନିମନ୍ତେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଶିଳ୍ପମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ନିରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ଏମୋସାର ଗୋଲ୍ଡ ମାଇନ୍ସ କମ୍ପାନୀ ଓ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ମଧ୍ୟରେ ବୁଝାମଣାପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ (୩୧/୭/୧୯୯୮)।

ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ବାତ୍ୟା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥଇଥାନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର କୋଇଲା ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଦିଲୀପ ରାୟ ଭାରତ
କୋଇଲା ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ୨୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକ ଚେକ୍ ପ୍ରଦାନ
କରୁଛନ୍ତି (୧୫/୬/୧୯୯୮)।

୧୯୯୬ ଖରିଫ୍ ଋତୁରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିବା କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଶସ୍ୟ ବୀମା ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସାଧାରଣ ବୀମା ନିଗମ
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ୪୨ କୋଟି ୬୩ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକ ଚେକ୍
ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି। (୨୮/୬/୧୯୯୮)

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର–କଟକ ସମନ୍ୱିତ ରାସ୍ତା ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଲିଜିଙ୍ଗ୍ ଏବଂ ଅର୍ଥ ସେବା ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଚୁକ୍ତି ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ (୮/୬/୧୯୯୮)।

ହୋଟେଲ୍ ପ୍ରାଚୀଠାରେ 'ଆଜିର ପୋଲିସ୍' ଶୀର୍ଷକ ଏକ କର୍ମଶାଳାରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଉଦ୍‌ଘାଟନ ଦେଉଛନ୍ତି (୨୯/୬/୧୯୯୮)।

ପୁରୀଠାରେ ରଥଯାତ୍ରା ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ଲୋକସଭା ସଦସ୍ୟା ଶ୍ରୀମତୀ ଜୟନ୍ତୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ରଥ ଟାଣୁଛନ୍ତି (୨୬/୬/୧୯୮୭)।

Licence No. [illegible] - Licensed to post without Pre-payment

ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭା ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥିତ ଉତ୍କଳମଣି ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ନିକଟରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ପୁଷ୍ପଗୁଚ୍ଛ ପ୍ରଦାନ କରି ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଜ୍ଞାପନ କରୁଛନ୍ତି (୨୩/୬/୧୯୯୮)।

ଭୁବନେଶ୍ୱର ପ୍ରାଚୀ ହୋଟେଲଠାରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ 'ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା ପ୍ରତିଷ୍ଠା' ଦିବସ ଉପଲକ୍ଷେ ପ୍ରଦୀପ ପ୍ରଜ୍ୱଳନ କରି ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରୁଛନ୍ତି। ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ବିଧାନସଭା ବାଚସ୍ପତି, ସଦର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ଏଚ୍. ଏ. ହାଲିମ୍, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପି. ସି. ସିହ୍ନା, ସଦର ଉପ ସାଧାରଣ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ସୀତାରାମ ଶର୍ମା ଓ ଓଡ଼ିଶା ଶାଖାର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବିଧାନସଭା ବାଚସ୍ପତି ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ଦ୍ୟାନସାମନ୍ତରା ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି (୨୩/୬/୧୯୯୮)।

ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ

ଅଗଷ୍ଟ - ୧୯୯୮